

ZBIGNIEW CZEPELAK

ŁĄCKI BANK SPÓŁDZIELCZY

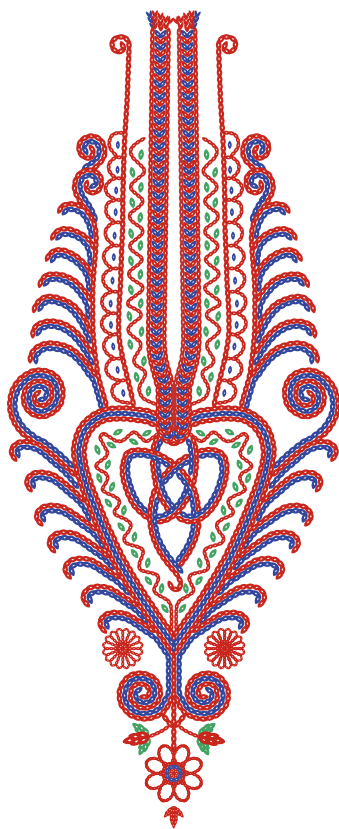

HISTORIA I LUDZIE

1900 – 2025

ŁĄCKI BANK SPÓŁDZIELCZY
HISTORIA I LUDZIE

1900 – 2025

ZBIGNIEW CZEPELAK

ŁĄCKI BANK SPÓŁDZIELCZY
HISTORIA I LUDZIE

1900 – 2025

ŁĄCKO 2025

COPYRIGHT © Zbigniew Czepelak 2025

WYDAWCA

Łącki Bank Spółdzielczy

AUTOR

Zbigniew Czepelak

ISBN 978-83-977439-0-8

PROJEKT OKŁADKI

Zbigniew Czepelak

ZDJĘCIA NA OKŁADCE

Paweł Obrzud – pierwsza strona okładki, Witold Nogieć – ostatnia strona okładki

GALERIA ZDJĘĆ – NASZ PORTRET

Paweł Obrzud

OPRACOWANIE GRAFICZNE I SKŁAD

Wydawnictwo Goldruk

DRUK I OPRAWA

Drukarnia Goldruk Wojciech Gołachowski, Nowy Sącz

Podziękowania

Zarząd Łąckiego Banku Spółdzielczego składa serdeczne podziękowania Panu **Zbigniewowi Czepelakowi**, Przewodniczącemu Rady Nadzorczej, za niezwykle cenne opracowanie poświęcone historii naszego Banku.

Z najwyższym uznaniem doceniamy ogromne zaangażowanie oraz wysiłek włożony w przygotowanie tej publikacji. Dzięki Pana pasji, wiedzy i oddaniu idei bankowości spółdzielczej, powstało dzieło, które stanowi nie tylko cenne źródło informacji o przeszłości Łąckiego Banku Spółdzielczego, lecz także wyraz głębokiego szacunku dla osób i wartości, które przez dekady kształtowały jego tożsamość.

Pełniąc z oddaniem funkcję Przewodniczącego Rady Nadzorczej przez ostatnie 12 lat, Pan Zbigniew Czepelak włożył nieoceniony wkład w rozwój Banku — zarówno w wymiarze strategicznym, jak i społecznym. Niniejsza publikacja jest tego wymownym świadectwem.

Dziękujemy za tę wyjątkową inicjatywę i przekazanie jej kolejnym pokoleniom pracowników, członków oraz Klientów naszego Banku.

Z wyrazami szacunku

Zarząd Łąckiego Banku Spółdzielczego

*To, co się wydarzyło, ale nie zostało zapisane,
tak naprawdę się nie wydarzyło.*

Sebastian Barry

Oddajemy w Państwa ręce publikację jubileuszową, która ma podsumować 125-letnią historię Łąckiego Banku Spółdzielczego, ukazując jego rozwój na tle wielkich i niekiedy tragicznych dziejów Galicji i Polski w XX wieku.

Świętowanie jubileuszy jest okazją do wspomnień i podsumowań oraz szansą na chwilę zatrzymania się w codziennym zabieganiu, by zastanowić się nad tym, skąd przychodzimy i w jakim kierunku powinniśmy zdążać. Rodzi się pytanie, czy w dzisiejszych czasach wracanie do przeszłości jest jeszcze potrzebne. Wszak czas dzisiejszy nie sprzyja refleksji nad przeszłością, kiedy wokół nas dominuje imperatyw dążenia do innowacyjności, kreatywności i myślenia w kategoriach zmiany. Narzuca się nam myślenie i działanie oderwane od doświadczeń przeszłości, a przyspieszający postęp technologiczny powoduje często, że to, co minęło choćby chwilę temu, jest bez wartości, jest nieprzydatne.

Współczesne ciągłe dążenie do zmiany powoduje często, że tracimy to, co było i zawsze będzie wartościowe. Odrywamy się od doświadczeń poprzednich pokoleń i poczucia ciągłości, na której można zbudować znacznie więcej, niż na skupianiu się na doraźności.

Wydawnictwo jubileuszowe Łąckiego Banku Spółdzielczego jest próbą zebrania w jednym miejscu informacji na temat historii tej instytucji i ludzi, którzy ją tworzyli. Potrzeba opisu wynika z ulotności rzeczy nieopisanych, albowiem niepamięć spowija wszystko to, co zapisało się jedynie w głowach i ustnym przekazie jednego pokolenia, a to, co opisane, staje się dla potomnych nieocenionym źródłem wiedzy o ludziach i czasie, w którym przyszło im żyć.

Gdy myślimy o instytucji bankowej, to narzuca nam się obraz dokonań materialnych, czyli sieci świetnie wyposażonych punktów obsługi klienta, z zapleczem informatycznym, kompetentnymi pracownikami i ciekawą ofertą finansową. Są to oczywiście rzeczy bardzo istotne, jednak głównym wątkiem i osnową tej historii są ludzie, to jest: założyciele, udziałowcy, pracownicy i aktywni działacze ruchu spółdzielczego, których dziełem jest dzisiejszy nasz Łącki Bank.

Idea Spółki Oszczędności i Kredytów w Łącku, zrodzona w 1900 r., miała jako cel walkę z lichwą i danie szansy na rozwój gospodarczy w oparciu o własne zasoby. Jedną z wielu inicjatyw księdza Jana Piaskowego, zatroskanego o poprawę bytu swych owieczek, pomimo wielu przeszkód rozwinęła się nad podziw, dzięki jego kontynuatorom. Armia ludzi zaangażowanych w sprawy swojej Kasy przez 125 lat, dzięki determinacji, dobremu zarządzaniu i wykorzystywaniu szans, zbudowała bank nowoczesny, a zarazem kierujący się tradycyjnymi wartościami.

Jak napisano na wstępie, „To, co się wydarzyło, ale nie zostało zapisane, tak naprawdę się nie wydarzyło”. Jednym z ważnych powodów, dla których powstała ta publikacja, jest przypomnienie ludzi, którzy przez 125 lat budowali i budują Łącki Bank, wpływając równocześnie na pomyślność naszej małej ojczyzny. Mam nadzieję, że publikacja ta pozwoli na wyciągnięcie ich z cienia zapomnienia i przywrócenie tych postaci do naszej wdzięcznej pamięci. Na podstawie tej pamięci budujemy naszą tożsamość, stanowiącą kapitał społeczny, którego nie można przecenić.

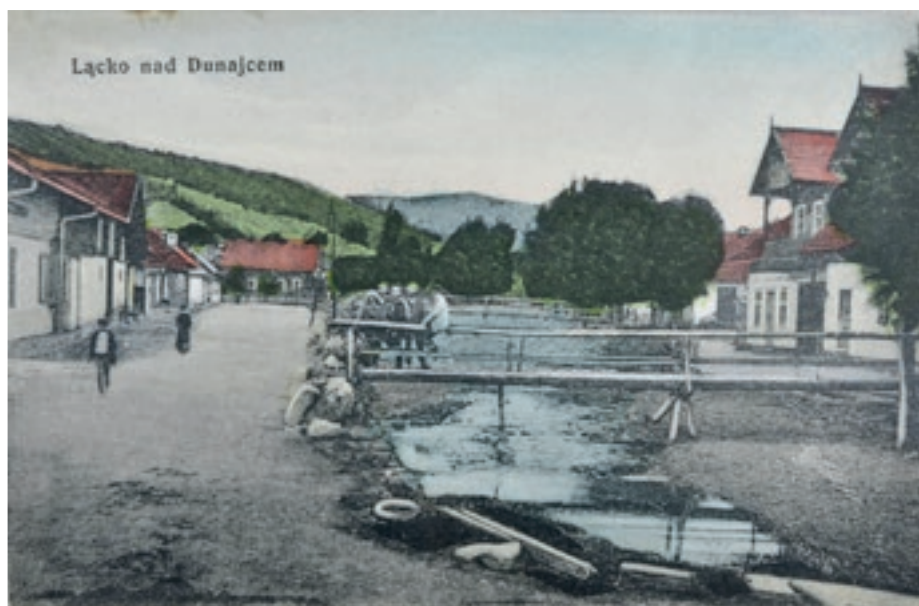
Budowanie marki Łąckiego Banku Spółdzielczego można i powinno się opierać na tożsamości regionalnej, wielopokoleniowej tradycji i ciągłości historycznej. Przez 125 lat udało się zbudować Bank silny i sprawny ekonomicznie, wydolny organizacyjnie, nowoczesny, a zarazem bliski ludziom, przyjazny, zbudowany na tradycji i polskim kapitale. Dbajmy, by te wartości, którym służyli nasi poprzednicy i na których Łącki Bank zbudowano, zachować i przenieść w przyszłość. Jeśli ta książka choć trochę przysłuży się obudzeniu u Czytelników dumy z dorobku poprzednich pokoleń, to jej cel zostanie osiągnięty.

Zbigniew Czepelak

Historia Łąckiego Banku Spółdzielczego

Widok Łącka na początku XX w.

Łącko, Potok Czarna Woda

Tak się złożyło, że wśród wielu publikacji lokalnych nie było dotąd żadnej, wyczerpująco opisującej historię tej tak ważnej instytucji. Przystępując do opracowania, dysponowałem nielicznymi dokumentami źródłowymi, a Kronika Banku Spółdzielczego, zawierająca wyczerpujący zbiór zdjęć i opisów z historii, niestety zaginęła.

W trakcie poszukiwań udało się jednak odnaleźć przynajmniej część materiałów dokumentujących ważne momenty w rozwoju Banku, zarówno w archiwum bankowym, jak i w Archiwum Narodowym w Krakowie, Oddział w Nowym Sączu. Wszystkie informacje zawarte w tym opracowaniu są oparte na dokumentach źródłowych, dlatego w imię wierności faktom trzeba było niekiedy z pełną świadomością pomijać okresy lub wydarzenia, które nie są poparte twardymi dowodami. W trakcie kwerendy okazało się, że historia Łąckiego Banku Spółdzielczego od 1950 r. złączyła się z istniejącymi uprzednio Kasami Stefczyka w Jazowsku i Czarnym Potoku. Poszerza to krąg ludzi i wydarzeń, na których budowana jest dzisiejsza tożsamość Łąckiego Banku Spółdzielczego.

Gdy przyjrzymy się zmianom, jakie następowały zarówno w otoczeniu społeczno-gospodarczym jak i w systemie spółdzielczości bankowej, można, moim zdaniem, wyróżnić w 125 letniej historii Banku, trzy etapy jego działalności.

Pierwszy, w okresie 1900–1945 r. można określić mianem „pełna spółdzielczość”, ponieważ funkcjonowanie kas oszczędności i pożyczek zostało w całości oparte na zasadach Raiffeisena i Kas Stefczyka. Opis tego okresu został oparty o księgi protokołów Kas Stefczyka z Łącka, Jazowska i Czarnego Potoka.

Drugi etap rozwoju Łąckiego Banku Spółdzielczego obejmuje czasy tak zwanego *realnego socjalizmu*, czyli Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (PRL) w latach 1945–1989. Dla potrzeb wydawnictwa okres ten można określić jako „spółdzielczość fasadowa”, ponieważ nastąpiło odejście od zasad Kas Stefczyka, działalność bankowa została w całości scentralizowana, a samorządność spółdzielcza została znacznie ograniczona. Informacje na temat działalności Banku w tym czasie zaczerpnąłem z zachowanych w archiwum bankowym protokołów i dokumentów.

Trzeci, obecny etap działalności naszego banku przypada na czas transformacji ustrojowej po 1989 r. oraz czasy nam współczesne. Dzięki odejściu do gospodarki socjalistycznej nastąpiło usamodzielnienie banków spółdzielczych i przywrócenie ich samorządności zarówno w sposobie prowadzenia wyborów, jak i kompetencjach zebranych przedstawicieli i rad nadzorczych. Zmiany w otoczeniu gospodarczym powodują jednak, że nie nastąpił pełny powrót do idei Kas Stefczyka. W celu zabezpieczenia rynków finansowych postępuje wzrost uprawnień

instytucji nadzoru, ograniczający samodzielność banków spółdzielczych. Czasy obecne charakteryzują się rosnącą liczbą regulacyjnych aktów prawnych oraz dynamicznymi zmianami w informatyzacji procedur i zagrożeń w systemach bankowych. Coraz większy udział w zatrudnieniu mają osoby odpowiedzialne za obsługę i bezpieczeństwo systemów informatycznych. Odnosząc się do powyższego, dla potrzeb niniejszego wydawnictwa można ten okres nazwać „spółdzielczością technokratyczną”.

Podjmując próbę usystematyzowania historii Łąckiego Banku Spółdzielczego, oparłem się o wzmiankowany powyżej trójpodział czasowy i organizacyjny, dzieląc część historyczną tego opracowania na trzy części. Mają one zróżnicowany charakter.

W dwóch pierwszych, opierających się na zachowanych protokołach, staram się pokazać jak największą liczbę nazwisk działaczy i udziałowców, którzy tworzyli nasz Bank i zaznaczyli się w jego rozwoju. Dużo miejsca poświęcam również różnorakim inicjatywom społecznym i wydarzeniom, które z dzisiejszego punktu widzenia stanowią pewną ciekawostkę lub egzotykę. Pod względem formy, te dwie historyczne części obfitują w cytaty i opisy, które w najlepszy sposób pokazują język jakim się wtedy posługiwano oraz to, czym żyli i jak działali społecznicy tworzący historię Banku.

Nieco inną formę ma trzecia część odnosząca się do czasów współczesnych. Mamy obecnie dostęp do pełnej dokumentacji działalności Łąckiego banku Spółdzielczego w tym czasie, a postęp elektroniczny sprawia, że ilość informacji staje się bardzo trudna do ogarnięcia. Stąd też przy opracowywaniu części współczesnej przyjęto formę opisową, charakteryzującą ogólnie osiągnięcia i rozwój Łąckiego Banku Spółdzielczego. Dzięki temu można było ująć dokonania, charakter obecnego Banku i jego strategiczne cele.

W publikacji tej, dla zachowania przejrzystości odstąpiono od przypisów dolnych ze wskazaniem źródeł, a w zamian na końcu książki znajduje się spis bibliograficzny wszystkich materiałów, źródeł pisanych i internetowych z których korzystano przy opracowywaniu historii Banku. Przypisy dolne zastosowano jedynie do wyjaśnienia niektórych, mniej zrozumiałych dzisiaj określeń lub naświetleniu tła informacji podanych w treści.

OKRES PEŁNEJ SPÓŁDZIELCZOŚCI

1900 – 1945

W okresie trwającym od założenia Banku w 1900 roku aż do 1945 r. funkcjonowano w warunkach pełnej spółdzielczości, zachowanej z pewnymi ograniczeniami, nawet w okresie II wojny światowej. W tym czasie udziałowcy mieli pełny wpływ na działalność Spółki. To oni decydowali o podziale nadwyżki, zatrudnianiu pracowników, kierunkach działalności – obejmujących niekiedy lokalne inicjatywy gospodarcze dalekie od finansów.

Pomimo obowiązku lustracji ze strony tak zwanego Patronatu, Kasy Stefczyka miały pełną samodzielność również w ustalaniu wysokości oprocentowania wkładów i pożyczek. W swojej polityce mogły preferować udziałowców, dając im pierwszeństwo w korzystaniu z usług Kasy.

Sejm Krajowy we Lwowie, 1900 r. WIKIPEDIA.PL

Galicyjska Kasa Oszczędności we Lwowie 1900 r. WIKIPEDIA.PL

I.1. Bankowość spółdzielcza w Galicji

Rozwój bankowości spółdzielczej w Europie Środkowej związany jest z działalnością Friedricha W. Raiffeisena (1818–1888), twórcy niemieckich kas oszczędnościowo-pożyczkowych, których głównym celem było udzielanie tanich pożyczek na cele „rozważne i produkcyjne”. W działalności kas kierowano się zasadą „miejscowy pieniądz na miejscowe potrzeby”, jednocześnie szerząc ideę oszczędzania, partycypacji w życiu społecznym i wspierania edukacji.

Pierwsze organizacje spółdzielczości kredytowej na ziemiach polskich zaczęły powstawać w latach 1860–1870. Było to związane ze zmianami gospodarczymi i społecznymi oraz z postępem agrotechnicznym, co powodowało wzrost zapotrzebowania na kredyt obrotowy. W tym czasie dostawcami pożyczek dla drobnych właścicieli rolnych byli przeważnie wiejscy handlarze żydowscy, pożyczający na lichwiarski procent. Oprócz nich można było zaciągnąć pożyczkę u zamożnych chłopów lub u dziedzica. Żydowscy handlarze udzielali pożyczek najczęściej na 50 do 150%, ale zdarzały się też przypadki oprocentowania wyższego, nawet 400 do 500%.

W wyniku tak drastycznych warunków zaciągania kredytów w Galicji dochodziło do masowych licytacji dłużników. W latach 1873–1894 zlicytowano z powodu niewypłacalności 49 826 gospodarstw chłopskich. Jedynym sposobem wsparcia dla rolników stał się rozwój spółdzielni pożyczkowych.

Spółki oszczędnościowo-pożyczkowe oparte na zasadach Raiffeisena były niewielkie i prowadziły działalność na terenie jednej gminy. Cechowała je nieograniczona odpowiedzialność członków, solidarna poręka, niskie udziały, ograniczenie zysków i dywidend, niepodzielność majątku, wykluczenie weksli, bezpłatna praca zarządu i uproszczony tryb załatwiania formalności. Promowano przy tym oszczędzanie i postawy zmierzające do podniesienia stanu gospodarczego.

Propagatorem rozwoju tego typu spółdzielczości był Franciszek Stefczyk. Opierając się na wzorcach systemu Raiffeisena, w 1890 r. założył w Czernichowie pierwszą spółkę oszczędnościowo-pożyczkową. Jej sukces dał impuls do szybkiego rozwoju tego typu spółek. Dzięki działalności Stefczyka udało się rozpowszechnić w rolniczej i zacofanej gospodarczo Galicji system spółdzielczości dostępny dla warstw uboższych. By system ten mógł bezpiecznie funkcjonować, Franciszek Stefczyk wywalczył w 1899 r. dla zakładanych według jego wskazówek spółdzielni Patronat Wydziału Krajowego we Lwowie. Co pół roku Patronat organizował kursy dla działaczy spółdzielni, wydawał podręczniki i czasopisma. Od 1903 r. na mocy ustawy stowarzyszenia zarobkowe i gospodarcze musiały być przynajmniej raz na dwa lata poddane rewizji ze strony organizacji nadrzędnej.

Instytucją stanowiącą centralę bankową był Związkowy Bank we Lwowie (1904 r.). Cztery lata później powstała Centralna Kasa Spółek Rolniczych.

Wraz ze wzrostem liczby Spółek Oszczędności i Pożyczek pojawił się w Galicji problem zapewnienia ich fachowej obsługi, co stało u podstaw zorganizowania odpowiednich kursów szkoleniowych. W grudniu 1899 r. uruchomiono w Nowym Sączu pierwszy kurs dla kierowników i kasjerów spółek. Kursy te organizowano do wybuchu II wojny światowej, a przeciętnie kończyło je 20–80 osób rocznie.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKÓW			
Spółki oszczędności i pożyczek w			
rozrachunek na rok 1900			
na dzień 31	do	roku	
I. Członkowie.			
Z początkiem roku 1900 — liczba Spółki		członków	
W ciągu roku 1900 przystąpiło do Spółki	102		102 członków
" " " 1900 — ustąpiło ze Spółki			1
Z końcem " 1900 — liczba Spółki			101 członków
II. Udziały.			
Stan udziałów z początkiem roku 1900		K.	h.
W ciągu roku 1900 wypłacono udziały	111		
" " " 1900 — dopisano dywidendy do udziałów			
	Razem	111	K. h.
" " " 1900 — podniesiono udziały	10		
		10	K. h.
Stan udziałów w dniu 31. grudnia 1900 roku		121	K. h.
Spółka nie wypłaciła za rok 1900 od udziałów <i>111</i> dywidendy.			
III. Wkładki oszczędności.			
Stan wkładów z początkiem roku 1900		K.	h.
W ciągu roku 1900 wypłacono <i>11</i> wkładów w kwocie	1440		
W dniu 31. grudnia 1900 dopisano do kapitału procentów	102		90
	Razem	1542	K. 90 h.
W ciągu roku 1900 podniesiono <i>1</i> wkładów w kwocie	320		
		320	K. h.
Stan wkładów w dniu 31. grudnia 1900 roku		1862	K. 90 h.
Spółka płaćca od wkładów oszczędności <i>11</i>			
IV. Pożyczki udzielone członkom.			
Stan pożyczek z początkiem roku 1900		K.	h.
W ciągu roku 1900 udzielono <i>61</i> pożyczek w kwocie	11220		
	Razem	11220	K. h.
" " " 1900 spłacono <i>4</i> pożyczek w kwocie	920		3
		920	K. 3 h.
Stan pożyczek z końcem roku 1900		10300	K. 97 h.
Spółka pobierała od pożyczek <i>61</i> z dołu.			
V. Fundusz rezerwowy.			
Stan funduszu rezerwowego z początkiem roku 1900		K.	h.
Przeznaczono w roku 1900 do funduszu rezerwowego opłaty wstępu	102		
Przeznaczono do funduszu rezerwowego opłaty zysku za rok 1900			
Narodził się od lokacji procenta			
	Razem		K. h.
Odpiśniano za rok 1900 straty			
			K. h.
Stan funduszu rezerwowego w dniu 31. grudnia 1900			K. h.

Zamknięcie rachunków za pierwszy rok działalności z 1900 r. STRONA INTERNETOWA ŁBS

I.2. Okres Galicyjski Spółki Oszczędności i Pożyczek w Łącku, 1900–1918 r.

Z podobnymi problemami natury finansowej borykano się w XIX wieku również na terenie parafii Łącko. Głównym źródłem kapitału dla mieszkańców pobliskich wsi, były zaciągane u kupców żydowskich lichwiarskie pożyczki. Ograniczało to rozwój gospodarczy, a w latach nieurodzaju lub w przypadkach losowych doprowadzało do upadłości gospodarstw. Pierwszymi próbami stworzenia samopomocowych form kredytowych było zakładanie kas pożyczkowych gminnych, tworzonych pod patronatem władz powiatowych. Jak wtedy pisano [...] *celem takowych jest: udzielać nieszczęściami dotkniętych gospodarzom zapomogi za pomocą pożyczek*. Już w 1879 r. odnotowano istnienie takich kas w Kiczni i Zabrzeży, pierwszych na naszym terenie, jednak musiały one z czasem zaniechać działalności, gdyż model tego typu kas nie przyjął się z powodu małego zainteresowania i ich słabej sytuacji finansowej.

Następną, tym razem udaną próbą było utworzenie na przełomie wieków spółki oszczędnościowo-pożyczkowej w Łącku. Zawiązano ją z inicjatywy ks. Jana Piaskowego, ówczesnego proboszcza w Łącku, wielkiego patrioty i społecznika. W swoich zapiskach w kronice parafialnej ks. Piaskowy, dostrzegając problemy wynikające z rozrzutności i nieroztropności niektórych parafian, zwraca uwagę na problem lichwy i procesów sądowych, związanych z pożyczaniem na słowo. Jak pisze, w tej sytuacji nie było innego środka [...] *niż założenie Kasy Oszczędności i Pożyczek, co mi się przy wielkich wysiłkach udało na podstawie systemu Raiffeisena, którego statut przyjęliśmy w 1900 r. w zimie. Ja sam złożyłem pięć udziałów, z tem, że gdyby kiedy, co uchowaj Boże, przyszło do likwidacji, żeby te udziały wraz z procentem, jak i cały dochód czysty przeszły na kościół, na jego odnowienie i potrzebne aparata. To też było drugim powodem założenia kasy, żeby w czasie zubożenia ludu i braku środków na utrzymanie kościoła, przyjść mu z pomocą ze zysku [...]*.

Pierwsze Walne Zebranie odbyło się 28 stycznia 1900 roku z inicjatywy ks. Jana Piaskowego i grupy założycielskiej, do której należeli: Józef Kasprzak (Zarzecze), (?) Baziak, Michał Sopata (Czerniec), Antoni Myjak (Zagorzyn), Pan-teleon Lenartowicz (Łącko), Jan Babik (Maszkowice), Józef Szczurkowski (Łącko) i inni. Uchwalono na nim powołanie Spółki Oszczędności i Pożyczek w Łącku, stowarzyszenia zarejestrowanego z nieograniczoną poręką, obejmującego swym

zasięgiem gminy¹: Czerniec, Kicznia, Łączki², Łącko, Maszkowice, Szczereż³, Wolica, Wola Kosnowa, Wola Piskulina, Zabrzeż, Zagorzyn i Zarzecze. Siedzibą Spółki ustanowiono dom Panteleona Lenartowicza.

Do Spółki przystąpiło 100 członków, spośród których wybrano pierwszy Zarząd w składzie: Panteleon Lenartowicz⁴ – przewodniczący, ks. Jan Piaskowy, Jan Babik z Maszkowic, Antoni Myjak z Zagorzyna, Michał Sopata z Czernicy, Józef Szczurkowski z Łącka i Jan Turek z Zarzecza.

W skład pierwszej Rady Nadzorczej zostali wybrani: Kornel Lewicki z Łącka – przewodniczący, Michał Domek z Zagorzyna, Piotr Duda z Woli Kosnowej, Jan Huza z Zabrzeży, Antoni Turek z Łącka, Marcin Turek z Zarzecza, Stanisław Wilkiewicz – kierownik szkoły w Łącku i Marcin Zbozień z Maszkowic.

Już w pierwszym roku jej działalności Biuro Patronatu Spółek Oszczędności i Pożyczek przy Wydziale Krajowym we Lwowie przeprowadziło w łąckiej Spółce lustrację. Protokół tej lustracji, podpisany przez samego dra Franciszka Stefczyka, zawiera pozytywną ocenę działalności Spółki w Łącku. Dla pamięci potomnych warto w całości przytoczyć zachowany protokół Walnego Zgromadzenia członków Spółki, dokonującego oceny jej funkcjonowania w pierwszym roku działalności:

Protokół 1

2 go walnego zgromadzenia⁵ spółki oszczędności i pożyczek w Łącku, spisany na dzień 10 go lutego 1901. Zgromadzonych do 60 ciu członków. Posiedzenie zagaja i przeprowadza zastępca przewodniczącego Ks. Proboszcz Jan Piaskowy, powołuje na protokolanta P. Jana Kucharskiego i dwóch gospodarzy zebrania Michała Sopatę i Jana Turka. Przedstawiono sprawozdanie z czynności zarządu, odczytano zamknięcie rachunkowości, bilans za 1900. Zgromadzeni udzielili jednogłośnie absolutorium zarządowi.

Czysty zysk ustanowiono przenieść na fundusz rezerwowy i przenieść do obrotu kasowego na 61/2% od dnia 1go stycznia 1901. W miejsce P. Lewickiego wybrano prezesem rady nadzorczej Ks. Jana Piaskowego, zaś w jego miejsce do zarządu wybrano Józefa Dudę z Woli Kosnowej. P. Kasyerowi uchwalono honorarium za rok 1900 – 26 Koron, zaś w roku 1901 – 50 Koron. W końcu przewodniczący nie szczędził słów uznania zarządowi

1 W Galicji samorządową gminą były poszczególne wsie.

2 Łączki (Wiesendorf) to tzw. Niemiecka Wieś; stanowiła wtedy odrębną gminę.

3 Część Szczereża przypisana do parafii Łącko.

4 Panteleon Lenartowicz (1839–1912) – był w tym czasie wójtem Łącka, tytułowanym burmistrzem, gdyż Łącko było przedstawiane na mapach austriackich jako Markt (miasto) Lacko.

5 Pierwsze walne zgromadzenie powołało do życia Spółkę w 1900 r. Niniejszy protokół jest pierwszym zamykającym rok finansowy.

Kasy, przede wszystkim P. Dyrektorowi i Kasyerowi za energiczne poświęcenie się i wzorowy porządek w Księgach Kasowych, wyrazem uznania było trzykrotne niech żyją przez walne zgromadzenie. Na tym posiedzeniu zamknięto i podpisano.

(Podpisy) Ks. Jan Piaskowy – przewodniczący

Michał Sopata – gospodarz posiedzenia

Jan Turek – gospodarz posiedzenia

Nowo wybrany członek Zarządu Józef Duda gospodarz z Woli Kosnowej wybór przyjmuje i następnie podpisywać się będzie.

(Podpis) Józef Duda

Jak już wspomniano, ksiądz Jan Piaskowy, proboszcz na przełomie wieków XIX i XX, bardzo angażował się w tworzenie i funkcjonowanie kasy oszczędnościowo-pożyczkowej w Łącku. Jako kapitał założycielski wniósł pięć udziałów i starał się systematycznie lokować w tej kasie dodatkowe dochody uzyskiwane przez parafię, a szczególnie te pochodzące z darowizn spadkowych (legaty).

Przykładem podejścia do dysponowania darowiznami spadkowymi mogą być legaty wymienione w kronikach parafialnych z początku XX wieku.

Marya Tokarz żona Wojciecha z Woli Kosnowej (zm. 4.V.1897 r.), oddała na wypominki za swą duszę krowę, którą mąż nadal chował do 1902 r. płacąc wypominek. W tym roku sprzedał krowę z pozwoleniem proboszcza i oddał na wypominek za jej dusze 60 koron, które proboszcz lokuje w Łąckiej Kasie Oszczędności, a za odsetki pobierane, duszę Marii Tokarzowej się wypomina.

[...] Marya z Myjaków Kempowa, zmarła na Wolakach 3 kwietnia 1899 r., leguje 160 koron na fundację wypominek za duszę jej drugiego męża Tomasz Steca i Maryi, żony, z tem życzeniem, żeby kapitał ten pozostawał w Łąckiej Kasie Oszczędności i za odsetki pobierane wypominki te się wypełniły. Pieniądze te złożył jej 3. Mąż Marcin Kempa 10.IV. 1900 r. na ręce Proboszcza, który je ulokował w Kasie Łąckiej Raiffeisena w roku 1900, a za pobrane odsetki wypominki spełnia.

Należy podkreślić, że ksiądz Piaskowy wszystkie fundusze złożone do Łąckiej Kasy Oszczędności, przyjął w formie inwentarza kościoła, a nie jako dochód proboszcza lub parafii. Oznaczało to, że w przypadku jego śmierci kwoty te nie przechodziły w skład spadku (dziedziczonego przez zwierzchność kościelną), tylko

stanowiły mienie świątyni, kościoła w Łącku. W swoich zapisach zobowiązał następców na stanowisku łąckiego proboszcza, by wolę testatorów (darczyńców) sumiennie wykonywali, pobierając za to z odsetek bankowych po 2 korony za wypominek i 4 korony za mszę sprawowaną w intencji darczyńcy.

Przewidział również możliwość zmian sytuacji ekonomicznej i płynące z tego konsekwencje dla kapitału. W przypadku malejących odsetek lub spadku wartości pieniądza upoważnił następców do pobrania z kapitału kwot wyznaczonych do spełniania powyższych posług, aż do wyczerpania się tej lokaty.

Już pierwsze lata działalności Spółki należały do udanych. Systematycznie zwiększały się obroty, liczba gromadzonych wkładów, a także wysokość udzielanych pożyczek. Sprzyjały temu wzrastające zaufanie do Spółki oraz mocna pozycja korony, waluty austriackiej, co pozwoliło na obniżanie stóp procentowych od wkładów i pożyczek. W tym okresie wkłady były oprocentowane początkowo na 5%, a następnie oprocentowanie ich malało poprzez 4% w 1907 r. do 2% w roku 1919, pomimo toczącej się wojny. Analogicznie malały stopy procentowe pożyczek, wynoszące odpowiednio 5,5% w 1907 r. i 3,5% w roku 1919.

O prężności i mocnej pozycji Spółki świadczy fakt udzielenia jej w 1912 r. przez Patronat we Lwowie pożyczki na wsparcie działalności, w kwocie 300 000 koron. Dowodzi to bardzo dużej skali działania oraz zaufania władz nadzorujących spółki pożyczkowe.

Szybki rozwój i stabilna sytuacja finansowa nie byłyby możliwe bez wzorowej pracy Zarządów Spółki, których przełożonym w latach 1900–1908 był Panteleon Lenartowicz, a w latach 1908–1923 ks. Jan Piaskowy. Współpracowali oni z jedy-nymi „etatowymi” pracownikami Spółki, kasjerami, którymi w tym czasie byli Jan Wadowski (do 1907 r.) i Stanisław Sopata (od 1907 r. aż do 1935 r.). Kasjer miał bardzo szeroki zakres zadań związanych z obowiązkami, bo do niego należało przyjmowanie wkładów, odnotowywanie ich w księżeczce wierzyciela oraz w księdze kasowej, udzielanie pożyczek przy kontrasygnacie jednego z członków Zarządu, pilnowanie i odnotowywanie spłat pożyczek, a ponadto prowadzenie księgowości i sporządzanie bilansu rocznego. Kasa funkcjonowała dwa razy w tygodniu, co jak na ówczesne czasy było wyjątkiem wśród tego typu instytucji.

I.3. Wypisy z Protokołów z lat 1900–1935

Dobrym sposobem na poznanie tego, czym żyła ówczesna społeczność oraz jak funkcjonowała Spółka Oszczędności i Pożyczek w Łącku, jest analiza protokołów z walnych zgromadzeń spółki. W archiwach Łąckiego Banku Spółdzielczego zachowała się księga protokołów z lat 1900–1935, w której szczegółowo odnotowywano wszystkie istotne wydarzenia. Wobec niedostatku innych dokumentów źródłowych księga ta stanowi jedyne źródło informacji o początkach funkcjonowania Spółki Oszczędności i Pożyczek w Łącku.

Zasady wyboru władz Spółki

Bardzo ciekawe były zasady wyborów władz, które zakładały systematyczną wymianę części osób odpowiedzialnych za zarządzanie w Spółce. Kadencja Zarządu i Rady Nadzorczej trwała cztery lata, jednak co dwa lata dokonywano losowania po trzech członków Zarządu i pięciu członków Rady Nadzorczej, zobowiązanych do ustąpienia. Na ich miejsce odbywały się wybory uzupełniające. Bardzo często zdarzało

Wzór protokołu
z Walnego Zebrania,
materiał pomocniczy
dla Spółtek
AN W KR. O W NS

się, że ustępujący członkowie Rady Nadzorczej lub Zarządu byli ponownie wybierani, jednak system taki powodował, iż procedury demokratyczne były zachowane i nikt nie mógł być pewien utrzymania stanowiska w Spółce. Tym bardziej należy docenić tych, którzy cieszyli się poparciem udziałowców i pełnili różne funkcje przez wiele lat, ponieważ – pomimo iż byli wielokrotnie wylosowywani do ustąpienia – uzyskiwali kolejny mandat w wyborach uzupełniających.

Jak już zaznaczono, jedyną osobą pełniącą swoją funkcję w pewnym sensie zawodowo był kasjer, który zajmował się finansami, udzielał pożyczek przy kontrasygnacie Zarządu, dokonywał wpisów w książeczkach oszczędnościowych i prowadził księgowość. Jak wynika z przytoczonego wcześniej protokołu walnego zebrania, kasjerowi wypłacano roczne pobory w wysokości określonej każdorazowo przez członków Spółki, na walnym posiedzeniu i po udzieleniu absolutionum. W późniejszych latach wypłacano również wynagrodzenie dla członka Zarządu, który uczestniczył w procesie udzielania pożyczek i podpisywał książeczki oszczędnościowe. Pokrywano także koszty utrzymania lokalu (ogrzewanie i sprzątanie), który mieścił się w domu Prezesa lub w budynku Urzędu Gminy. Różnie wyznaczano dni urzędowania kasy, jednak w początkowych latach najczęściej odbywało się to w czwartki w godzinach popołudniowych, a w latach późniejszych urzędowanie odbywało się dwa i więcej razy w tygodniu, co było rzadkością w tego typu instytucjach. Pobory kasjera dostosowywano do aktualnej sytuacji finansowej Spółki oraz zwiększającego się nakładu pracy. Przykładowo, po pierwszym okresie działania i okrzepnięciu Spółki zebranie przedstawicieli odbyte 20 lutego 1910 r. postanowiło: [...] *podnieść wynagrodzenie kasyera z trzystu (300) na czterysta (400)⁶ koron rocznie płatnych w ratach półrocznych z dołu, a wynagrodzenie jednego Członka Zarządu za stratę czasu, pomagającego Kasyerowi w dni urzędowe, że stu koron (100) na 160 koron rocznie, płatne w ratach półrocznych z dołu [...]*.

W miarę rozwoju Spółki stawki te rosły, stosownie do wzrastających wymagań wobec kasjera. W 1914 r. Walne zgromadzenie uchwaliło, co następuje: [...] *wynagrodzenie kasyera 800 koron z tem, żeby więcej pilnował zaległości i urzędował 3 razy na tydzień. Wynagrodzenie członka Zarządu za stratę czasu 300 koron, by pilnie i dokładnie prowadził asygnaty i pilnował obowiązków. Na lokal, światło, opał 200 koron z tym, żeby urzędowanie odbywało się w wielkiej Sali jako dla ludzi dogodniejszej.*

Zdarzało się również, że ustalano wynagrodzenie dla osób spoza Kasy, które działały na jej rzecz. Na przykład, w 1903 r. uchwalono wynagrodzenie dla

⁶ W podobnym czasie wójt dużej wsi gminnej zarabiał rocznie 240 koron, pisarz gminny (etatowy) – 600 koron.

policjanta w kwocie 4 koron za doręczanie w 1902 r. stronom pism od Spółki oszczędnościowej.

Jak wspomniano, pierwszym kasjerem w latach 1900–1907 był Jan Wadowski, a po nim w latach 1908–1935 funkcję tę pełnił Stanisław Sopata z Czerńca, który następnie został prezesem Zarządu w latach 1934–1945 r. Z uwagi na jego wykształcenie w szkole pisarzy gminnych w Lwowie zlecano mu też pisanie protokołów walnych zebrań, które spisywał fachowo i pięknym pismem kaligraficznym.

Przez jeden rok (1922) kasjerem był Jan Plechta, a w latach 1937–1945 Tomasz Kucharski, który ukończył kurs księgowości w Krakowie. Jego wielką zasługą było zabezpieczenie dokumentów Kasy w czasie II wojny światowej. Dokumenty te przechowywał we własnym domu, a po wojnie odegrał ważną rolę w ożywieniu działalności Kasy Stefczyka w Łącku.

Zagospodarowywanie nadwyżek i podział dywidendy

Walne zgromadzenie Spółki zbierało się na początku każdego roku, by rozliczyć stan finansowy za rok poprzedni oraz udzielić absolutorium Zarządowi i Radzie Nadzorczej. Z uzyskanej nadwyżki finansowej, czyli czystego zysku, większą część wydzielano i dopisywano do funduszu rezerwowego, a pozostałe około 4–5% przeznaczano na dywidendę. Przyjęto zasadę, by kwoty dywidend nie wypłacać udziałowcom, tylko, za zgodą walnego zgromadzenia, przeznaczać na cele publiczne, społecznie użyteczne. Jak z tego wynika, dywidendy wykorzystywano jako fundusz wspierający potrzeby środowiska społecznego, w którym działała Kasa.

Przykładami takich donacji były między innymi:

- w 1906 r.: wypłata dywidendy za 1905 r. 4,5%, w kwocie 108 koron 10 hallerów i przeznaczenie jej na fundusz nowego zegara na wieży [kościół] w Łącku,
- w 1907 r.: dywidendę za poprzedni rok w kwocie 169 koron 20 hallerów, również przeznaczono na sprawienie nowego zegara na wieży w Łącku,
- w 1908 r.: postanowiono dywidendę za 1907 r. w kwocie 157 koron 60 hallerów przeznaczyć na sprawienie nowego zegara na wieży kościoła w Łącku. Równocześnie uchwalono, by dywidendy z lat następnych, to jest za 1908, 1909, 1910 i 1911 przeznaczyć na ten sam cel. Zgodnie z protokołami kolejnych zebrań uchwała ta została zrealizowana poprzez przeznaczenie z kolejnych dywidend odpowiednio: w 1909 r. – 190 kor. 22 hal., w 1910 r. – 202 kor. 50 hal., w 1911 r. zaś dywidendę 248 kor. 40 hal. w części przeznaczono na pokrycia kosztów zegara, a pozostałość na witraże w kościele. Łącznie w ciągu sześciu lat Spółka przeznaczyła z dywidendy na zegar kościelny niebagatelną kwotę 1 076 koron⁷.

⁷ 2000 koron kosztowała morga pola.

Witraż św. Antoniego z 1911 r. ufundowany przez Spółkę Raiffeisena (Kasa Pożyczkowa).
FOT. GRZEGORZ CZEPEŁAK

- w 1912 r. uchwalono, by dywidendy za 1911 r. w kwocie 257 koron 52 hal. nie wypłacać, tylko w całej kwocie przeznaczyć na: [...] *wypłat 2. witrażów sprawionych do kościoła z wyraźną firmą Spółki*". Takie same decyzje podejmowano jeszcze w latach: 1913–260 kor. 10 hal. i w 1914, w którym *Walne zgromadzenie uchwala procent 4,5 od udziałów wyłączyć z czystego zysku i obrócić na wyrównanie rachunków od sprawionych 2 witrażów, jakie Spółka sprawiła do kościoła, przez co przyczyniła się do ozdoby tegoż.*

Należy zaznaczyć, że w przeciwieństwie do zegara, który nie zachował się do dziś, witraże nadal ozdabiają kościół parafialny w Łącku. W nawie południowej zamontowano dwa witrażowe medaliony z przedstawieniem św. Antoniego Padewskiego i anioła, według podpisu ufundowane przez członków spółki Raiffeisena, wykonane przez znamienity Krakowski Zakład Witrażów S. G. Żeleńskiego⁸.

W 1915 r. i 1918 r. z uwagi na trwającą wojnę, zmieniły się priorytety działalności społecznej, dlatego odpowiednio 4,5% i 3,5% z czystego zysku wyłączono

⁸ Najlepszy zakład witrażowy w Krakowie, prowadzony przez rodzinę Żeleńskich, brata Boya-Żeleńskiego.

jako dywidendę do dyspozycji Zarządu na cele dobroczynności wojennej. Działanie takie było odpowiedzią na rosnące potrzeby, gdyż okres pierwszej wojny światowej był dla Galicji bardzo dramatyczny. Na jej terenie toczyły się ciężkie walki wojsk austriackich i niemieckich z rosyjskimi, powodujące zniszczenia i obciążenie kontrybucjami na rzecz wojska. Skutkowało to ogromnym deficytem wszelkich towarów i produktów żywnościowych, tym bardziej że *władze austriackie* rekwirowały u poddanych żywność, a pieniądze nie zdawały się na nic, gdy na rynku brak było podstawowych towarów. Tragiczną sytuację finansową państwa austro-węgierskiego dostrzega i komentuje w Kronice parafialnej ks. Jan Piaskowy, stwierdzając, że *ja nie mam tyle włosów na głowie, ile milionów długu ma państwo*.

Kolejne pożyczki państwowe przerzucały na ludność zadłużenie wojenne, a obciążenia ciągle rosły. W roku 1916 powołano do służby wojskowej kolejnych mężczyzn, tym razem do 50. roku życia, [...] *nawet wolowatych*⁹. Resztką koni, których do tego czasu nie zarekwirowano, a ponadto bydło, świnie, zboże, wszystko stało się własnością państwa i podlegało zajęciu po cenach ustalanych przez państwo. Za to towary, które musieli kupować rolnicy, sprzedawane były po cenach rynkowych, paskarskich. Każdy rolnik musiał zgłaszać do gminy, ile zasiał, ile zebrał i wymłócił, a potem sprzedać połowę do Centrali Zbożowej za bezcen.

Ksiądz Jan Piaskowy podaje przykładowe ceny w okresie wojny. Sto kilogramów pszenicy kosztowało 40 koron, podczas gdy sam worek na zboże kosztował 25 koron. Produkty przemysłowe kosztowały w tym czasie: kierpce ze skóry – 100 koron, buty – 300 koron, płótno – 80 koron. Jak widać, w obliczu tej trudnej sytuacji dobroczynność Spółki oszczędnościowej pomagała najbiedniejszym przeżyć wojnę.

Po zakończeniu Wielkiej Wojny sytuacja materialna mieszkańców wsi znacznie się pogorszyła. Straty wojenne, problemy ze zmianą waluty na markę polską i rosnącą inflacją, a także wojną z bolszewicką z Rosją, powodowały gwałtowne ubożenie ludności wiejskiej. Na przełomie 1920 i 1921 r. Walne zgromadzenie zatwierdziło wnioszek Rady Nadzorczej i Zarządu Spółki o zakup zboża dla głodujących członków. Jednogłośnie uchwalono, by środki Spółki w kwocie 400 000 marek, pozostające w Kasie Centralnej przeznaczyć na zakup kukurydzy dla biednych członków Spółki. Zadanie to powierzono nowo powołanemu komitetowi aprowizacyjnemu.

9 Wolowatych – tzn. mających wole (związane z powiększeniem tarczycy). Takie osoby były, w normalnych warunkach, zwolnione od odbywania służby wojskowej.

Działalność pożyczkowa

Jak zaznaczono wcześniej, jednym z celów założenia bankowości spółdzielczej było wsparcie rozwoju gospodarczego wsi oraz odciążenie gospodarstw od lichwy. Dynamicznie rozwijała się działalność pożyczkowa, umożliwiającą zaspokojenie potrzeb gospodarczych i bytowych. Z protokołów bankowych można się dowiedzieć, na jakie cele zaciągano kredyty, dzięki czemu mamy możliwość zapoznania się z tym, jak żyła wieś w tamtym czasie i co było najpilniejszym wydatkiem dla jej mieszkańców.

W drugim roku działalności, to jest w 1901 r., założono dwadzieścia dziewięć książeczek oszczędnościowych z łącznymi wkładami 15 840 koron, pożyczek zaś udzielono pięćdziesiąt sześć, w łącznej kwocie 12 916 koron. Struktura pożyczek wiele mówi o sytuacji i potrzebach mieszkańców ówczesnej wsi. Najwięcej, bo 31 pożyczek zaciągnięto na [...] *splatę prywatnych uciążliwych długów, następnie: na dokupno inwentarza (11), na obsiewy (1), na kupno gruntów (30), na wystawienie budynków (7), na spłatę rodziny (29), na handel (3) i na inne cele (4). Z uznaniem podnieść należy, że dłużnicy okazali się punktualnymi w spłacaniu rat w właściwym terminie. Nie wszystkie uzasadnione zgłoszenia o pożyczki mógł Zarząd uwzględnić wobec niedostatecznego kapitału obrotowego [...].*

Księga Kasy
22.11.1902
1. Kasa 1. Lipiec 1902 46 -
2. " 1. Lipiec 1902 46 -
3. " 1. Lipiec 1902 46 -
4. " 1. Lipiec 1902 46 -
5. " 1. Lipiec 1902 46 -
6. " 1. Lipiec 1902 46 -
7. " 1. Lipiec 1902 46 -

Spisali
1. Kasa 1. Lipiec 1902 46 -
2. " 1. Lipiec 1902 46 -
3. " 1. Lipiec 1902 46 -
4. " 1. Lipiec 1902 46 -
5. " 1. Lipiec 1902 46 -
6. " 1. Lipiec 1902 46 -
7. " 1. Lipiec 1902 46 -

Jedna z pierwszych księżeczek dłużniczych z 1902 r., str. 1, 4 i spłaty strona 2 i 3.

ARCHIWUM PRYWATNE

Działalność pożyczkowa była nakierowana na wspieranie udziałowców w potrzebie, szczególnie w okresach problemów wynikających z klęsk elementarnych, nawiedzających regularnie Sądecczyznę. Prospołeczny sposób korzystania z funduszy powodował niekiedy konflikty z Patronatem, czyli instytucją nadzorującą, w której lokowano nadwyżki lub od której Kasa otrzymywała wsparcie kredytowe na finansowanie akcji pożyczkowej. Lata 1903 i 1904 były bardzo niekorzystne dla rolnictwa w Galicji, ponieważ po ogromnych powodziach 1903 roku nastąpiła susza, która pozbawiła rolników plonów. W 1904 r. nałożyła się na to epidemia szkarlatyny i tyfusu, powodując dodatkowe zubożenie ludności. W tej sytuacji Kasa w Łącku zwróciła się do Patronatu o zwiększenie kredytu w rachunku bieżącym do kwoty 10 000 koron. Kredytu udzielono, jednak z zastrzeżeniem, że nie może być wykorzystany na udzielanie pożyczek. Takiemu postawieniu sprawy ostro sprzeciwił się Przewodniczący Rady Nadzorczej ks. Jan Piaskowy, kierując do Patronatu pismo z 18 marca 1905 r. w tej sprawie. Warto zacytować argumentację podnoszoną wobec Patronatu przez wzburzonego proboszcza:

[...], bo przecież Kasa na to jest, by pożyczała, ratowała ludność, zwłaszcza w ciężkim nieszczęściu, jak rok 1904 dotknął ludność tutejszą. To kasie potrzebne nie tylko na udzielanie pożyczek, ale na wypłatę środków wkładowych, po które wkładający licznie się zgłaszają wskutek klęski posuchy,

bo gdy kasa od miesiąca dla braku pieniędzy jest w zastoju, a ludność musi żyć; jak woda musi płynąć [...]. Świetny Patronat nie ma żadnego powodu nie udzielić nam podwyższenia kredytu na rachunek bieżący, bo Kasa tutejsza wzo-

rowo jest prowadzona, żadnego lekkomyślnego kroku nie uczyniła i sama na rachunek bieżący do 22 000 Koron w 1904 r. złożyła i należy jej się rewanż, jeżeli z Świetnego Patronatu ma istotnie czerpać siły żywotne, w nim mieć plecy, pomoc i opiekę. [...] Świetny Patronat winien nam exystencją i rozwój ułatwiać, a nie utrudniać. [...] Tak być musiało, jeżeli Spółka miała podać ręki nieszczęśliwej ludności tak ciężko dotkniętej i przez wszystkie nasze władze i instytucje opuszczonej i zaniedbanej. Akcja ratunkowa, tak świetnie zaangażowana w Kraju, dotychczas zaczęła się i kończyła na papierze, a ci co się w nią wdali dotychczas więcej szkody niż pożytku odnieśli przez nieszczęśliwe formalności. Gdzie się pali, ratujący śpiesznie biegnie i przez fosę przeskoczy, czasem się i przewróci, by prędzej mógł ratować, a nikt mu tego za złe nie bierze, chyba podziwiać i chwalić może. Świetny Patronat przedsięwziął również akcją ratunkową, kasy i spółki zaanimował bardzo w październiku, a dotychczas przynajmniej dla nas nic nie uczynił, a jeżeli nam nawet nie podwyższy kredytu do 10 000 K. na cele ratunkowe, na któryśmy liczyli i liczyć mieli prawo, to nas do reszty utracił i wszelkie zaufanie odbierze. My tu patrząc na ostateczną nędzę ekonomiczną, na biedę nędzą szarpiącą uczuciami człowieka, nie możemy się w wielkie formułki bawić: a widząc jak po wielkiej ilości wysuszonego atramentu, zabazgranego papieru, znikąd żadnej pomocy nie mamy, trudności bez liku, jesteśmy złamani, zde gustowani, zrażeni nad wszelki wyraz, stąd raczy mi Świetny Patronat wybaczyć, jeżeli tu za dużo się wygadałem.

Smutny prognostyk. Starzy górale „praktycy” przepowiadają na rok 1904 wielkie choroby a to dlatego, że w wigilię i w Boże Narodzenie r. 1903 nie było w górach śniegu, zaś Tatry były czerwone — jakby stały w ogniu.

Informacja z czasopisma „Mieszczanin”,
styczeń 1904 r.

Przytoczony powyżej barwny i emocjonalny list pokazuje w pełni, jak bardzo zaangażowanym i wyczulonym na potrzeby ludu wiejskiego kapłanem był ksiądz Piaskowy. Do swych obowiązków pełnionych w Radzie Nadzorczej i Zarządzie Spółki Oszczędności i Pożyczek w Łącku podchodził bardzo poważnie i profesjonalnie. Widać to w zapisach corocznych Walnych zebrań, gdzie odnotowywano co najmniej trzykrotne kontrole dokumentacji i kasy prowadzone w każdym roku przez Radę Nadzorczą, a do tego szczegółowe sprawdzanie bilansu rocznego.

Z czasem Spółka zyskiwała w środowisku coraz lepszą opinię, co przekładało się na wzrost depozytów do takiego stopnia, że nie było możliwe ich pełne wykorzystanie w akcji pożyczkowej. W takich przypadkach lokowano nadwyżki w Centralnej Kasie we Lwowie. Na przykład w 1911 r. odnotowano, że na konta wpłynęło około 300 000 koron, pożyczek udzielono w kwocie około 200 000 koron, a nadwyżkę umieszczono w Kasie Centralnej we Lwowie z oprocentowaniem 4,5%, czyli takim, jakie obowiązywało przy pożyczkach udzielanych członkom. Pomimo tego narzekano na małą popularność oszczędzania wśród biedoty: [...] *ubolewać należy, że bardzo mało ludzi biedniejszych korzysta z lokowania drobnych kwot, na przykład sługi bardzo mało lokują swoje zasługi, wyrobnicy, swoje zarobki.*

Li 149

Skrypt.

Wobec tego postanowiono, iż strażnik Tam a Kasie pożyczkowej pisać
 i strażnik Tam a Kasie pożyczkowej pisać
 i strażnik Tam a Kasie pożyczkowej pisać

nr	data	kwota
1	1 Kala i Lipca 1902	46 Korony
2	" " 1 Sierpnia 1903	46 " "
3	" " 1 Lipca 1903	46 " "
4	" " 1 Sierpnia 1904	46 " "
5	" " 1 Lipca 1904	46 " "
6	" " 1 Sierpnia 1905	46 " "
7	" " 1 Lipca 1905	44 Korony

tutaj płacić jej od tej sumy, a wypłacić jej sześćdziesiąt pięć procent
 po 7 % od stałego w obrotach a góry, oraz podlegają
 się niniejszemu wyznaczeniu wszystkich bez wyjątku postanowieniom i przepisom statutu
 tej Kasie pożyczkowej, potwierdzonych przez Wyższe Władze, a w razie sporu
 między nimi, się postanowienie dla sporu drobniejszych przepisom, bez
 względu na wyjątki kończy.

Dane w se. *Tuchu* dnia 9 *Grudnia* 1902
Januszowski Jakub

Łódź
Mikołajczyk Józef
Wiśniewski Tomasz

Za dopełnienie powyższych prac
 członków tej Kasie pożyczkowej pisać
 członkami jako rządcami i płatnikami, a także tak rachownym jak niniejszym na-
 jętym i podlegają się wszelkim postanowieniom statutu tej Kasie.

Dane w _____ dnia _____ 189

Podpis wiceprezesa: _____ Podpis prezesa: _____

Skrypt dłużny
 z 1902 r.
 ARCHIWUM
 PRYWATNE

Po dziesięciu latach działalności skala działalności Spółki znacznie wzrosła, a strukturę pożyczek przedstawiano w nieco innym układzie, co jednak jest równie ciekawe z dzisiejszego punktu widzenia. Na zebraniu odbytym 11 lutego 1912 roku rozliczono finanse Spółki za rok 1911, przedstawiając członkom po raz pierwszy stan finansów w formie informacji pisemnej. Pokazano również strukturę kredytów, według kwot przeznaczanych na określone cele. Najlepiej zobrazuje to cytat z protokołu:

[...] sprawozdania Zarządu z działalności Spółki dokonał P. Stanisław Sopata. Nie uważał za stosowne określać poszczególnych pozycji zamknięcia rachunkowego, albowiem każdy z członków otrzymał w darze drukowane zamknięcie. Uznał Zarząd i Rada Nadzorcza zrobić tę próbę i zaspokoić ciekawość członków, by sprawy i czynności Spółki wywlec na światło publiczne i dać sposobność członkom rozglądnąć się, zastanowić i zapoznać ogół z czynnościami Spółki i jej rezultatami.

Spodziewa się Zarząd, że wskutek tego czy to dziś, czy na przyszły rok wywiąże się jeszcze większe ożywienie, zainteresowanie i zajęcie sprawami Spółki, i nastąpi większe uświadomienie członków. Referent woli przejść do celów, na jakie pożyczek udzielono, bo to daje wskazówki o potrzebach ludności: na kupno gruntów – 31 200 koron; na kupno inwentarza – 2 580 koron; na przednówek – 440 koron; na drogę do Ameryki – 970 koron; na spłatę długów – 14 290 koron; na posagi – 21 800 koron; na budowę domów – 16 050 koron.

Jak widać, w tych czasach wydatki na posagi były ważniejsze od budowy domów, spłaty długów i kupna inwentarza. Pojawiająca się potrzeba sfinansowania drogi do Ameryki wynika z rozwijającego się ruchu emigracyjnego, który w bardzo dużym stopniu dotknął również terenów Łącka i okolic. Głównymi kierunkami emigracji długookresowej były Stany Zjednoczone i Kanada, a krótkookresowej i sezonowej – Prusy i Węgry. Z różnych źródeł wynika, że emigracja zarobkowa za ocean z terenu parafii w Łącku była w tym czasie najwyższa w całej diecezji tarnowskiej.

Odłożonym, pozytywnym efektem emigracji był dopływ gotówki, przekazywanej zza oceanu rodzinom pozostającym na łąckiej ziemi. Między innymi, również te środki miały wpływ na dalszy dynamiczny wzrost wkładek do Spółki.

Struktura udzielanych pożyczek bywała często sterowana ogólnie przez władze Spółki, w zależności od bieżących potrzeb. Przykładowo, w 1914 r. przedstawiono walnemu zgromadzeniu wnioski, dotyczące ograniczenia niektórych kredytów [...] *dwa lata ostatnie bardzo ciężkie dla rolników, spowodowały wielki napór na kasę, tak że Zarząd widzi się zmuszony ograniczać pożyczki tylko do istotnych*

31

potrzeb życiowych i gospodarskich, zaś odmawiać pożyczek na kupowanie gruntów, na posagi i na drogę do Ameryki, bo bez tych wydatków można żyć.

Walne zgromadzenie co pewien czas ustalało Zarządowi i Radzie Nadzorczej upoważnienie określające górną kwotę udzielanych pożyczek, przy czym zasada było, iż większymi uprawnieniami w tym względzie dysponowała Rada Nadzorcza. Do dyspozycji Zarządu pozostawiano również możliwość prolongaty spłat, gdy dłużnik zgłaszał jakieś problemy.

W działalności Zarządu pojawiały się problemy związane z egzekwowaniem terminowości spłat, jak również z krytycznymi uwagami ze strony pożyczkobiorców, dotyczącymi prawidłowości naliczanych odsetek. Należy pamiętać, że poziom wykształcenia mieszkańców wsi był wtedy bardzo niski, co z oczywistych względów rzutowało na brak rozeznania w stawkach procentowych i brak zaufania do księgowania depozytów. Powodowało to niekiedy rozpowszechnianie nieprawdziwych plotek i oszczerstw, z zarzutami co do uczciwości działań Spółki. Temat ten przewijał się w trakcie walnych zgromadzeń, co odnotowano, między innymi w protokole z 11 lutego 1912 r.:

Kasyer informuje członków zgromadzonych o sposobie płacenia rat – procentów w swoim czasie lub gdy kto nie może [spłacić – przyp. autora] niech w swoim czasie stara się o prolongatę, którą mu Zarząd zawsze uchwala, gdy poda powody, na ½ roku, a przewodniczący na miesiąc. W razie, gdy kto ma jaką wątpliwość niech zażąda wyjaśnień, bo wolno mu zaglądać do rachunku swego w Księdze, sprawdzić i porównać ze swoją Książeczką i nie głosić poza oczy, że się skrzywdziło, bo za to może być do odpowiedzialności pociągnięty [...].

Patrząc z dzisiejszego punktu widzenia, okres do końca I wojny światowej cechował się dużą stabilnością stóp oprocentowania wkładów i pożyczek. Przez cały ten czas oprocentowanie wkładów (lokat) wynosiło około 4%, podczas gdy pożyczki były oprocentowane 5,5%. Stopy procentowe wahały się w zależności od ekonomicznych potrzeb Spółki i sytuacji finansowej społeczności lokalnej, przy czym różnice te nie były duże, niekiedy dla dokapitalizowania podnoszono oprocentowanie wkładów do 4,5%, przy równoczesnym analogicznym podniesieniu stóp oprocentowania pożyczek.

I wojna światowa nie spowodowała załamania finansowego, a spowodowała, o dziwo, zdecydowany napływ gotówki. Środki te były związane z poborem do wojska i przekazywaniem żołdu rodzinom żołnierzy walczących na froncie. Dodatkowo w tym okresie pojawiały się również dodatkowe fundusze, przekazywane mieszkańcom Łącka i okolic przez ich krewniaków z Ameryki. Okres

wojenny nie sprzyjał wydatkom, brakowało towarów, w które warto by zainwestować, pojawiały się też obawy przed rekwizycjami, więc często nadwyżki lokowano w Spółce oszczędności i pożyczek. Środki te w dużej mierze wpłacali również ci, którzy nie będąc członkami Spółki, obciążali Kasę kosztami obsługi. Przez cały okres lat 1914–1918 temat nierównowagi wkładów i pożyczek pojawiał się w protokołach walnych zebrań, gdzie na wniosek Zarządu próbowano ten problem rozwiązać. W 1918 r. obniżono oprocentowanie wkładek do 3%, a pożyczek do 4,5%, oraz zadysponowano, że każdy wierzyciel (czyli osoba posiadająca depozyt) [...] *mający 1 000 koron wkładki, ma się zapisać na członka do Spółki i złożyć odpowiednią należność i wpisowe* [...].

Tuż po zakończeniu wojny w 1919 r. stopy te ustalono jeszcze niżej, na poziomie 2% wkładki i 3,5% pożyczki, jednak już wtedy dał się zauważyć niepokój związany z upadkiem CK Austro-Węgier i utworzeniem jednolitego Państwa Polskiego, a co za tym idzie projektami zmian walutowych.

Inicjatywy społeczne

Ksiądz Jan Piaskowy, proboszcz łącki, inicjator powstania kasy pożyczkowej i jej długoletni animator, znany był ze swego społecznikowskiego zacięcia. Na przełomie wieków dokładał wszelkich starań, by pobudzić rozwój rolnictwa i podnieść kulturę rolną w regionie. Jego zabiegi w bardzo dobry sposób przygotowały społeczność lokalną do zmian, jakie przyniósł wiek XX i odzyskanie niepodległości. W ramach działalności Kasy Oszczędności i Pożyczek, z inicjatywy księdza proboszcza podejmowano działania wybiegające poza sferę udzielania pożyczek i gromadzenia wkładów pieniężnych ludności. Podczas walnych zebrań prowadzone były pogadanki i szkolenia na tematy rolnicze, między innymi na temat nawożenia, mleczarstwa i prawidłowej uprawy roli. Spółka wykorzystywała swoje zasoby finansowe do wspierania inicjatyw gospodarczych, na których rozpoczęcie nikt inny nie miałby szans.

Pierwsza taka inicjatywa pokazała się już na drugim walnym zgromadzeniu zimą 1902 r. Na wniosek Wawrzyńca Pyrdola, uchwalono wspólny zakup dla członków Spółki całego wagonu nawozu sztucznego tomasyny¹⁰ oczywiście po uzyskaniu zadatków od zainteresowanych członków.

W dyskusji na walnych zgromadzeniach bardzo często podnoszono sprawę zrzeszania się rolników w celach poprawy wydajności, wspólnego handlu i konkurencji o dobre ceny za ich produkty. Inicjatywy dotyczące kółek rolniczych,

¹⁰ Tomasyna – była pierwszym otrzymanym sztucznie nawozem fosforowym (1886 r.). Jest produktem ubocznym powstającym przy wytopie stali.

spółdzielni mleczarskiej i handlowej pojawiły się po raz pierwszy w trakcie Walnego zebrania w dniu 14 lutego 1909 r., kiedy to, zgodnie z protokołem:

Ks. Kanonik Jan Piaskowy wskazał na potrzebę łączenia się w stowarzyszenia rolnicze, jak Kółka rolnicze których celem jest podniesienie i wprowadzenie ulepszeń postępu w uprawie roli. Dalej, towarzystwa handlowo-przemysłowe, handel bydłem i trzodą chlewną. Stowarzyszenie przerobów owocowych, handel owoców, suszarnie bezdymne. Na ten cel tu widzi teren podatny.

Zgromadzenie wysłuchało z wielkim zajęciem wywodów Księdza referenta, a to tem więcej, że po raz pierwszy sprawy te obłyły się o uszy słuchaczy. Uchwalono obie sprawy, to jest organizację handlu bydłem i trzodą, jako też spółkę mleczarską za wielce wskazane, pożyteczne, żywotne. Do pierwszej (handlu trzodą) potrzeba pierwszej 2 rzeczy: to jest wagi na targu łąckim, po wtóre zbliżenia kolei, gdyż do Nowego Sącza pędzić lub wieźć jest za daleko (28 km) – (kolej przez Łącko jest w projekcie).

Co do spółki mleczarskiej, ta bliższa jest urzeczywistnieniu i jeszcze więcej na czasie. Członkowie nie mogą konkretnego wniosku poddać z powodu, że do tego trzeba zgody i aprobaty gospodyń, które tutaj mają monopol nabiałowy – i mężom nawet wtrącać się nie pozwalają. Proszą też prelegenta, by z kobietami, kiedy tę sprawę omówić raczył – a sprawa mleczarni będzie gotowa.

Pomysły i idee zakreślone w 1909 r. udało się po pewnym czasie przynajmniej częściowo zrealizować. W 1913 r. Spółka Oszczędności i Pożyczek zawarła i wsparła finansowo pokrewne sobie stowarzyszenie, pod nazwą Spółka handlu bydła i trzody, a także ożywiła działalność dwóch kółek rolniczych w Czerńcu i Zagorzynie. Dla wsparcia handlu na targu łąckim Spółka oszczędnościowa wyasygnowała z dywidend za 1915 i 1916 rok kwotę około 450 koron na zakup wagi bydlęcej. Na wybudowanie linii kolejowej przez Łącko Spółka oczywiście nie miała wpływu, jednak należy nadmienić, że rzeczywiście w tych latach inwestycja ta była bardzo bliska realizacji. Wytyczono jej trasę i rozpoczęto prace geodezyjne, a w planach inwestycyjnych Galicji na okres po 1914 r. przewidziano środki na budowę linii kolejowej Stary Sącz–Szczańnica, jednak wybuch Wielkiej Wojny pokrzyżował te plany. Trudno dziś ocenić, w jakim stopniu zmieniłyby się warunki gospodarcze Łącka i całej Doliny Dunajca po wybudowaniu linii kolejowej, ponieważ po upadku CK Austro-Węgier nie powrócono już do realizacji tego projektu.

Niestety, idea mleczarni nie doczekała się w tym czasie realizacji, a domniemywać należy, że przytoczone powyżej argumenty gazdów łąckich, zastraszających się koniecznością uzgodnień z gospodyniami, miały jedynie na celu oddalenie sprawy w sposób nieuwłaczający powadze księdza prelegenta. Ponownie pomysł tworzenia spółki mleczarskiej pojawił się dopiero w 1926 r., kiedy to nauczyciel

z Maszkowic Stanisław Kuziel zapoznał zebranych z korzyściami, jakie ta spółka mogłaby przynieść społeczności lokalnej, uzasadniając to brakiem konkurencji, gdyż nie ma tego typu spółek w powiecie i istnieją możliwości zbytu w sąsiednich uzdrowiskach. Zebrani przyjęli pomysł do wiadomości i zaapelowali do proboszcza łuckiego ks. Kanonika Józefa Puta, by powiadomił sołtysów i zwołał ogólne zebranie parafialne w tej sprawie, połączone z prelekcją specjalistów. Były to kolejne, lecz nie ostatnie próby zorganizowania wspólnej mleczarni w Łącku.

Jak podaje Maria Kurzeja-Świątek, w listopadzie 1928 r. założona została Spółdzielnia Mleczarska „Zyndram”, która dobrze się rozwijała i była konkurencyjna dla firm żydowskich, dominujących w tym okresie na terenie Łącka. Po kilku latach działalności Spółdzielnia Mleczarska w Łącku przerabiała dziennie ponad 1000 litrów mleka. Po wojnie funkcjonowała jeszcze przez kilka lat samodzielnie, a następnie jako skup mleka i filia mleczarni z Nowego Sącza. W aktach przechowywanych w Archiwum Narodowym w Krakowie natrafiłem na Księgę Główną mleczarni w Łącku z filiami m.in. w Obidzy, sporządzoną w 1942 r. Wśród wpływów odnotowano udziały Gromad, m.in. w: Kiczni, Łącku, Czerńcu, Maszkowicach, Woli Kosnowej, Woli Piskulinej i Zagorzynie. Zapisy dotyczą bardzo zróżnicowanej gamy szczegółowych wydatków i dochodów, co dowodzi skali tego przedsięwzięcia, zainicjowanego przez członków Spółki oszczędnościowej w Łącku.

Dużo poważniejszą i zakończoną powodzeniem była inicjatywa stworzenia w Łącku składnicy towarowej, która stała się poprzedniczką obecnej Gminnej Spółdzielni. Warto się zapoznać z zapisami z protokołu walnego zgromadzenia Spółki z 25 marca 1917 r., kiedy to takie działania zainicjowano:

[...] ks. Jan Piaskowy przedstawia potrzebę sklepu katolickiego który by bez prezentów aprowizacyjnych¹¹ mógł członkom dostarczać najważniejszych artykułów gospodarczych. Pora po temu bardzo dobra, albowiem zanadto gospodarstwa się likwidują; do Kasy za dużo napływa pieniędzy, które użyte do handlu przyniosłyby większy procent i większą byłyby korzyścią dla członków. Obecni trzej panowie Dyrektorowie składnicy ze Starego Sącza wyłożyli korzyści składnicy, odczytali Statut. Walne zgromadzenie z aplauzem uchwaliło potrzebę składnicy towarowej i 240 członków zadeklarowało udziałów za 8 000 koron. Uchwalono na razie otworzyć filię składnicy towarów Starego Sącza w Łącku do miesiąca, z powodu trudności o towary i trudności dowozowych. Poczem po wojnie filia ma dojść do pełnoletności i całkiem się usamowolnić, zwłaszcza gdy się o własny lokal postara i ludzi się w Łącku przeszkoli do takiego interesu, a dobro samej sprawy na takie oddzielenie będzie wskazywało.

11 Prezenty aprowizacyjne – chodziło zapewne o kartki żywnościowe.

Ulotka Polskiego Skarbu Wojskowego
w czasie I wojny światowej ANKWS.
Potwierdzenie wpłaty na Polski Skarb
Wojskowy ANKWS

Konsekwencją tego postanowienia było wspieranie rozwoju Składnicy w następnych latach. Na przykład w 1919 r. podjęto uchwałę o utworzeniu rachunku bieżącego Składnicy towarowej w Starym Sączu z filią w Łącku, do wartości towarów, czyli w kwocie do 100 000 koron, stwierdzając jednocześnie: [...] *gdyż żadne niebezpieczeństwo tej lokacji nie grozi*. Takie zobowiązanie było rzeczą niebagatelną, ponieważ obroty Spółki pożyczkowej za cały 1918 r. wyniosły 545 934 korony, więc rachunek Spółki towarowej utworzony w Kasie stanowił około 20% całości jej obrotów.

Działalność Spółki Oszczędności i Pożyczek w okresie działań wojennych 1914 r. w Łącku

Wybuch I wojny światowej i mobilizacja ogłoszona w 1914 r. miały negatywny wpływ na ruch kasowy w pierwszym jej okresie, to jest do końca 1914 r., jednak później funkcjonowanie Spółki wróciło do normy. Działalność finansowa i organizacyjna nie ucierpiała w czasie I wojny światowej, wręcz przeciwnie. Jak już wspomniano, znacznie wzrosły w tym czasie obroty i depozyty ludności, a zainteresowanie członków jej działalnością było bardzo duże, czego dowodzi frekwencja na zebraniach członkowskich, gromadzących 242 członków w 1917 r. i 276 członków w 1918 r.

Wybuch Wielkiej Wojny budził w patriotycznie nastawionych kręgach nadzieję na odzyskanie niepodległości. Jednym ze sposobów wspierania dążeń niepodległościowych było wpłacanie datków na Polski Skarb Wojskowy, służący finansowaniu Legionów Piłsudskiego. Również członkowie Spółki Oszczędności i Pożyczek w Łącku nie pozostali obojętni na potrzeby walki zbrojnej Legionów Polskich, przekazując datki na ten cel. Zamieszczone obok skany zawierają tekst jednej z ulotek agitacyjnych Polskiego Skarbu Wojskowego oraz potwierdzenie przez Patronat dyspozycji, przekazania w 1914 r. na ten cel 1217 Koron ze Spółki z Łącka.

Wielkie wydarzenia militarne I wojny światowej nie ominęły również Łącka, w którego okolicach już na początku wojny, od listopada do grudnia 1914 r., rozgrywały się walki wojsk austro-węgierskich z rosyjskimi. Łącko przechodziło z rąk do rąk, dowództwo wojsk austriackich trzykrotnie kwaterowało na plebanii, a dwukrotny pobyt wojsk rosyjskich zapisał się w pamięci rekwizycjami i rabunkami, jakich dopuszczali się Kozacy.

Największa bitwa na terenie Łącka miała miejsce 10 grudnia, kiedy to rosyjska kontrofensywa posuwająca się od strony Starego Sącza i Kadczy, napotkała w Łącku opór około 300 ułanów austro-węgierskich, wspartych później przez oddziały Legionów pod dowództwem Józefa Piłsudskiego. Po wyparciu Rosjan, Komendant Piłsudski nocował z 11 na 12 grudnia 1914 r. na plebanii w Łącku, by następnie kontynuować działania wojenne które przeniosły się w okolice Nowego Sącza.

ŹRÓDŁO:
SSPZ.ZEGOCINA.PL

Walki w Łącku i okolicach stanowiły zagrożenie dla środków zgromadzonych w kasie Spółki, dlatego konieczne było ukrycie i zabezpieczenie zarówno dokumentacji, jak i pieniędzy przed rabunkiem. Działalność w okresie walk 1914 r. przedstawił ks. Jana Piaskowy w trakcie najbliższego Walnego zebrania Spółki w dniu 25 marca 1915 r., informując zebranych, że:

[...] kasa nie fungowała od 15 listopada do 20 grudnia, to jest podczas pobytu nieprzyjaciela w okolicy. Z powodu położenia wojennego i widocznym było, że nieprzyjaciel zbliża się w nasze strony zostały poczynione odpowiednie kroki co do ukrycia ksiąg i dokumentów kasowych w bezpiecznym miejscu. Zaś gotówka na kasie znajdująca się została wydana wierzycielom wedle ich potrzeby, a w kasie zostało tylko 57 koron gotówki.

W czasie nawału nieprzyjaciela i podczas jego pobytu w okolicy kasa nie doznała żadnego uszczerbku i po odejściu nieprzyjaciela ruch kasowy został przywrócony od 20 grudnia.

Po tym krótkim epizodzie wojennym działalność kasy wróciła do normy i, jak już poprzednio zaznaczono, tocząca się Wielka Wojna nie tylko nie ograniczyła skali działalności Spółki, lecz nawet spowodowała wzrost depozytów. Jak wyżej wspomniano, przyczyniały się do tego dodatkowe dochody rodzin żołnierskich, płynące z żołdów, przy postępującym równocześnie ograniczeniu wydatków konsumpcyjnych i inwestycyjnych, związanym z malejącą podażą produktów na rynku. Oszczędzaniu i umieszczaniu wkładek (lokat) w banku było również związane z poczuciem niepokoju z powodu wojny i próbą odłożenia w tych niepewnych czasach środków „na czarną godzinę”. Okazało się jednak poniewczasie, że nikt nie był w stanie przewidzieć, jak dalece po zakończeniu wojny sytuacja wymknie się spod kontroli. W 1918 r. rozpadło się Cesarstwo Austro-Węgierskie, Galicja jako autonomiczna prowincja z jej instytucjami bankowymi również przestała istnieć, a z trzech ogromnie zróżnicowanych społecznie i gospodarczo zaborów powstała Polska.

Dla Spółki Oszczędności i Kredytów w Łącku, a szczególnie dla jej członków, oznaczało to koniec znanego świata i krach wyobrażeń o bezpiecznym i pewnym lokowaniu swych oszczędności. Z dnia na dzień zniknęła korona austriacka, zastąpiona marką polską, a po jej upadku – przez złotego. Czas powojennej odbudowy, wojny z bolszewikami i koszty scalania ziem polskich spowodowały ogromną inflację, zjadającą wszelkie oszczędności, zubożającą szczególnie ludność wiejską oraz podkopującą zaufanie do gromadzenia oszczędności w bankach. Przejawy tych problemów miały odbicie w zagrożeniach dla działalności Spółki oraz okresowym jej zawieszaniu, o czym informowano w protokołach walnych zebrań,

przytaczanych powyżej. Tym większy szacunek należy się kolejnym Zarządom, Radom Nadzorczym i wszystkim członkom Spółki, że potrafili ten bardzo trudny czas przetrwać, zachowując dla dalszych pokoleń dorobek dzieła zapoczątkowanego na przełomie wieków.

Rynek w Łącku 1901 r. FOT. FOTOPOLSKA.EU

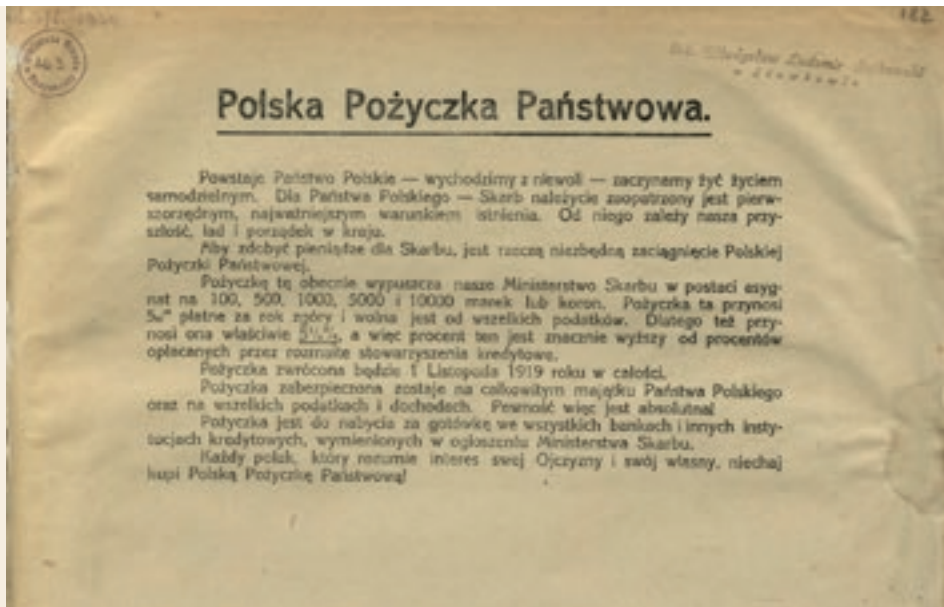

Rynek w Łącku pocz. XX w. Wjazd od strony Nowego Sącza. W tym miejscu stoi obecnie Punkt Obsługi Klienta przy Rymnku. FOT. FOTOPOLSKA.EU

I.4. Działalność Spółki w latach 1918–1945

W okresie międzywojenny spółdzielczość kredytowa weszła bardzo osłabiona. Dla sprawnego jej funkcjonowania konieczne było zlikwidowanie odmiennych rozwiązań prawnych z czasu zaborów. Służyła temu ustawa spółdzielcza z 1920 r., kilkakrotnie nowelizowana w latach następnych. Ustawa powołała Radę Spółdzielczą, która była łącznikiem między władzami państwowymi a ruchem spółdzielczym. Działalność operacyjna w pierwszych latach niepodległości była trudna z powodu zniszczeń wojennych, ciężkiej sytuacji gospodarczej, inflacji, a później hiperinflacji.

Po reformie walutowej w 1924 r. spółdzielnie kredytowe zaczęły odbudowywać swoją działalność, ale zasadnicza poprawa nastąpiła po 1926 r. wraz z ożywieniem koniunktury gospodarczej. Niestety, po 1930 r. zaczęto odczuwać wpływ Wielkiego Kryzysu¹², co skutkowało spadkiem wkładów i kredytów.

Polska Pożyczka Państwowa – ulotka. KUJAWSKO-POMORSKA BIBLIOTEKA CYFROWA

12 Wielki Kryzys to największy kryzys gospodarczy w historii kapitalizmu, który miał miejsce w latach 1929–1933. Rozpoczął się w Stanach Zjednoczonych od krachu na giełdzie w Nowym Jorku i szybko rozprzestrzenił się na cały świat, powodując masowe bezrobocie, bankructwa i spadek produkcji.

Odzyskanie niepodległości wiązało się z koniecznością pozyskiwania środków na funkcjonowanie nowo powstałego państwa. W tym celu Rada Regencyjna Królestwa Polskiego już 2 listopada 1918 r. dekretem ogłosiła roczną Pożyczkę Państwową, rozumianą jako pomoc państwu z zapewnieniem korzystnych odsetek. Na zdjęciu widać ulotkę informacyjną z tego czasu. Idea wsparcia odrodzonego Państwa Polskiego znalazła zrozumienie również wśród członków Spółki, o czym świadczy fragment z artykułu prasowego w gazecie „Piaś” nr 15 z 13 kwietnia 1919 r., gdzie napisano: *Kasa Raiffeisena w Łącku i okoliczni właściciele subskrybowali dotąd z górą 300 000 Koron na polską pożyczkę państwową. Wielce czynnym jest przy tem kasjer p. St. Sopata.*

Nie zmienia to faktu, iż działalność bankowa Spółki w Łącku była bardzo utrudniona i obciążona niepewnością, szczególnie z powodu zmian organizacyjnych w spółdzielczości oraz unifikacji waluty, wprowadzającej markę polską na terenie całego państwa. Odnotowano to w protokole Walnego Zebrania z 1 czerwca 1919 r.:

Ks. Kanonik Jan Piaskowy uczestnik odbytej konferencji Spółek w Nowem Sączu, przedstawił Walnemu zebraniu sprawozdanie z konferencji o zmianie stosunków Spółkowych przez złączenie ziem polskich... Na interpe-lacje członków w sprawach pieniężnych co do ich lokacji, jak i przyszłych zmian znaków pieniężnych, przewodniczący odpowiada wyczerpująco. O ile te sprawy mogły być ostatecznie wyjaśnione, bo przyszłość jeszcze zakryta przed oczami naszymi [...].

Niestety już na początku następnego roku, z powodu zawirowań spowodowanych wprowadzeniem ustawą z 15 stycznia 1920 roku marki polskiej jako prawnego środka płatniczego na terenie całej Polski, Spółka rozważała zawieszenie działalności. Kasjer Stanisław Sopata musiał przeliczyć wszystkie księgi finansowe z koron na marki¹³, a następnie zaprzestać urzędowania.

Kryzys inflacyjny

Po krótkim okresie problemów organizacyjnych, związanych z adaptacją do nowej waluty, okazało się, że bardzo trudna sytuacja gospodarcza kraju prowadzi do gwałtownego wzrostu inflacji. Pilne potrzeby skarbu państwa, ograniczone wpływy z podatków i konieczność pokrywania wielu wydatków związanych m.in. z odbudową zniszczonego kraju i finansowaniem walk o granice, powodowały

13 Stosowano przelicznik 1 korona = 70 fenigów (0,7 mkp) w nowej walucie marka polska.

ciągle zwiększanie rozmiarów produkcji pieniądza. Znaczny wzrost emisji pociągał za sobą spadek siły nabywczej pieniądza i gwałtowny wzrost cen. Inflacyjny trend ilustrują zmiany cen podstawowych produktów spożywczych – przykładowo w 1920 r. pół kilograma chleba kosztowało 5 marek polskich, a w 1921 r. – 35 marek. Ceny te nadal drastycznie wzrastały, szczególnie w 1923 r.: w maju chleb kosztował ok. 1000 mkp, we wrześniu – już 16 000 mkp, a w grudniu tego roku aż – 96 000. Naprawa skarbu państwa i zrównoważenie budżetu stały się priorytetem rządu, na czele którego w grudniu 1923 r. stanął Władysław Grabski. Program reform, wprowadzony na mocy ustawy z 11 stycznia 1924 r., określał podstawy nowego systemu pieniężnego i nowej instytucji emisyjnej – Banku Polskiego SA. Marka polska przestała być środkiem płatniczym 1 lipca 1924 r., a została zastąpiona przez nową walutę – złoty, który zastąpił dotychczasową markę polską w relacji: 1 zł = 1 800 000 mkp (1 milion 800 tys.). Wartość nowej jednostki monetarnej – złotego – była równa frankowi szwajcarskiemu i odpowiadała wartości 9/31 grama czystego złota. Za dolara płacono 5 zł 18 gr.

W 1924 jedna złotówka zastąpiła 1 800 000 marek polskich

Problemy z inflacją marki polskiej odbiły się bardzo mocno również na działalności Spółki oszczędnościowej w Łącku. Na Zgromadzeniu w dniu 13 maja 1923 r. zebrani musieli zmierzyć się z problemami inflacji i ogólnego zniechęcenia, wynikającego z zapaści gospodarczej. Temat ten podniósł Przewodniczący Zarządu ks. Jan Piaskowy, który: [...] *skreśla działalność Spółki za lat 23, dodatnią i pełną zasług obywatelskich, opartych na miłości bliźniego. Boleje, że wskutek wojny, spadku waluty – wskutek tego i strat poniesionych na wkładkach, zabrakło kapitału obrotowego, zabrakło i zapału do pracy, wprost niechęć do tak pożytecznej i potrzebnej Instytucji*. Te przepełnione goryczą słowa były podsumowaniem 23 lata działalności Spółki i pewnego rodzaju testamentem ks. Piaskowego, który zmarł w tym samym roku.

Na tym samym zebraniu w widoczny sposób zaznaczyły się skutki inflacji, co widać w przypadku wzrostu wynagrodzeń w stosunku do poprzedniego roku. Kasjerowi przyznano 400 tysięcy marek rocznie (w poprzednim roku 10 tysięcy), członkowi Zarządu 100 tysięcy (uprzednio 3 tysiące). Również oprocentowanie wkładów i pożyczek wzrosło, odpowiednio wkładów z 4% na 25%, a pożyczek z 6% na 35%. Spółka nie była w stanie funkcjonować bez wsparcia w postaci 10 milionów marek polskich, o które wnioskowano do kasy centralnej.

Podobne problemy odnotowano w protokole następnego Walnego Zebrania Spółki z 29 czerwca 1924 r., na którym jednak sprawy ekonomiczne musiały ustąpić przed oddaniem hołdu zmarłemu w 1923 r. księdzu Janowi Piaskowemu. Na początku zebrania: [...] *kasyer Stanisław Sopata podniósł prace i zasługi zmarłego śp. Jana Piaskowego, w Spółce przez 24 lat, – zebrani członkowie uczcili jego pamięć przez powstanie*. Postać Jana Piaskowego zaważyła na pierwszym okresie powstania i rozwoju Spółki, dlatego trudno przecenić jego znaczenie i wpływ, jaki na nią wywarł jako założyciel, prezes i przewodniczący Rady Nadzorczej. Pewnego rodzaju kontynuacją dzieła ks. Piaskowego było to, że jego następcą w Spółce został następny proboszcz łącki, ks. Józef Put, działający aktywnie w jej władzach do 1947 r.

Odnosząc się do bieżących problemów ekonomicznych, kasjer Stanisław Sopata poinformował, że stan rachunków za 1923 r. wykazuje znaczne sumy, lecz bezwartościowe. Zwrócił uwagę, że szalejąca inflacja spowodowała, iż wierzyciele Spółki praktycznie stracili swoje depozyty, podczas gdy dłużnicy skorzystali i z łatwością swoje długi spłacili. W wyniku burzliwej dyskusji postanowiono zamknąć działalność Spółki do czasu uregulowania się nowej waluty, czyli do końca 1924 r.

Decyzję tę zmieniono po przeprowadzeniu przez Państwo przewalutowania, gdyż w wyniku nacisku i zaleceń Patronatu (czyli instytucji zrzeszającej kasę) odbyło nadzwyczajne Walne Zebranie w dniu 30 października 1924 r. na którym przywrócono działalność Spółki. Przewodniczący Rady Nadzorczej ks. Józef Put

[...] w doniosłych słowach przedstawił zebrany o dewaluacji pieniądza oraz o stałości monety złotowej. Jan Plechta, wójt Gminy Łącko i Prezes Zarządu Spółki [...] przedstawił położenie miejscowej ludności jako brak pieniądza, i jedynie Spółka może być pomocna ludności.

W trakcie tego zebrania ustalono stawki w nowej walucie złotowej: udział członkowski – 10 zł, wpisowe – 1 zł, oprocentowanie składek – 20%, a pożyczek – 28%. Granica udzielanych pożyczek przez Zarząd – do 100 zł, a przez Radę Nadzorczą – do 500 zł. Urzędowano w pomieszczeniach Gminy w poniedziałki od godziny ósmej. Z uwagi na brak wkładów (depozytów) wynikający z inflacji marki polskiej, postanowiono zwrócić się do Kasy centralnej o udzielenie pożyczki na rozruch, w kwocie 15 000 zł. Załamanie finansowe spowodowało spadek zainteresowania i odpływ dotychczasowych członków, dlatego proces odtworzenia bazy udziałowców musiał trochę potrwać.

Przekształcenie w Kasę Stefczyka

Przywrócenie działalności Spółki zbieгло się w czasie z nadaniem jej nowej nazwy „Kasa Stefczyka” w Łącku. W 1924 r. zmarł Franciszek Stefczyk, założyciel pierwszej spółki oszczędności i pożyczek oraz propagator idei spółdzielczości bankowej. Dla uczczenia jego osoby wszystkie Kasy oszczędności i pożyczek w Polsce przyjęły jego imię, dotyczyło to również Spółki w Łącku. Na nadzwyczajnym Walnym Zebraniu w dniu 11 stycznia 1925 r. zmieniono statut, tworząc „Kasę Stefczyka spółdzielnię z nieograniczoną odpowiedzialnością w Łącku”. Dotychczasowi członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej zrzekli się swoich dotychczasowych mandatów, dzięki czemu można było dokonać wyboru władz spółki funkcjonującej w nowym kształcie.

Do Zarządu wybrano następujące osoby: Jan Plechta z Łącka – Przewodniczący Zarządu, Antoni Chrobak z Łącka – Zastępca, Stanisław Sopata z Czerńca – kasjer, Jan Jurkowski z Kiczni, Jan Turek z Zarzecza, Antoni Turek z Zagorzyna, Józef Faron z Maszkowic, Józef Zygadło organista z Łącka.

Członkami Rady Nadzorczej zostali: ks. kan. Józef Put – przewodniczący, Wojciech Pasiud z Maszkowic – zastępca, Wincenty Myjak z Zagorzyna, Jan Maurer z Łącka, Jan Chrobak z Czerńca, Piotr Gromala z Woli Kosnowej, Wawrzyniec Duda z Zabrzeży, Józef Cebula z Woli Piskuliny i Józef Wojnarowski ze Szczereża.

Z dokumentacji zgromadzonej w archiwach państwowych wynika, że na przełomie lat 1924 i 25 rozpoczęto nową ewidencję członkowską, w której w pierwszym rzędzie wpisano członków założycieli Kasy. W Spisie członków – Księdze udziałów, pod datą wpisu 24 listopada 1924 r. widnieją: Antoni Turek z Zagorzyna, Stanisław Sopata z Czerńca, Jan Plechta z Łącka, Wincenty Myjak z Zagorzyna,

Pierwsza strona Rejestru członków Kasy Raiffeisena w Łącku z 1924 r.; członkowie założyciele

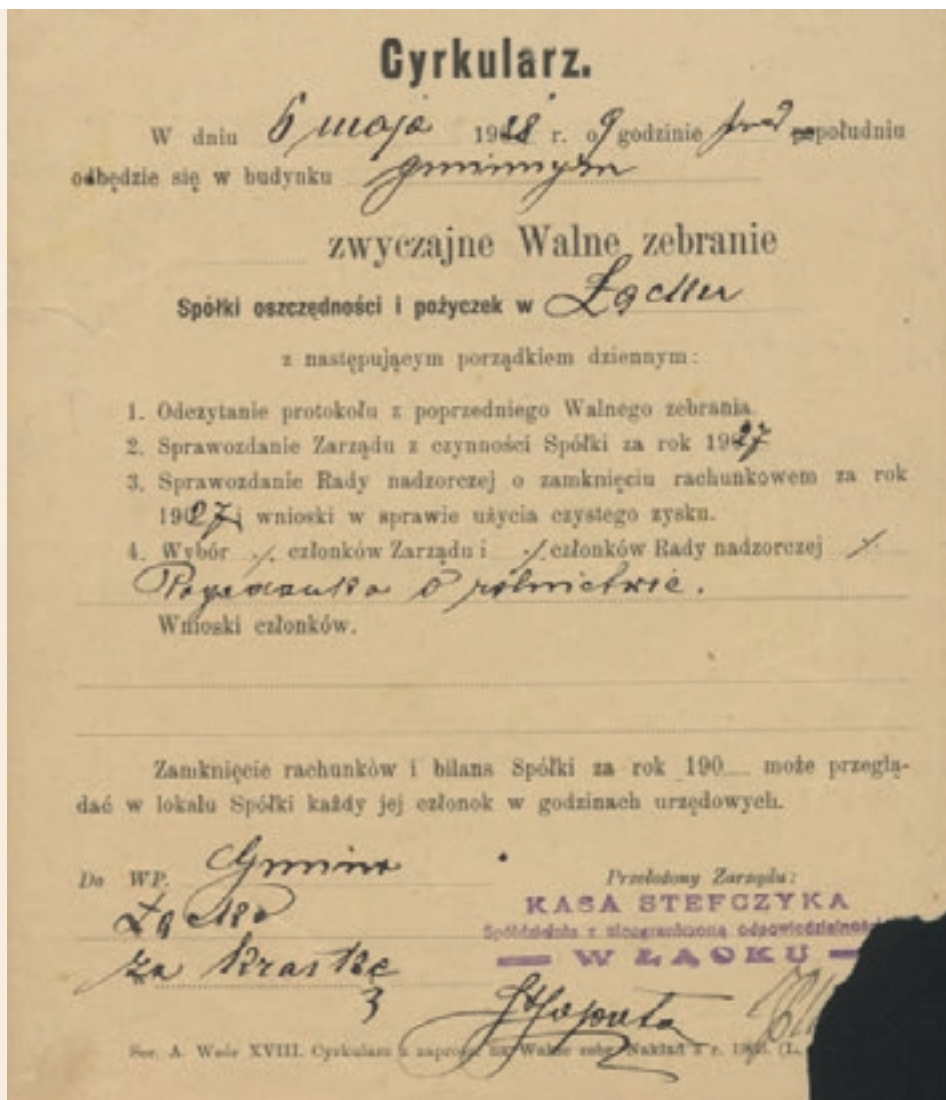
FOT. KSIĘGA PROTOKOŁÓW 1901-1935. ARCHIWUM NARODOWE W KRAKOWIE ODDZIAŁ NOWY SĄCZ

Imię i nazwisko członka	z zawodu	z wykształcenia	z wyzn.	z wyzn.	z wyzn.	z wyzn.	z wyzn.	z wyzn.	z wyzn.
1. Marek	rolnik	Łąck							
2. Sopata	rolnik	Łąck							
3. Plechcia		Łąck							
4. Majak		Łąck							
5. Maurer		Łąck							
6. Sopata		Łąck							
7. Put		Łąck							
8. Marek		Łąck							
9. Jakub		Łąck							

Jan Maurer z Łącka, Jan Sopata z Łącka, ks. Józef Put – proboszcz z Łącka, Józef Marek z Łącka, Stanisław Jakub (handlarz) z Łącka, Józef Faron z Maszkowic, Franciszek Duda z Zagorzyna i Łukasz Słabaszewski z Zabrzeży. Ogółem w do końca 1925 r. wpisano do Księgi udziałów 87 członków, a co roku liczba ta się zwiększała, by ostatecznie do końca 1932 r. zamknąć się na pozycji 197.

Pewną ciekawostką, mówiącą jak długofalowe skutki w świadomości społecznej miały problemy strat depozytów z okresu inflacji marki polskiej, jest powtarzający się w następnych latach problem z pozyskaniem wkładek (depozytów) których brak osłabiał skuteczność działania Kasy. Dla poprawy sytuacji Walne Zebranie w kwietniu 1929 r. postanowiło więc, że: przy bardzo niskim napływie [...] wkładek oszczędnościowych, gdyż wierzyciele nie widzą odpowiedniego zabezpieczenia swych wkładek; wobec tego Walne zebranie uchwala zabezpieczenie wkładek walutą dolarową, a równocześnie i pożyczki udzielane członkom mają być zabezpieczone walutą dolarową.

Taki nietypowy rodzaj rozliczeń zbiegł się z okresem zapaści gospodarczej spowodowanej Wielkim Kryzysem, stąd konieczne były dość drastyczne oszczędności w funkcjonowaniu Kasy. Na Zebraniu 24 kwietnia 1932 r. obniżono wynagrodzenia o około 20%, to jest kasjerowi z 300 zł na 240 zł rocznie, a urzędującemu członkowi Zarządu ze 120 zł na 100 zł. Ponadto wdrożono oszczędności kosztów administracyjnych, które miały być pokrywane z 2% odpisu od spłacanych rat.

Cyrkularz – zaproszenie z porządkiem obrad Walnego zebrania Kasy Stefczyka na 6 maja 1928 r. STRONA INTERNETOWA ŁBS

po latach	r o c z n i e			
	na 0%	na 5%	na 10%	na 12%
	s t o t y c h			
1	1850	1875	1885	19—
5	19460	11310	11620	12250
6	12960	14250	14720	15710
7	15610	17460	18140	196—
8	18420	20030	21930	23960
9	21410	24820	26510	28990
10	24580	29920	30720	34810
11	27940	33620	35830	40780
12	31520	38050	41490	47060
13	35310	44150	47990	55930
14	39340	50470	54570	64820
15	43620	56780	62170	74940
20	693—	100100	1339—	148380
25	103950	168030	199010	258120
30	150670	274350	336050	524220

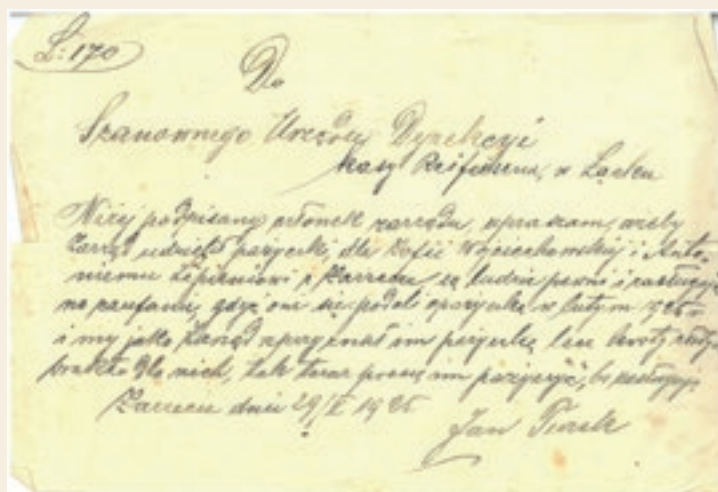
Je opublikowane karty nie pisał Erazm ani jego współpracownicy.

Karta oszczędności z wklejonymi znaczkami
ŹRÓŁO, STRONA INTERNETOWA ŁBS

Książeczka udziałowa Wojciecha Postrożnego z 1925 r. AN W KR. O W NS

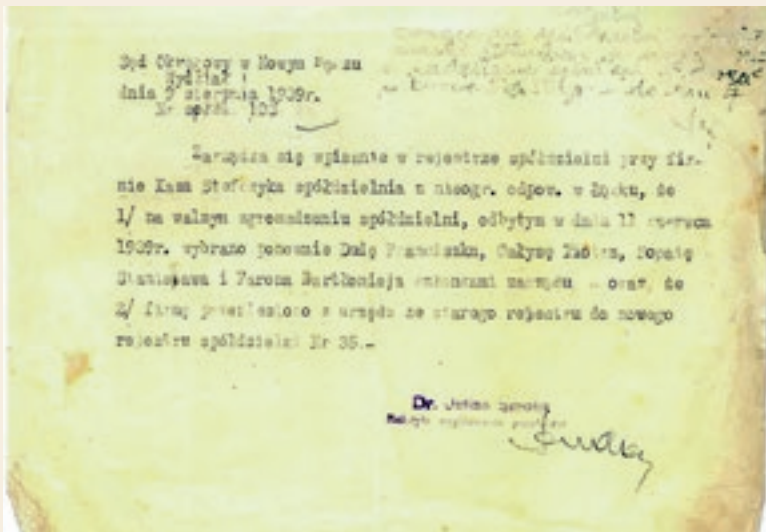
Podanie ze wsparciem ubiegających się o pożyczkę. ARCHIWUM ŁBS

Bardzo burzliwym dla działalności Kasy był 1935 rok., kiedy to Patronat i Związek Spółek Rolniczych Okręgu Krakowskiego nie uznały wyboru władz Kasy Stefczyka w Łącku dokonanego 5 maja 1935 r. i zażądały przeprowadzenia ponownych wyborów. W związku z tym 23 czerwca 1935 r. odbyło się nadzwyczajne zebranie członków Kasy Stefczyka, w trakcie którego okazało się, że wśród członków jest sprzeciw przeciw arbitralnemu wtrącaniu się organów nadzoru

do samodzielnego wybierania władz Kasy. Wybrany i zanegowany przez nadzór Zarząd stawiał bierny opór, rezygnując ze stanowisk, podczas gdy nikt inny nie chciał kandydować. Głos zabierał ks. Józef Put, którego Patronat prosił o wpłynięcie na polubowne załatwienie sprawy, jednak nie odniosło to skutku. Przewodniczący zebrania Stanisław Kuźiel przerwał obrady i przeniósł ich dalszy bieg na dzień następny, a do dalszych działań w celu przekonania nowych kandydatów do władz Spółki, powołano komisję „matkę”, w składzie: ks. Kanonika Józefa Puta, Stanisława Kuźla, Stanisława Jakóba i Jana Maurera.

Walne zgromadzenie wznowiono 24 czerwca 1935 r. W protokole odnotowano, iż [...] w imieniu Komisji Matki wynik przedstawił ks. Kanonik Józef Put, informując, że rezultat jest bezowocny, gdyż żadna z osób propozycji przyjęcia członkostwa Zarządu bądź Rady Nadzorczej nie przyjęła. Wobec czego zaproponował, żeby członkowie, którzy zrezygnowali, zaś ponownie byli wybrani... W tym miejscu Przewodniczący zabrał głos polecając członkom pozostać, a następnie zaapelował do tych członków, którzy uprzednio zrezygnowali, aby w imię dobra Kasy, ma wypadek wyboru ich przez dzisiejsze Walne Zebranie, wybór przyjęli, niezależnie od tego jak w tym wypadku Patronat zarządzi [...]

W tej sytuacji Zebranie wybrało ponownie władze Kasy Stefczyka w poprzednim składzie, w tym jako Przewodniczącego Rady Nadzorczej Stanisława Kuźla, a jako Przewodniczącym Zarządu ponownie wybrano Stanisława Sopatę. Dla zapewnienia odpowiedniej obsługi kasowej uchwalono wyszkolenie jednej osoby,

Potwierdzenie wpisu do Rejestru. ARCHIWUM ŁBS

która w przyszłości mogłaby objąć w Kasie Stefczyka funkcję członka czynnego, czyli współpracującego z kasjerem. Jak z powyższego wynika, członkowie Kasy w obronie swoich przedstawicieli i prawa do samostanowienia, stawili opór wobec władz nadzorczych i okazało się, że opór ten był skuteczny, ponieważ Stanisław Sopata pozostał na stanowisku Prezesa Zarządu aż do 1945 r.

Wzmiankowane powyżej potrzeby kształcenia kadr spółdzielczych zostały w krótkim czasie zaspokojone, poprzez uruchomienie przy łąckiej Kasie Stefczyka rocznego kursu Zespołu Przysposobienia Spółdzielczego w Łącku. Jak wynika z zapisów, analogiczny kurs prowadzono tym czasie również w Czerńcu. Zachowana w archiwum Banku książka protokołów tego kursu, stanowi bogate źródło informacji o sposobie kształcenia kadr spółdzielczych w przedwojennej Polsce. Kurs rozpoczęło 11 osób, według oryginalnych zapisów:

1. *Olech Tadeusz – przodownik zespołu,*
2. *Kucharski Tomasz,*
3. *Słowik Jan,*
4. *Faron Antoni,*
5. *Janczura Antoni,*
6. *Zbożniówna Jadwiga,*
7. *Markówna Stanisława,*
8. *Skutówna Marja,*
9. *Arendarczykówna Stanisława.*
10. *Pyrdołówna Marja,*
11. *Dybiec Józef.*

W późniejszym okresie do składu doszli Stanisław Baziak oraz Jan Linder, a jako nadzwyczajni słuchacze pojawiali się sporadycznie: Tomasz Talar, Wincenty Majchrzak, Franciszek Franczyk i Koszut (brak imienia).

Program kursu był bardzo ambitny i w szczegółowy sposób obejmował cały zakres informacji, dotyczących kwestii spółdzielczych, organizacyjnych oraz finansowo-księgowych, przydatnych w zarządzaniu Kasą Stefczyka, a także w pełnieniu w niej funkcji merytorycznych.

Opiekunem i wykładowcą zagadnień objętych programem był członek Zarządu łąckiej Kasy, kasjer Tomasz Kucharski. Kurs trwał w okresie od 27 października 1937 r. do 23 marca 1938 r., obejmując 30 dwugodzinnych, cotygodniowych spotkań.

W końcu lat trzydziestych liczba członków Kasy Stefczyka w Łącku się ustabilizowała. W Księdze udziałów w okresie od 1932 r. do wybuchu II wojny światowej, dopisano 18 członków, a w czasie wojny przyrost udziałowców praktycznie

ustał, gdyż do 1945 r. przybyły jedynie 4 osoby. Po zakończeniu wojny działalność Kasy zawieszono do roku 1948, kiedy to zauważalnie zwiększyło się zainteresowanie członkostwem, by ostatecznie zamknąć listę udziałowców na koniec 1948 r. na pozycji 385.

W okresie II wojny światowej 1939–1945

Wybuch drugiej wojny światowej przerwał działalność spółdzielni oszczędnościowo-pożyczkowych na terenach włączonych do Rzeszy i ZSRR. Nastąpiła ich likwidacja i przejęcie majątku przez instytucje państw okupujących. W Generalnym Gubernatorstwie spółdzielnie kredytowe utrzymano, ograniczając zakres ich działalności i zawieszając pracę organów samorządowych. Związek Spółdzielni Rolniczych i Zarobkowo-Gospodarczych został przekształcony w Związek Rewizyjny spółdzielni i poddany kontroli władz niemieckich. Inne związki rewizyjne zlikwidowano. Zakazano prowadzenia działalności samorządowej oraz kulturalno-oświatowej. Część spółdzielców prowadziła konspiracyjną działalność szkoleniową – przeszkolono ok. 100 tys. osób. W latach wojny spółdzielczość bankowa utraciła wielu pracowników oraz poniosła znaczne straty materialne.

Podobna sytuacja była w łuckiej Kasie Stefczyka. Masowe aresztowania dokonywane przez władze niemieckie zdziesiątkowały szeregi działaczy spółdzielczych, z których wielu zajmowało się działalnością konspiracyjną i kurierską, przeprowadzając ludzi za granicę. 17 marca 1940 r. miały miejsce pierwsze aresztowanie przez Gestapo. Zabrani zostali: Michał, Franciszek i Stanisław Ćwikowscy, Michał Piksa, Jerzy Białkowski, Zygmunt Zygałło, Gustaw Franczyk i Grzegorz Wiatr. Spośród aresztowanych dwie osoby, to jest Grzegorza Wiatra i Gustawa Franczyka wywieziono pierwszym transportem do obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu.

Działalność Kasy, pomimo że odbywano spotkania Zarządu i prowadzono akcję kredytową, została ograniczona i poddana ścisłej kontroli władz. Wszelkie działania były objęte nadzorem ze strony Związku Rewizyjnego Spółdzielni w Generalnym Gubernatorstwie Okręg w Krakowie. Zarządzeniem władz ograniczono samorządność, zabraniając zwoływania Zebrań Przedstawicieli, co spowodowało konieczność rozliczania i zatwierdzania sprawozdań finansowych na połączonych posiedzeniach Rady Nadzorczej i Zarządu. W tym okresie działalność społeczną prowadzono w ograniczonym zakresie, wspierając między innymi więźniów obozów jenieckich w Niemczech. Bardzo ważną rolę dla zachowania ciągłości działania Kasy odegrał w tym czasie kasjer Tomasz Kucharski, który zabezpieczył dokumentację Kasy Stefczyka i przechował ją do końca wojny.

Partyzanci 19SP AK,
czwarty od lewej
Eugeniusz Piksa

Banknot 500 zł
z okresu okupacji
wydawany
przez Generalne
Gubernatorstwo

100 złotych, 1934 r.
naddrukowane
przez Niemców.
Waluta
obowiązująca
podczas II wojny
światowej

14

Data	Liczba liczników	Nazwa i imię lub firma od- biornicy węgierstwa (nazwa i imię nazwa i imię SOWISZ, oraz nazwa i imię SOWISZ)	SUMA	K A S A		N A B I A R.		K I S Z Y C Y P R O M I A N I Z A C Y J A	
				WYKON.	PŁA.	WYKON.	PŁA.	WYKON.	PŁA.
Z przebiegu									
17		Łączna kwota na rachunek	1800		1800			1800	
18		Łączna kwota na rachunek	1800		1800			1800	
19		Łączna kwota na rachunek	1800		1800			1800	
20		Łączna kwota na rachunek	1800		1800			1800	
21		Łączna kwota na rachunek	1800		1800			1800	
22		Łączna kwota na rachunek	1800		1800			1800	
23		Łączna kwota na rachunek	1800		1800			1800	
24		Łączna kwota na rachunek	1800		1800			1800	
25		Łączna kwota na rachunek	1800		1800			1800	
26		Łączna kwota na rachunek	1800		1800			1800	
27		Łączna kwota na rachunek	1800		1800			1800	
28		Łączna kwota na rachunek	1800		1800			1800	
29		Łączna kwota na rachunek	1800		1800			1800	
30		Łączna kwota na rachunek	1800		1800			1800	
31		Łączna kwota na rachunek	1800		1800			1800	
32		Łączna kwota na rachunek	1800		1800			1800	
33		Łączna kwota na rachunek	1800		1800			1800	
34		Łączna kwota na rachunek	1800		1800			1800	
35		Łączna kwota na rachunek	1800		1800			1800	
36		Łączna kwota na rachunek	1800		1800			1800	
37		Łączna kwota na rachunek	1800		1800			1800	
38		Łączna kwota na rachunek	1800		1800			1800	
39		Łączna kwota na rachunek	1800		1800			1800	
40		Łączna kwota na rachunek	1800		1800			1800	
41		Łączna kwota na rachunek	1800		1800			1800	
42		Łączna kwota na rachunek	1800		1800			1800	
43		Łączna kwota na rachunek	1800		1800			1800	
44		Łączna kwota na rachunek	1800		1800			1800	
45		Łączna kwota na rachunek	1800		1800			1800	
46		Łączna kwota na rachunek	1800		1800			1800	
47		Łączna kwota na rachunek	1800		1800			1800	
48		Łączna kwota na rachunek	1800		1800			1800	
49		Łączna kwota na rachunek	1800		1800			1800	
50		Łączna kwota na rachunek	1800		1800			1800	

Księga Główna Spółki
Mleczarskiej z 1942 r.
AMK W KRAKOWIE
O. NOWY SĄCZ

„Spółdzielca” –
wydanie z 1941 r.
JAGIELLOŃSKA
BIBLIOTEKA CYFROWA

I.5. Kasa Stefczyka w Jazowsku

Gwoli ścisłości historycznej i zachowania ciągłości międzypokoleniowej działaczy spółdzielczości bankowej należy podkreślić, że obecny Łącki Bank Spółdzielczy buduje swą tożsamość historyczną i regionalną na trzech filarach, to jest historii Kas Stefczyka z Łącka, Jazowska i Czarnego Potoka.

W Jazowsku, podobnie jak w Łącku, funkcjonowała od początku XX wieku Spółka Oszczędności i Pożyczek, która swoim zasięgiem obejmowała miejscowości: Jazowsko, Obidzę, Łazy, Brzynę i Kadcze. Brakuje źródeł na temat jej powstania i działalności, gdyż w archiwach Łąckiego Banku nie zachowały się takie dokumenty, a nawet w przekazie ustnym trudno było się z takimi informacjami spotkać. Na szczęście w zasobach Archiwum Narodowego w Krakowie zachowały się niektóre protokoły i księgi udziałowe Spółki Oszczędności i Pożyczek oraz Kasy Stefczyka w Jazowsku.

Jak wynika z dokumentacji archiwalnej, zebranie założycielskie odbyło się 9 listopada 1913 r., a inicjatorem powstania kasy byli: proboszcz Maciej Maryniarczyk (1847–1934), pracujący w parafii jazowskiej przez 47 lat, oraz wikary ks. Józef Krupiński i organista Władysław Krzanowicz. Do pierwszego Zarządu wybrano: ks. Macieja Maryniarczyka – przełożonym Zarządu, Władysława Krzanowicza, Józefa Warzechę, Kazimierza Łatkę i Szymona Łabudę, a w pierwszej Radzie Nadzorczej Spółki zasiadali: Józef Majkrzak – przełożony Rady Nadzorczej, Antoni Hebda, Wojciech Koza i Jan Stec.

Protokół z 1915 r. w którym odnotowano datę założenia Spółki (9.11.1913), po prawej podpisy pierwszych władz Spółki w Jazowsku. ANKWN

Deklaracje przystąpienia do
Kasy Stefczyka, w tym z nr 1.
ks. Maryniarczyka
ANKWNS

Deklaracje przystąpienia osoby niepiśmiennej

Kasa Stefczyka w Jazowsku końcem lat trzydziestych XX w. miała zapewne problemy finansowe, co budziło zastrzeżenie Związku Rewizyjnego, który nakazał wdrożenie postępowania naprawczego. W 1940 r. działania takie w Kasie Stefczyka w Jazowsku prowadził komisarz W. Drewniak, skierowany do tego zadania ze Związku Rewizyjnego. Jego działalność zakończyła się sukcesem, ponieważ w trakcie walnego zebrania odbytego 6 grudnia 1940 r. zapisano w protokole:

[...] prezes Rady Nadzorczej ks. Józef Waleń [...] oświadczył, że stan Kasy dzięki sumiennej i gorliwej pracy p. Komisarza Drewniaka i zawiadowców przedstawia się nadspodziewanie dobrze, co obecni przyjęli do wiadomości [...] Komisarz Drewniak, w dość obszernym i rzeczowym sprawozdaniu swoim z przeprowadzonej sanacji w tutejszej Kasie Stefczyka oświadczył, że dzięki wydatnej współpracy Ks. Kanonika Józefa Walenia, Zarządu i zawiadowców, stan Kasy przedstawia się obecnie jak najlepiej.

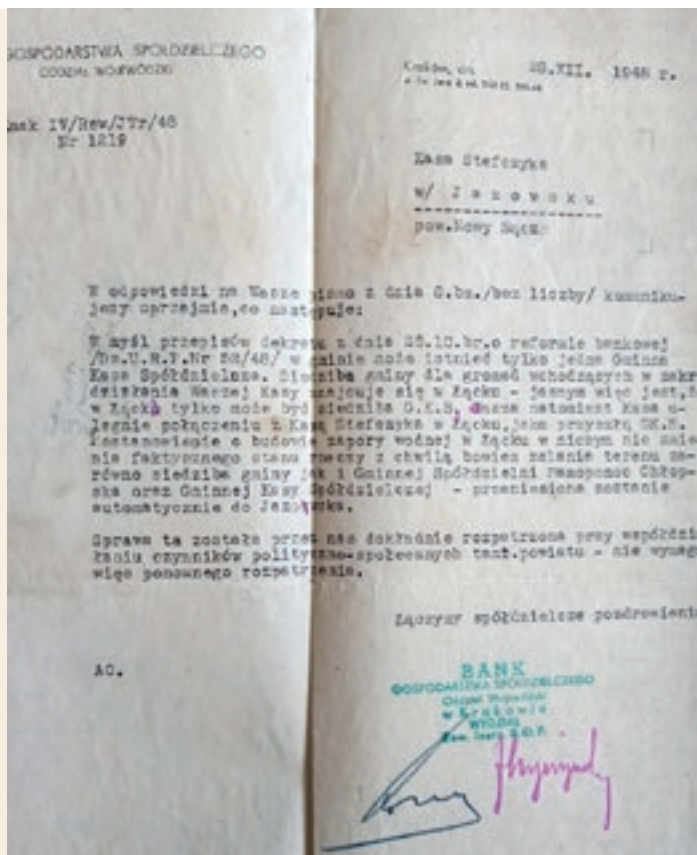
Należy pamiętać, że zapisy protokołu odnoszą się do działalności w okresie II wojny światowej, dlatego z pewnym zaskoczeniem można zauważyć, że procedury funkcjonowały właściwie bez zmian, a analiza dochodów wykazuje znaczny wpływ gotówki do Kasy, bo do końca trzeciego kwartału 1940 r. wpływy wkładów od ludności wyniosły ponad 18 000 zł. Można domniemywać, że w związku z okupacją ludzie woleli trzymać swoje środki w Kasie, z obawy przed napadami i rekwizycjami oraz zagrożenia wymianą po niekorzystnym kursie waluty przedwojennej na emitowaną przez okupanta.

Po II wojnie światowej Kasa Stefczyka w Jazowsku przeżywała pewne trudności finansowe i ograniczyła swą działalność pożyczkową. We władzach, pomimo coraz większej presji i walki z Kościołem, nie dokonywano zmian. W Radzie Nadzorczej zasiadali: Ks. Kan. Józef Waleń, proboszcz z Jazowska – przewodniczący, Józef Majkrzak z Jazowska – zastępca, Jan Łatka z Kadczy, Józef Sajdak z Obidzy, Karol Bieryt z Łazów [wg innych źródeł – Brzyna; przyp. autora], Antoni Warzecha z Obidzy. W składzie Zarządu, który również pozostawał bez zmian, zasiadali: Józef Stec – przełożony, Franciszek Gryziec, organista – zastępca, Antoni Majerski – księgowy, Wojciech Łatka, Filip Lizoń i Piotr Duszyński.

Za 1946 rok odnotowano stratę, a we wrześniu 1947 r. Związek Rewizyjny Spółdzielni przeprowadził z tego powodu lustrację stanu Kasy. W trakcie Walnego zebrania w dniu 1 listopada 1947 r. Antoni Majerski przedstawił sprawozdanie z działalności Zarządu, stwierdzając: [...] w roku 1946 i w 1947 r. Spółdzielnia była prawie nieczynna z powodu zamrożenia gotówki, która przy wymianie banknotów Banku Emisyjnego nie została uskuteczniiona.

W 1948 r. władze podjęły działania, których celem było scentralizowanie spółdzielni pożyczkowych oraz ujednolicenie sieci Kas Stefczyka, poprzez obligatoryjne łączenie tych Kas i tworzenie w ramach każdej gminy tylko po jednej

Gminnej Kasie Spółdzielczej. Bank Gospodarstwa Spółdzielczego w Krakowie zaplanował, że na terenie Gminy Łącko utworzona zostanie Gminna Kasa Spółdzielcza w Łącku, z połączenia Kas Stefczyka w Łącku, Jazowsku i Czarnym Potoku. Działacze Kasy z Jazowska podjęli działania w celu obrony swej niezależności i 8 grudnia 1948 r. skierowali do władz pismo, w którym powoływali się między innymi na zagrożenie zalania Łącka, w wyniku budowy zapory planowanej na Dunajcu. Jak wynika jednak z zaprezentowanej obok odpowiedzi Banku Gospodarstwa Spółdzielczego w Krakowie z dnia 28 grudnia 1948 r., postulaty Jazowian nie zostały uwzględnione. Wskazano, że Dekret o reformie bankowej obliguje do tworzenia na terenie gminy tylko jednej Gminnej Kasy Spółdzielczej, a Łącko jest siedzibą gminy dla gromad, w których działa Kasa Stefczyka z Jazowska. Wskazano również, że oczywiste jest, iż gdyby powstała zaporą na Dunajcu, to wszystkie instytucje gminne zostaną przeniesione do Jazowska, jednak nie zmienia to obecnego stanu rzeczy.

Odpowiedź na pismo Kasy Stefczyka w Jazowsku w sprawie nietańczenia się z Kasą Stefczyka w Łącku. ANKWNS

Z uwagi na powyższe, członkom Kasy Stefczyka w Jazowsku pozostało jedynie dostosować się do wymogów Dekretu o reformie bankowej i połączyć się z Kasą Stefczyka w Łącku. W aktach Archiwum Narodowego w Krakowie zachował się, nieujęty w Księdze protokołów, luźny odręczny protokół z nadzwyczajnego Walnego zebrania Kasy Stefczyka w Jazowsku z 6 marca 1948 r., zwołanego w celu omówienia tej sprawy. Zebranie było tym samym nieformalne, a uczestniczyło w nim 48 członków. Przełożony Zarządu Józef Stec poinformował o swoim „umotywowanym” piśmie skierowanym do Banku Gospodarstwa Krajowego z wnioskiem o pozostawieniu Kasy w Jazowsku jako samodzielnej, oraz o odmownej odpowiedzi, jaką otrzymał. Po burzliwej dyskusji uchwalono zgodnie, by nie przeciwstawiać się przepisom i połączyć się z Gminną Kasą Pożyczkową w Łącku z takim warunkiem, by w składzie Zarządu i Rady Nadzorczej nowej Kasy zasiadali reprezentanci Jazowska, w proporcji takiej jaka wynika z liczby członków łączących się Kas.

W dniu 8 maja 1949 r. w Domu Parafialnym odbyło się ostatnie nadzwyczajne Walne Zebranie Kasy Stefczyka w Jazowsku. W zebraniu tym uczestniczyło jedynie 24 członków, jednak Przełożony Zarządu Józef Stec stwierdził, że: [...] *zebranie to zostało zwołane w myśl przepisów statutowych i jako takie może podejmować uchwały dotyczące Spółdzielni i uznaje dostateczny komplet do powzięcia uchwał.* Zanim zebrani zajęli się głównym celem nadzwyczajnego zebrania, postanowiono o zadośćuczynieniu dla księgowego Kasy, którym był Przełożony Zarządu Józef Stec. Za okres od 1 stycznia do 15 maja 1949 r. przyznano mu wynagrodzenie za prowadzenie czynności kasowych w kwocie 3 000 zł.

W punkcie 5 porządku obrad odnotowano, iż [...] *Walne Zgromadzenie uchwala połączenie się Kasy Stefczyka Spółdzielni z nieograniczoną odpowiedzialnością w Jazowsku z Kasą Stefczyka Spółdzielnią z nieograniczoną odpowiedzialnością w Łącku. Spółdzielnią przejmującą jest Kasa Stefczyka w Łącku, zaś Spółdzielnią przejmowaną jest Kasa Stefczyka w Jazowsku. Podstawę prawną połączenia stanowi statut Spółdzielni przejmującej, tj. Kasy Stefczyka w Łącku. Podstawą rachunkową łączących się Spółdzielni stanowią bilanse sporządzone na dzień 31 grudnia 1947 r. [może to pomyłkowy wpis? winno być 1948 r. – przyp. autora] Tymczasowo łączne kierownictwo obu łączących się Spółdzielni, do czasu nadejścia prawnej skuteczności połączenia, sprawować będzie Zarząd Kasy Stefczyka w Łącku [...].*

Jako dopełnienie tej uchwały, wybrano przedstawicieli do władz Gminnej Kasy Spółdzielczej w Łącku, powstałej po połączeniu dotychczasowych Kas Stefczyka z terenu gminy. Jako kandydata do Zarządu GKS w Łącku wybrano Jana Słowika z Obidzy, a do Rady Nadzorczej Antoniego Duszyńskiego z Jazowska i Karola Bieryta z Brzyny [w innym miejscu występuje jako mieszkaniec Łazów – przyp. autora].

Protokół

Zebranie Walnego Zebrania Łąckiego Banku Spółdzielczego
w Jazowsku dnia 15 marca 1915 r.
Przewodniczący: Jan Jędrzejewski, przywołujący: Kasy
Stefczyka

Porządek obrad:

- 1) Zapowiedzi
- 2) Odczytanie protokołu z ostatniego Zebrania
- 3) Odczytanie sprawozdania z działalności w roku 1914
- 4) Odczytanie sprawozdania z działalności w roku 1915
- 5) Wybór Komisji Rewizyjnej
- 6) Wybór Komisji Nadzorczej
- 7) Wybór Komisji Nadzorczej
- 8) Wybór Komisji Nadzorczej

Uchwały

ad 1) Protokół z ostatniego Zebrania jest słuszny i obowiązujący. Wobec tego uchwała, że protokół z ostatniego Zebrania jest słuszny i obowiązujący. Wobec tego uchwała, że protokół z ostatniego Zebrania jest słuszny i obowiązujący.

ad 2) Sprawozdanie z działalności w roku 1914 jest słuszne i obowiązujące. Wobec tego uchwała, że sprawozdanie z działalności w roku 1914 jest słuszne i obowiązujące.

ad 3) Protokół z ostatniego Zebrania jest słuszny i obowiązujący. Wobec tego uchwała, że protokół z ostatniego Zebrania jest słuszny i obowiązujący.

ad 4) Wybór Komisji Rewizyjnej, która ma być przewodniczącą, jest słuszny i obowiązujący. Wobec tego uchwała, że wybór Komisji Rewizyjnej jest słuszny i obowiązujący.

ad 5) Wybór Komisji Nadzorczej, która ma być przewodniczącą, jest słuszny i obowiązujący. Wobec tego uchwała, że wybór Komisji Nadzorczej jest słuszny i obowiązujący.

ad 6) Wybór Komisji Nadzorczej, która ma być przewodniczącą, jest słuszny i obowiązujący. Wobec tego uchwała, że wybór Komisji Nadzorczej jest słuszny i obowiązujący.

ad 7) Wybór Komisji Nadzorczej, która ma być przewodniczącą, jest słuszny i obowiązujący. Wobec tego uchwała, że wybór Komisji Nadzorczej jest słuszny i obowiązujący.

ad 8) Wybór Komisji Nadzorczej, która ma być przewodniczącą, jest słuszny i obowiązujący. Wobec tego uchwała, że wybór Komisji Nadzorczej jest słuszny i obowiązujący.

Przewodniczący

Protokół
Walnego
Zebrania
z uchwałą
o przyłączeniu
Kasy Stefczyka
w Łącku
ANKWNS

I.6. Kasa Stefczyka w Czarnym Potoku

Powstanie Kasy Oszczędności i Pożyczek w Czarnym Potoku zainicjowali w 1914 r. proboszcz czarnopotocki ks. Szymon Piszczkiewicz oraz ks. Zygmunt Miętus, były proboszcz pracujący w parafii w charakterze rezydenta, którego zasługą było również przyczynienie się do założenia już w 1894 r. Kółka Rolniczego w Czarnym Potoku. Proboszcz Piszczkiewicz objął funkcję Przełożonego Zarządu, a ks. Miętus został Przewodniczącym Rady Nadzorczej Spółki. W Archiwum Narodowym w Krakowie Oddział w Nowym Sączu zachowała się dokumentacja posiedzeń Zarządu i Rad Nadzorczych Spółki oraz Księga protokołów walnych zebrań, od jej powstania aż do połączenia z Kasą Stefczyka w Łącku w 1949 r.

Pierwszy protokół posiedzenia Zarządu można zacytować w całości, ponieważ dobrze charakteryzuje, jak w początkowym okresie zorganizowano działalność młodej organizacji.

Protokół

z odbytego w dniu 25 marca 1914 r. I-go posiedzenia Zarządu. Obecni: Ks. Szymon Piszczkiewicz – przełożony, członkowie: Jan Florek, Jan Górski, Wojciech Baziak, Jan Kulak, Józef Hajduk, Piotr Potoniec. Prowadzenie protokołu powierza przewodniczący stale Janowi Rostockiemu, który oświadcza, iż ten obowiązek przyjmuje.

Otrzymane pismo z Sądu obwodowego w Nowym Sączu z dnia 7 marca 1914 r. L.Firm.57/14 Stow. II 236, o uchwale zarządzającej zarejestrowanie Spółki, podał Przełożony do wiadomości, a Zarząd, wskutek tego ustalił:

- 1. Podpisać deklarację przystąpienia pod opiekę Biura Patronatu,*
- 2. Zawrzeć umowę z kasyjerem Janem Roztockim na 1 rok z wynagrodzeniem rocznym w kwocie czterdziestu 40 koron, s poręczeniem przez Jana Górskiego i Jędrzeja Roztockiego, i tę umowę przedłożyć Radzie Nadzorczej do zatwierdzenia.*
- 3. Ustanowić dni i godziny urzędowania kasowego ze stronami w poniedziałki każdego tygodnia po Mszy św.*
- 4. Odbywać zwyczajne posiedzenia Zarządu w pierwszą niedzielę każdego miesiąca bez osobnych zaproszeń,*

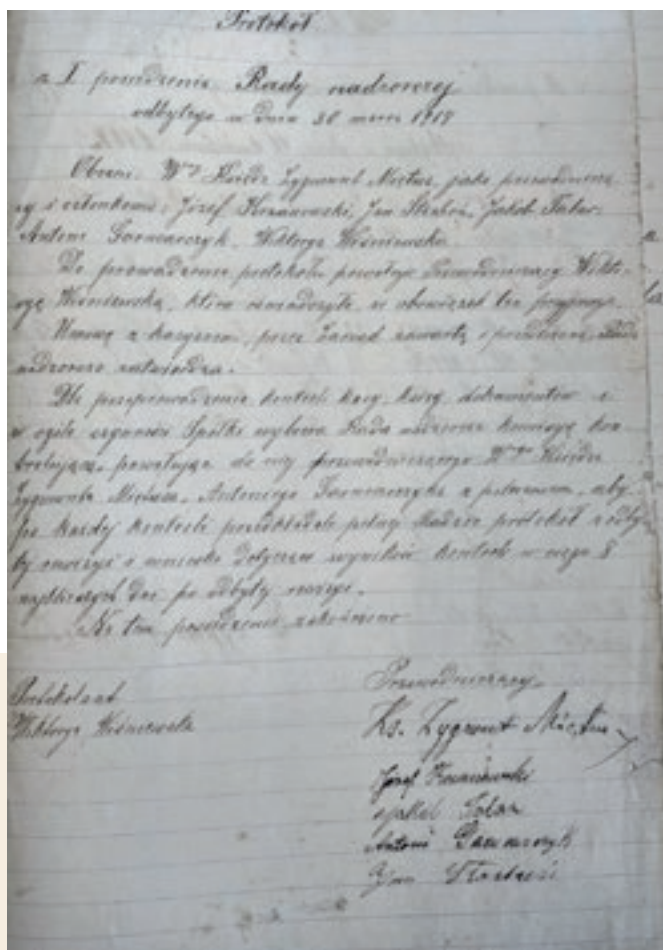
5. Rozpocząć czynności Spółki w dniu 30 marca b.r. w ten sposób, że rano o godzinie 7 ma być w kościele parafialnym odprawiona Masza św., poczem odbędzie się pierwsze urzędowanie kasowe ze stronami,
6. Uchwalono pokryć wydatki administracyjne z dołu po obliczeniu tychże,
8. (sic) Przyjęto następnie jednego członka

Na tem zakończono i protokół przyjęto.

(Podpisy: Potoniec Piotr, Jan Florek, Ks. Piszczkiewicz, Józef Hajduk, Wojciech Baziak, Jan Górski, Jan Kulak)

Jak wynika z przytoczonego wyżej protokołu, w pierwszym Zarządzie Kasy zasiadali: ks. Szymon Piszczkiewicz – przełożony, Jan Florek, Jan Górski, Wojciech Baziak, Jan Kulak, Józef Hajduk i Piotr Potoniec.

W skład pierwszej Rady Nadzorczej weszli: ks. Zygmunt Miętus – przewodniczący, Józef Krzanowski, Jan Stachoń, Jakub Talar, Antoni Gancarczyk i Wiktoria [Wiktor-rya] Wiśniewska. Należy podkreślić, że w historii wszystkich trzech Kas współtworzących historię dzisiejszego Łąckiego

I protokół Rady Nadzorczej pisany przez Wiktorię Wiśniewską 30.03.1914 r.
ANKWNS

Banku Spółdzielczego, Pani Wiktoria Wiśniewska¹⁴ była pierwszą kobietą zasiadającą w ich władzach.

Podpisy członków I Rady Nadzorczej i Zarządu Spółki w Czarnym Potoku ANKWNs

Przekształcenie Spółki Oszczędności i Pożyczek w Czarnym Potoku w Kasę Stefczyka, z niewiadomych przyczyn dokonało się stosunkowo późno, bo uchwałę w tej sprawie podjęło Walne Zebranie dopiero 5 sierpnia 1928 r. W jego trakcie przyjęto Statut Kasy Stefczyka, ustalono „okręg działalności Kasy” oraz wybrano władze Kasy.

Przed głosowaniami Statut Kasy Stefczyka odczytał i szczegółowo objaśnił przedstawiciel Krajowego Patronatu, a następnie zainteresowani składali deklaracje wpisowe do nowej Spółki. Przed zebraniem złożono 44 deklaracje, a w trakcie zebrania jeszcze 67 członków zadeklarowało przystąpienie i wpłaciło udziały. Nowo powstała Kasa Stefczyka w Czarnym Potoku liczyła więc łącznie 111 członków. Zgodnie z przyjętym Statutem, obszarem działania Kasy były wsie: Czarny Potok, Olszana z Wolicą, Jadamwola, Jastrzębie, Szczereż¹⁵ i Młynczyńska.

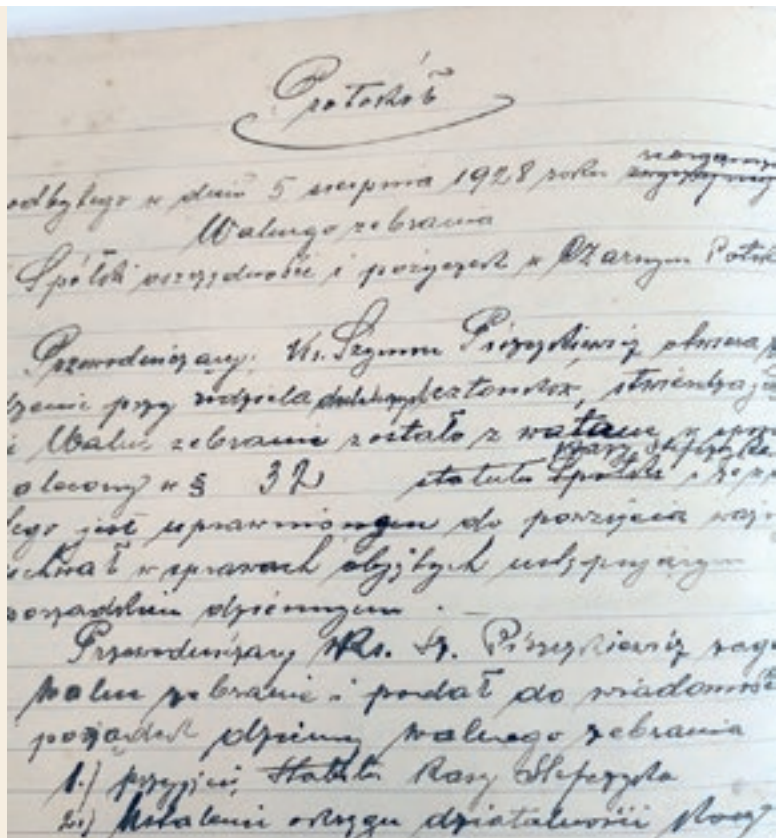
Wybrano nowe władze. Radę Nadzorczą w składzie: Adam Reklewski z Olszany – przewodniczący, Piotr Potoniec z Wolicy, Jana Bobak z Jadamwoli,

14 Wiktoria Wiśniewska – nauczycielka, urodzona 23 grudnia 1867 r., zmarła 18 maja 1952 r. Oprócz działalności w Spółce Pożyczkowej założyła również z ks. Miętusem Kółko Rolnicze w Czarnym Potoku

15 Wieś Szczereż znajdowała się również w obszarze działania Kasy Stefczyka w Łącku, a wynikało to z podziału tej wsi na dwie części, według przynależności do parafii Łącko lub Czarny Potok.

Franciszek Wójciak i Jakub Klag. Do Zarządu wybrano: Ks. Szymona Piszczkiewicza – przełożony Zarządu, Jana Cyconia naczelnika gminy Czarny Potok – zastępcą przełożonego, Kazimierza Barana organistę – kasjer, Józefa Błaszczyka z Wolicy ad Olszana [Wolica przy, w Olszanie – przyp. autora], Józefa Tokarczyka z Jadamwoli i Jana Biela.

Dla kasjera ustalono wynagrodzenie 100 zł rocznie [...] przy czym Kasjer dał ze swej strony gwarancją w formie 2-ch poręczycieli.

Przyjęcie Statutu Kasy Stefczyka 5.08.1928 r. ANKWNS

W okresie II wojny światowej władze niemieckie nie zezwoliły na odbywanie Walnych zebrań, dlatego rozliczenie działalności Kas w latach 1942, 1943, 1944 funkcję Walnego przejęły wspólne zebrania Rady Nadzorczej i Zarządu. Można to prześledzić na przykładzie dokumentów Kasy Stefczyka w Czarnym Potoku, zachowanych w Archiwum Narodowym. W protokole wspólnego zebrania Rady Nadzorczej i Zarządu odbytego 25 czerwca 1943 r. zapisano: *Przewodniczący Kasy*

oznajmia zebrany, że z powodu zabronienia przez władze walnych zebrań zwołał zebranie Zarządu i Rady Nadzorczej Kasy, otwierając posiedzenie [...].

Zarząd w czasie wojny stanowili: Józef Błaszczyk – przewodniczący, Kazimierz Baran, Wojciech Florek, Franciszek Wójciak, a w Radzie Nadzorczej zasiadali: Jan Cycoń – przewodniczący, Józef Tokarczyk, Stanisław Stachoń i Antoni Gancarczyk.

W programie posiedzenia było, między innymi, zatwierdzenie Sprawozdania i zamknięcia rachunkowego, udzielenie Zarządowi skwitowania, a także zatwierdzenie budżetu na 1943 r. Obok zamieszczono skany protokołu z takiego posiedzenia oraz zapisów o takim wymuszonym przez władze niemieckie sposobie skwitowania dokonanego w latach 1942–1944.

Protokół
Zwołany w dniu 25 sierpnia 1943 Zebrania Zarządu i Rady
Nadzorczej Kasy Stefczyka w Czarnym Potoku. -
Przewodniczący: Józef Błaszczyk, Jan Cycoń, Józef Tokarczyk, Kazimierz Baran,
Wojciech Florek, Stanisław Stachoń, Franciszek Wójciak, Antoni Gancarczyk.
Przewodniczący obrad: -
1. Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zebrania.
2. Odczytanie sprawozdania z przeprowadzonej listy: przez Zarząd Kasy
z dnia 27 maja 1943.
3. Sprawozdanie Zarządu z działalności Kasy za rok 1942.
4. Wniosek Rady Nadzorczej o przegnie do zatwierdzającej władzy
sprawozdania z samokontroli rachunkowego z i uwzględnienie Zarządu skwit.
5. Zatwierdzenie budżetu na rok 1943. -
6. Wniosek o sprawie węgla zastępcę zysku.
7. Holne wnioski -
Przewodniczący Kasy oznajmia zebranym, że z powodu zabronienia przez
władze walnych zebrań zwołał zebranie Zarządu i Rady Nadzorczej Kasy oliny
wobec.

Odwołanie Walnych
zebrań przez władze
niemieckie ANKWS

Notatka na protokole
z zapisem rozliczenia
absolutorium
za lata 1942–44
ANWKR. O NS

Handwritten notes and signatures on a document, including names like "Kazimierz Baran", "Wojciech Florek", "Franciszek Wójciak", and "Antoni Gancarczyk".

W okresie II wojny światowej spadło zapotrzebowanie na pożyczki, co było związane z obawą przed zaciąganiem zobowiązań w czasach tak niepewnych, a ponadto zmalały potrzeby inwestycyjne, gdyż brakowało praktycznie wszystkiego. Równolegle, podobnie jak w innych Kasach Stefczyka, członkowie raczej woleli składać swoje oszczędności w Kasie niż przechowywać je u siebie. Z tego powodu tworzyła się nadwyżka finansowa, którą trzeba było zabezpieczyć. Odnotowano to w trakcie posiedzenia Rady Nadzorczej i Zarządu 15 lipca 1943 r., zapisując w protokole, iż [...] *Przewodniczący przedkłada zebranym, że z powodu braku pożyczkobiorców, gotówkę jaka jest w Kasie przesłać do Centralnej Kasy w Krakowie na rachunek lokat, aby tutejszą Kasę uchronić od strat w razie rabunku*. Czasy były bardzo niepewne, a brak zabezpieczenia gotówki mógł skusić niejednego, tym bardziej że notowano przypadki bandyckich napadów ze strony grup podzywających się pod partyzantów.

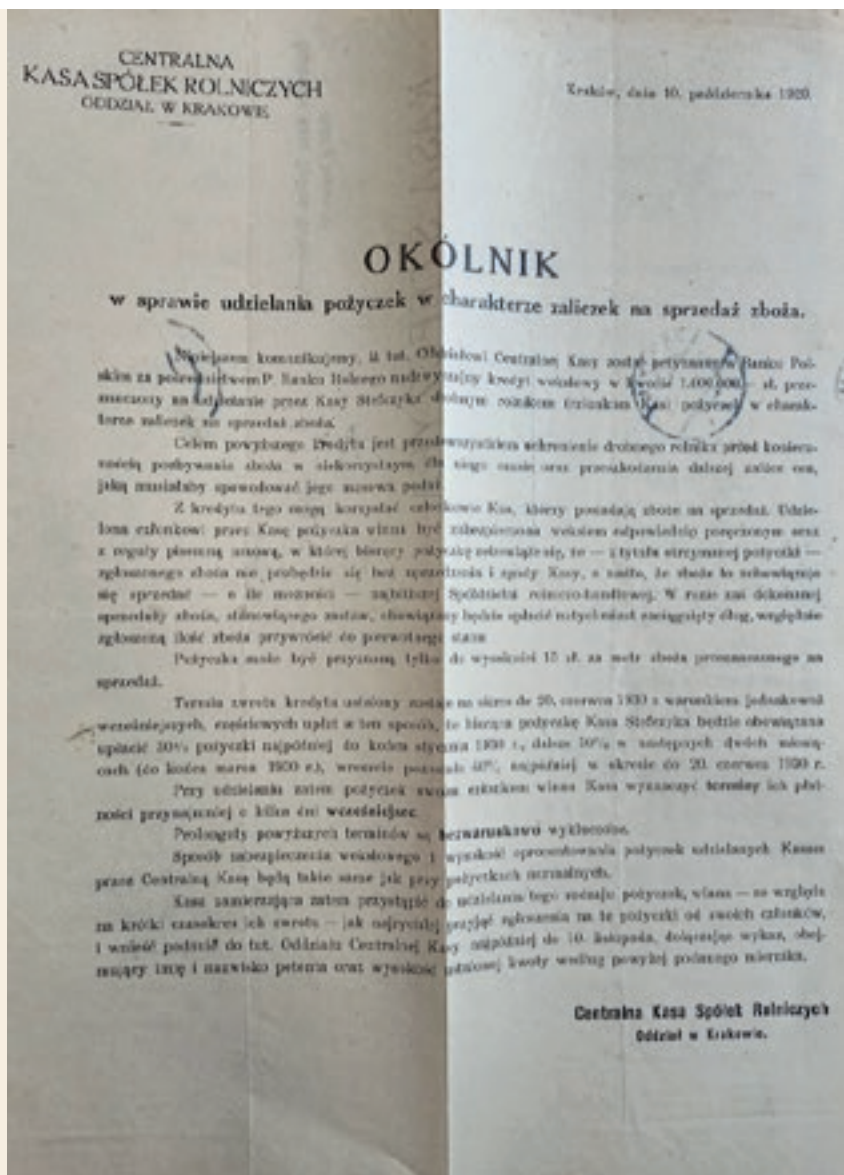
W 1945 r. już po zakończeniu wojny dokonano zmian w składzie Zarządu, do którego wybrano: Józefa Błaszczyka jako przewodniczącego, Józefa Chyclaka jako zastępcę, Kazimierza Barana jako księgowego, Józefa Tokarczyka, Marcina Hejmeja i Jana Cyconia.

Działalność społeczna i gospodarcza

Pomimo, iż Kasa w Czarnym Potoku nie liczyła zbyt wielu członków i miała ograniczone możliwości finansowe, starano się przeznaczać część zysków na doraźne wsparcie dla celów społecznie użytecznych. W protokole Walnego zebrania z 26 maja 1929 r. odnotowano uchwalenie złożenia [...] *wkładkę OTR16 w Nowym Sączu, w myśl tamtejszej odezwy w kwocie 20 zł na zakupno auta*. OTR, czyli Ochotnicze Towarzystwo Ratownicze był to społecznie działający prekursor dzisiejszego Pogotowia Ratunkowego. Należy pamiętać, iż nie istniało jeszcze ratownictwo medyczne, a inicjatywa ta była jedną z pierwszych w Polsce. Podziwiać należy skuteczność zabiegów OTR o środki, ale również oddać szacunek członkom Kasy Stefczyka w Czarnym Potoku, za ich otwartość na potrzeby społeczne i zrozumienie dla nowych idei.

W następnych latach również przeznaczano pewne kwoty wsparcia dla inicjatyw społecznych, tym razem na cele lokalne. Na przykład w 1932 r. uchwalono, by dywidendy nie wypłacać członkom, tylko przeznaczyć w całości na zakup balasek do kościoła, w 1937 r. zaś postanowiono, aby 25% zysku przeznaczyć na fundusz zasobowy, a pozostałe 75% na budowę domu parafialnego w Czarnym Potoku.

16 OTR – Ochotnicze Towarzystwo Ratownicze – społecznie działający prekursor dzisiejszego Pogotowia Ratunkowego.

Okólnik o pożyczkach na zakup zboża z 1929 r. ANKWNS

W okresie II wojny światowej Kasa Stefczyka starała się wspierać działalność zaopatrzeniową dla mieszkańców i angażowała się w spółdzielcze projekty o charakterze handlowym. Odpowiadając na inicjatywę zewnętrzną, władze Spółki, na wspólnym posiedzeniu w dniu 16 czerwca 1940 r., postanowiły przystąpić do Spółdzielni rolniczej „Zagon” w Nowym Sączu. Spółdzielnia ta zajmowała

się handlem towarami rolniczymi i przetrwała okres wojny oraz powojenny. Do czasu ich likwidacji w latach dziewięćdziesiątych, sklepy z towarami przemysłowo-rolniczymi położone w Nowym Sączu przy ulicy Pijarskiej funkcjonowały pod nazwą „Zagon”.

W tym okresie wspierano również działalność społecznie użyteczną. Przykładem zaangażowania członków Kasy na rzecz potrzebujących, jest decyzja podjęta na wspólnym posiedzeniu Zarządu i Rady Nadzorczej w dniu 27 października 1940 r. o przystąpieniu Kasy Stefczyka w Czarnym Potoku do Spółdzielczego Koła Polskiego Czerwonego Krzyża. Kasa Stefczyka w Czarnym Potoku przystępowała do PCK jako członek, ze składką odprowadzaną z zysku. Należy podkreślić, iż w okresie okupacji niemieckiej Polski Czerwony Krzyż miał ogromne zasługi w pomocy dla ogromnych rzesz potrzebujących, dlatego tak ważne było bezinteresowne wsparcie udzielane przez Kasę.

W 1946 r. Walne zebranie uchwaliło rozszerzenie działalności Kasy na uruchomienie cegielni, która zaopatrywałaby w odpowiednie materiały członków Kasy. W tym celu uchwalono podniesienie udziału do kwoty 210 zł, który mieli członkowie wyrównać do 1 listopada 1946 r.

Ciekawą inicjatywą był pomysł Przewodniczącego Rady Nadzorczej Antoniego Gancarczyka, który na Walnym Zebraniu 28 września 1947 r. zaproponował, by: [...] posiadacze sadów złożyli równowartość 100 kg jabłek do Kasy Stefczyka Na budowę kaplicy M.B. Bolesnej w Czarnym Potoku. Fundusz będzie zbierany na pożyczki po 5% rocznie plus 2% na koszty administracyjne i będzie zbierany przez 10 lat, aż się zbierze odpowiednia suma do budowy tej kaplicy [...]. Niestety w źródłach brak informacji o tym, jak ta szczytna inicjatywa się rozwinęła.

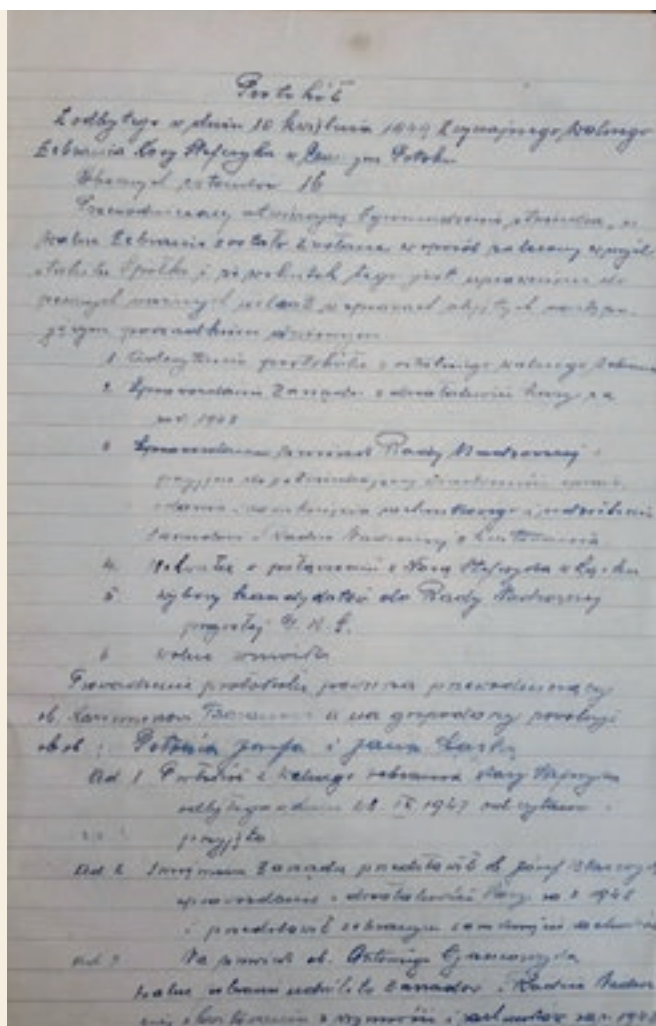
Okres powojenny. Połączenie z Kasą Stefczyka w Łącku

Czas powojennej odbudowy sprzyjał zaciąganiu pożyczek, dlatego odnotowywano duże zapotrzebowanie na kredyty. Z dokumentów archiwalnych wynika, iż władze Kasy skupiały się na wspieraniu członków, udziałowców spółdzielni, co przejawiało się możliwością skorzystania z kredytów jedynie dla udziałowców. Pozwalało to na poszerzanie grupy udziałowców o osoby chętne na pożyczkę. W protokołach odnotowywano przypadki, iż na tym samym wspólnym posiedzeniu Rady Nadzorczej i Zarządu najpierw wyrażono zgodę na wstąpienie nowych osób do Kasy Stefczyka, a następnie udzielano im pożyczki.

Już w cztery lata po II wojnie światowej samodzielność Kasy Stefczyka w Czarnym Potoku musiała się zakończyć. Wymogi Dekretu z dnia 25 października 1948 r. o reformie bankowej, podobnie jak to miało miejsce w Jazowsku, nałożyły na Kasę Stefczyka w Czarnym Potoku konieczność wyrażenia zgody na połączenie

z Kasą w Łącku i stworzenie wspólnej Gminnej Kasy Pożyczkowej. Z dokumentów nie wynika, by napotkało to jakiś większy opór, gdyż wszyscy zdawali sobie sprawę z nikłych szans przeciwstawienia się stalinowskim metodom ustanawiania prawa drogą dekrétów, a jedynym sposobem zademonstrowania ich niezadowolonia była absencja. W trakcie Zwyczajnego Walnego Zebrania Kasy Stefczyka w Czarnym Potoku odbytego 10 kwietnia 1949 r. przy nielicznej obecności 16 członków, podjęto uchwałę o połączeniu Kasy Stefczyka, Spółdzielni z nieograniczoną odpowiedzialnością w Czarnym Potoku z Kasą Stefczyka, Spółdzielnią z nieograniczoną odpowiedzialnością w Łącku. Pozostałe zapisy uchwały były analogiczne z podjętymi w Jazowsku, jedynie różnią się tym, iż podstawą rachunkową łączących się Spółdzielni jest bilans sporządzony na 31 grudnia 1948 r. – w Jazowsku wskazano 31 grudnia 1947 r. – może mylnie? [przyp. autora]. Na kandydatów do Rady Nadzorczej przyszłej Gminnej Kasy Pożyczkowej wybrano jednogłośnie: Kazimierza Maciejowskiego, Ignacego Postroznego, Bronisława Bobaka i Tomasza Sopatę. Co ciekawe, nie wybrano żadnego z dotychczasowych członków Rady Nadzorczej i Zarządu, w tym długoletniego Przewodniczącego Zarządu Józefa Błaszczyka z Wolicy, być może z powodu walki z „kułactwem” lub sam nie wyrażał takich chęci? To samo dotyczyło wieloletniego Przewodniczącego Rady Nadzorczej Antoniego Gancarczyka, który pełnił tę funkcję w latach 1932–1949.

Protokół Walnego Zebrania
z 1949 r. o połączeniu z Kasą
Stefczyka w Łącku ANKWNS

SPÓŁDZIELCZOŚĆ FASADOWA

1945 – 1989

Okres Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej zmienił całkowicie sposób funkcjonowania dotychczasowych Kas Stefczyka. Najpierw zmieniono ich nazwę i zakres realizowanych usług. Dekretem z 1948 r. nakazowo zmuszono do połączenia się Kas Stefczyka z każdej gminy w jedną Kasę Spółdzielczą, a następnie poddano ścisłej kontroli i reglamentowaniu uprawnień ze strony Państwa. Postępujące ubezwłasnowolnienie spowodowało, że ruch spółdzielczy Kas Stefczyka stał się fasadowy.

Kandydaci do rad nadzorczych byli wskazywani przez tzw. *czynniki polityczne*, a same wybory przeprowadzano w sposób jawny, nie dopuszczając do odrodzenia samorządności kas. Sztucznie „pompo-
wano” liczbę członków, uzależniając kredyty od zapisania się do Spółdzielni, które rozliczane były ze stopnia „uspółdzielczenia” rolników z terenu gminy. Kierownictwo Banku oraz udziałowcy nie mieli żadnego wpływu na zatrudnianie pracowników i ich płace. Etaty były limitowane, a wynagrodzenia określone scentralizowanym taryfikatorem jednakowym dla wszystkich Banków Spółdzielczych w całej Polsce.

Sytuacja ta stopniowo ulegała poprawie, szczególnie w latach siedemdziesiątych, gdy poszerzono zakres usług, które Bank mógł świadczyć, a także w latach osiemdziesiątych, gdy poszerzył się zakres samorządności wewnątrzspółdzielczej.

I.7. Okres gospodarki scentralizowanej, lata 1945 – 1989

Lata powojenne były w Polsce czasem wznawiania lub zakładania kas oszczędnościowo-pożyczkowych, zwanych kasami Stefczyka, bankami ludowymi lub spółdzielczymi. Działały one na rzecz odbudowy gospodarstw chłopskich i warsztatów drobnych przedsiębiorców. Wzięły na siebie obsługę finansową kontraktacji płodów rolnych. Prowadziły obsługę kasową gminnych spółdzielni „Samopomoc Chłopska”.

Od 1945 r. rolę centrali finansowej spółdzielczości kredytowej objął Bank „Społem”, a po jego fuzji z Centralną Kasą Spółek Rolniczych (CKSR) powstała nowa instytucja finansowa – Bank Gospodarstwa Spółdzielczego (BGS), odgrywający rolę centrali organizacyjnej, rewizyjnej i finansowej wobec Spółdzielni Oszczędnościowo-Pożyczkowych (SOP). Całkowite ograniczenie rozwoju spółdzielni kredytowych nastąpiło po decyzji władz o: *kolektywizacji, likwidacji sektora prywatnego i ruchu spółdzielczego*.

W 1950 r. SOP-y zostały przekształcone w gminne kasy spółdzielcze, nad którymi nadzór przejął Związek Samopomocy Chłopskiej. Ich niezależność samorządowa i finansowa była niewielka, co przejawiało się chociażby pozbawieniem możliwości gromadzenia wkładów oszczędnościowych na własny rachunek.

Zmiany polityczne z 1956 r. wpłynęły na częściową reaktywację ruchu spółdzielczego. Kolejne regulacje prawne zwiększały zakres niezależności i samorządności kas spółdzielczych oraz regulowały ich działalność. Zezwalały także na przyjmowanie wkładów na własny rachunek, wydawane książek oszczędnościowych oraz prowadzenie samodzielnej działalności kredytowej. W 1957 r. przywrócono nazwę SOP, a cztery lata później nadano im nowy status i zakres działalności. Pomimo tych unormowań SOP i kasy spółdzielcze nie prowadziły pełnej działalności bankowej ani spółdzielczej, udzielały jedynie kredytów krótkoterminowych, prowadziły także obsługę kasową skupu rolnego i handlu wiejskiego. Angażowały się również w działalność społeczno-kulturalną.

Na mocy ustawy o prawie bankowym z 1975 r. SOP-y przemianowano na banki spółdzielcze. Przywrócono im spółdzielczy charakter, z funkcjonowaniem takich organów jak – walne zgromadzenie, rada nadzorcza i zarząd. Funkcję centrali finansowej, organizacyjnej oraz rewizyjnej pełnił Bank Gospodarki Żywnościowej. Banki Spółdzielcze przestawały być wyłącznie kasami oszczędnościowo-pożyczkowymi, mogły udzielać kredytów, zaciągać kredyt refinansowe i lokować wolne środki w BGŻ. Utrzymały natomiast lokalny charakter.

[illegible]

72

Zmiany te zagraziły podstawom funkcjonowania Kasy, a trudu jej podtrzymania podjął się Stanisław Jakób, zatrudniony jako pierwszy etatowy pracownik, księgowy i Przewodniczący Zarządu, który uporządkował dokumentację i poczynił starania o lokal. Okres ten był bardzo trudny, gdyż utworzenie Gminnej Kasy

Spółdzielczej w Łącku zbiegło się w czasie z kolejną już reformą walutową, przy czym po raz pierwszy skorzystali na niej posiadacze wkładów oszczędnościowych. Denominacja wprowadzona w 1950 r. faworyzowała takie wkłady, ponieważ za każde 100 zł zdeponowane w banku otrzymywano 3 nowe złote, podczas gdy za środki trzymane w domu wskaźnik ten wynosił tylko 1 złoty.

W 1951 r. Stanisław Jakób zrezygnował z kierowania Kasą i nowym Przewodniczącym Zarządu został Wincenty Wielosik z Jazowska. Po nim stery zarządzania placówką przejął Eugeniusz Piksa, który rozpoczął pracę 1 marca 1955 r. jako kierownik Gminnej Kasy Spółdzielczej, a następnie pełnił nieprzerwanie funkcję dyrektora i prezesa kolejnych jej wcieleń do 1990 r., to jest przez 31 lat. Po przejściu na emeryturę nadal angażował się w zarządzanie Bankiem jako członek Zarządu do 2008 r.

Okres działalności w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej charakteryzował się w bankowości spółdzielczej ciągłymi zmianami organizacyjnymi i postępującym ograniczaniem i tak już małej samodzielności. W 1953 r. Kasa została podporządkowana Narodowemu Bankowi Polskiemu, co z oczywistych względów powodowało, że stała się jedynie punktem kasowym dla tej scentralizowanej instytucji. Od 1956 r. po raz kolejny placówce zmieniono nazwę, tym razem na „Kasa Spółdzielcza w Łącku”, jednocześnie Kasa otrzymała uprawnienia do gromadzenia funduszy na własny rachunek.

1956 rok przed siedzibą Kasy u P. A. Franczyka. W środku Eugeniusz Piksa – kierownik, Julian Majda – członek Zarządu. Po bokach lustratorzy. FOT.ARCH.

Pierwsze praktykantki. Stoją od lewej: Zofia Matusiewicz (Gromala) i Danuta Majerska (Jurkowska). Siedzą: Zofia Myjak i Józefa Sądel. FOT. ARCH.

Lata 50. XX w. Przed siedzibą Kasy po włamaniu. Od lewej: Eugeniusz Piksa – Kierownik, Jadwiga Myjak – Główna Księgowa, Augustyn Franczyk – właściciel obiektu. FOT. ARCH.

Ulica, na której znajdowała się Kasa w latach 1950-60.

Pracownice Banku w latach 60. Od lewej: Józefa Sądel, Jadwiga Myjak, Helena Sopata, Maria Hebda, Genowefa Chromczak. FOT. ARCH.

W 1956 r. w okresie tzw. odwilży po czasach stalinowskich, przywrócono spółdzielczy charakter Kas, a w 1957 r. przywrócono nazwę Spółdzielnia Oszczędnościowo-Pożyczkowa (SOP). Zgodnie z ramowym statutem, opracowanym przez Państwo w 1961 r., SOP-y mogły przyjąć nazwę Banków Spółdzielczych, jednak w przypadku Łącka nastąpiło to znacznie później, o czym będzie mowa w dalszej części opracowania.

Coroczne Zebrania Przedstawicieli były bardzo liczne, ponieważ liczba członków SOP w Łącku wynosiła około 1400 udziałowców z terenu dwóch Gromad, Łącko i Jazowsko. Spośród nich wybierano na zebraniach wiejskich 70 Przedstawicieli, a po objęciu obsługą kasową terenu Kadzcy i Czarnego Potoka, liczbę Przedstawicieli podniesiono do 80. Ponadto w Zebraniach licznie uczestniczyli reprezentanci urzędów, przedsiębiorstw i organizacji społecznych działających na terenie gminy. Przykładowo, w 1969 r. w zebraniu wzięło udział 38 osób reprezentujących różne instytucje. Najczęściej w takich posiedzeniach uczestniczyli: I sekretarz Komitetu Gminnego PZPR, Prezes Gminnego Komitetu ZSL, Przewodniczący Frontu Jedności Narodu (FJN), Prezesi Gminnej Spółdzielni i Kółka Rolniczego, Kierownik Szkoły Podstawowej w Łącku, Kierownik Urzędu Poczтового, Przewodniczący Prezydium Gromadzkich Rad Narodowych w Jazowsku i Łącku, Przewodnicząca KGW, członkowie zespołu pracy młodzieży, Szkolnych Kas Oszczędności i pracownicy SOP. Oprócz władz lokalnych udział brali również przedstawiciele Wojewódzkiego Oddziału CZ SOP w Krakowie, NBP w Nowym Sączu i Banku Rolnego w Nowym Sączu.

Przywrócenie spółdzielczego charakteru miało w dużej mierze fasadowy charakter. W latach sześćdziesiątych przywrócono przedwojenne zasady funkcjonowania rad nadzorczych (dwuletnie kadencje, kontrolny charakter pracy), jednak ich wybór dokonywał się w sposób niedemokratyczny. Kandydatów wskazywały tzw. czynniki partyjno-społeczne, a wybór wskazanych kandydatów dokonywał się blokowo i w sposób jawny. Dopiero na fali zmian zapoczątkowanych powstaniem „Solidarności” na początku lat osiemdziesiątych, wybory te odbywały się w sposób tajny. Liczba członków Rady Nadzorczej ulegała zwiększeniu, gdyż do połowy lat sześćdziesiątych Rada Nadzorcza liczyła 11 członków, w 1969 zwiększono ją do 13, a początkiem lat osiemdziesiątych nawet do 17 osób. Ponieważ kadencja trwała tylko dwa lata, przez Rady Nadzorcze przewinęła się bardzo duża grupa członków Kasy. Pośród nich wyróżnić można osoby pełniące funkcję Przewodniczącego Rady Nadzorczej w latach sześćdziesiątych, siedemdziesiątych i osiemdziesiątych, w tym, między innymi: Jan Jakób, Rudolf Trzajna, Franciszek Cepielik, Rozalia Plechta, Jan Szlęk, Ludwik Pacholarz. Wśród członków ówczesnych władz Banku wypada również wspomnieć długoletnich działaczy, między innymi: Tomasz Kucharski z Łącka, członek Rady Nadzorczej w latach

1935–1974, Julian Majda z Zagorzyna członek Zarządu w latach 1950–1978, Karol Bieryt długoletni członek Rady Nadzorczej, Jan Słowik z Obidzy, Stanisław Baziak z Łącka, Jan Klag z Łącka, Józef Duda z Zarzecza, Marian Pasiud z Czerńca – Prezes GS, Kazimierz Garbacz z Łącka – agronom.

Pomimo nacisku władz i upolitycznienia ruchu spółdzielczego w tym okresie na podstawie protokołów z Zebrań Przedstawicieli widać, iż delegaci byli bardzo aktywni. Z dużą odwagą i znajomością realiów zabierali głos w sprawach istotnych dla rolników i Spółdzielni. Działalność pożyczkowa była w latach sześćdziesiątych ograniczona do kredytów obrotowych, przeznaczanych na zakup inwentarza i nawozów, a kredyty inwestycyjne były udzielane jedynie przez Bank Rolny lub PKO. Z kredytów Spółdzielni mogli korzystać tylko rolnicy, a nauczyciele i inne osoby pracujące etatowo mogły jedynie umieszczać w niej oszczędności. Brak możliwości udzielania kredytów inwestycyjnych był bardzo krytykowany podczas każdego Zebrania Przedstawicieli. Otwarcie mówiono o tym, że jeśli ktoś potrzebuje coś wybudować albo ma jakieś nierolnicze potrzeby zakupowe, to sprzedaje krowę i następnie zaciąga w Kasie kredyt na zakup nowej, a środki ze sprzedaży służą mu do celów inwestycyjnych. Pomimo takich wystąpień jedyną reakcją władz było zachęcanie do korzystania z usług Banku Rolnego.

Duży nacisk kładziono na tak zwaną działalność społeczną. Od 1960 r. wszystkie szkolne kasy oszczędnościowe z terenu gminy Łącko przeniosły rachunki z PKO do Kasy Spółdzielczej, a Zarząd ściśle współpracował z opiekunami SKO w terenie. Przy Radzie Nadzorczej powstał Zespół Pracy Kobiet, którego przewodniczącą została Janina Zygałło. Zespół ten prowadził wypożyczalnię naczyń, a ponadto zajął się propagowaniem uprawy czarnej porzeczki i podpisał pierwszą umowę kontraktacyjną ze Spółdzielnią Ogrodniczą. W ramach działalności społecznej organizowano również zespół pracy młodzieży i współpracowano z zespołami przysposobienia rolniczego.

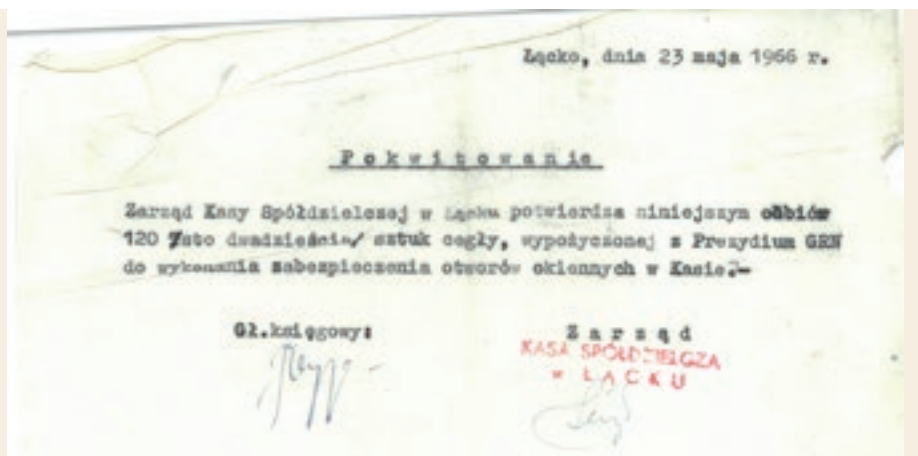
Eugeniusz Piksa wizytuje
zajęcia Szkoły Przysposobienia
Rolniczego. Lata 60., Zabrzeż.
FOT. ARCH.

Pomimo panującego systemu socjalistycznego członkowie SOP z dużym sentymentem nawiązywali do przedwojennej tradycji Kasy Stefczyka, zarówno w zasadach prowadzenia zebrań, jak i w podkreślaniu zasług członków działających w Spółdzielni jeszcze od czasów przedwojennych. Przykładem może być Tomasz Kucharski, który działał w Kasie Stefczyka jako kasjer w latach 1935–1945 i był członkiem Rady Nadzorczej aż do 1978 r., kiedy to zrezygnował z powodu stanu zdrowia. Za jego zasługi nadano mu tytuł Honorowego Członka Rady Nadzorczej Banku.

W latach sześćdziesiątych Kasa Spółdzielcza zatrudniała pięciu pracowników, którzy dodatkowo obsługiwali punkty kasowe w punktach skupu owoców, a od 8 lipca 1968 r. utworzono pierwszy stały, zamiejscowy punkt obsługi klientów w Jazowsku. Na każdym zebraniu przedstawiciele wnoszono o zwiększenie zatrudnienia o co najmniej jeden etat, jednak pomimo obecności na zebraniach władz zwierzchnich, wnioski te pozostawały bez skutku. Sytuacja kadrowa ulegała powoli poprawie w latach siedemdziesiątych, a dopiero w pierwszej połowie lat osiemdziesiątych Bank Spółdzielczy doszedł do obsady dziesięcioosobowej. Daje to obraz centralizmu i braku samodzielności w podejmowaniu podstawowych decyzji w tego typu instytucjach w czasach PRL.

Podobnie nieskuteczne były wnioski Rady Nadzorczej i udziałowców Spółdzielni dotyczące nagród i podwyżek dla pracowników Banku, w związku z nadmiarem obowiązków i obsługą skupu owoców. Było to kwitowane przez władze informacją, iż nie ma takiej możliwości, bo pracownicy podlegają centralnym tabelom wynagrodzeń. Po bezskutecznych próbach Rada Nadzorcza znalazła jednak sposób obejścia tych przepisów, wydzielając pewne kwoty na nagrody pracownicze, w ramach środków z nadwyżki bilansowej pozostawionych do jej dyspozycji.

Budowa własnej siedziby w Łącku

W okresie powojennym siedziba Kasy Spółdzielczej w Łącku mieściła się w prywatnym domu pana Augustyna Franczyka. Działano w bardzo trudnych warunkach, ponieważ pomieszczenia były małe, ciemne i brakowało zabezpieczeń antywłamaniowych. Prezes Zarządu Eugeniusz Piksa czynił ciągłe starania o uzyskanie przez Kasę własnej siedziby, co znalazło odzwierciedlenie w protokołach Walnych Zebrań Przedstawicieli SOP. Uchwałę o podjęciu budowy własnej siedziby podjęto na Zebraniu Przedstawicieli już w 1960 r., jednak przez długi okres nie można było ruszyć z miejsca. Należy pamiętać, że tego typu decyzje były podejmowane poza jurysdykcją samorządu i władz Spółdzielni, a wpisanie inwestycji do planu wymagało czasu i ciągłych zabiegów.

1967 r. Budowa nowej siedziby Banku przy Rynku w Łącku.
FOT. ARCH.

Na budowie nowej siedziby Banku przy Rynku w Łącku, rok 1967.
FOT. ARCH.

Rok 1969, pierwsi klienci w nowej siedzibie Banku.
FOT. ARCH.

W latach sześćdziesiątych praktycznie na każdym zebraniu podnoszono temat poprawy warunków lokalowych Kasy, zwracając uwagę, że złe warunki pracy w wynajmowanym małym i ciemnym pomieszczeniu nie pozwalają wyzwolić potencjału Spółdzielni oraz urągają jej powadze. Podkreślano równocześnie duże zaangażowanie pracowników, którzy w tych trudnych warunkach zapewniali uprzejmą i kompetentną obsługę. Na ciasnotę skarżyła się również Rada Nadzorcza, która miała problem z badaniem ksiąg, bo w czasie godzin pracy nie było to możliwe. Ściągano więc do kontroli pracowników po godzinach, a nawet w niedzielę. Po wielu zabiegach udało się zapewnić odpowiednie zgody oraz zielone światło na finansowanie i kredyt na tę inwestycję. W latach 1966–1968 udało się doprowadzić do szczęśliwego finału wybudowanie obiektu centrali przy Rynku w Łącku. Bardzo dużo pracy w trakcie budowy włożył kierownik SOP Eugeniusz Piksa. Jak stwierdził na Zebraniu Przedstawicieli Jan Kurnyta z Woli Piskulinek:

[...] wyraża podziękowanie za realizację budowy budynku Kasy. Stwierdza, jako majster budowy w stanie surowym, że Kierownik SOP był faktycznym kierownikiem budowy, a nawet jej stróżem i fizycznym pracownikiem. Dzięki temu potrafił ustrzec budowę przez wadliwym wykonaniem, podejmując nawet sam decyzję o wprowadzeniu korekty planu.

Otwarcie nowej, własnej siedziby nastąpiło 22 lutego 1969 r., a obiekt ten służy Łąckiemu Bankowi obecnie jako punkt obsługi klienta Łącko Rynek. Nowa siedziba znacznie poprawiła warunki obsługi klientów i umożliwiła rozwój technologiczny, między innymi zmechanizowano prace obrachunkowe, poprzez wprowadzenie maszyn księgujących Ascota 117 i 170.

Zmiany organizacyjne po 1970 r.

W roku 1969 nastąpiły zmiany terytorialne poszerzające teren działania SOP w Łącku, ponieważ po likwidacji Gromadzkiej Rady Narodowej w Gołkowicach, do Gromadzkiej Rady Narodowej w Jazowsku dołączono wieś Kadcza, która została objęta obsługą Kasy. Zbiegło się to w czasie ze zmianą nazwy SOP na Bank Spółdzielczy w Łącku.

W trakcie Zebrania Przedstawicieli 8 czerwca 1969 r. Franciszek Cepielik z Zagorzyna zabrał głos w dyskusji, [...] *stwierdzając, że budynek Kasy odpowiada pod każdym względem wymogom bankowym, stawia wniosek o zmianę nazwy na Bank Spółdzielczy*. Po zakończonej dyskusji zebrani wzięli pod uwagę ten wniosek i podjęli jednogłośnie uchwałę wprowadzając do Statutu zmianę nazwy na „Bank Spółdzielczy w Łącku”. Nazwa ta przetrwała aż do 2007 r., kiedy zmieniono ją na Łącki Bank Spółdzielczy, pozostawiając zresztą możliwość używania również zamiennie poprzedniej nazwy.

W 1970 r. Bank, już pod zmienioną nazwą, obejmował swym zasięgiem Gromadę Jazowsko i Gromadę Łącko, bez wsi Czarny Potok, obsługiwanej przez Bank Spółdzielczy w Podegrodziu. Obsada personalna liczyła sześć osób, pięć w Łącku i jedną w stałym punkcie kasowym w Jazowsku. W okresie nasilenia skupu owoców uruchamiano w Łącku drugą kasę, a ponadto przejściowo uruchamiano punkty kasowe w Kiczni, Zagorzynie i Zabrzeży. Wzrosła liczba członków Banku, co związane było z powiązaniem udzielania niektórych kredytów rolniczych ze składaniem deklaracji członkowskiej.

W 1970 r. Bank Spółdzielczy w Łącku zrzeszał 1547 członków, co oznaczało zrzeszanie 71% rolników z terenu jego działania. Było to bardzo ważne dla funkcjonowania Banku, gdyż od 1971 r. wprowadzono zmiany systemu finansowego, którego podstawą stały się wyłącznie środki finansowe miejscowego pochodzenia.

Środki wpłacane przez klientów gromadzono na książeczkach oszczędnościowych, w których odnotowywano wkłady i wypłaty, przy czym funkcjonowały trzy rodzaje takich książeczek, obsługiwanych poza terenem gminy w bardzo ograniczonym zakresie:

- obiegowe, z oprocentowaniem 3% w stosunku rocznym, z których można było wypłacać środki w urzędach pocztowych w Łącku i Jazowsku, we wszystkich Spółdzielniach Oszczędnościowo-Pożyczkowych na terenie powiatu nowosądeckiego i województwa krakowskiego oraz w miastach wojewódzkich na terenie całego kraju,
- z wkładami terminowymi, oprocentowane od 3,5% do 5%, z których wkłady można było wybierać wyłącznie w Banku Spółdzielczym w Łącku,
- budowlane książeczki oszczędnościowe, oprocentowane 4% (1% przeznaczano na cele kulturalno-oświatowe Gromady).

Po kolejnej reformie terytorialnej w 1972 r. zlikwidowano Gromadzką Radę Narodową w Jazowsku i przyłączono do Gminy Łącko wsie: Kadcza, Jazowsko, Obidza i Brzyna. W 1973 r. od Banku Spółdzielczego w Podegrodziu przejęto obsługę kasową wsi Szczereż i Czarny Potok, uruchamiając przy tym drugi stały punkt obsługi kasowej w Czarnym Potoku. Przejęcie przez Bank Spółdzielczy w Łącku obsługi wsi Czarny Potok było uzasadniane zmianami przepisów, które stanowiły, że wszystkie instytucje spółdzielcze i usługowe powinny swym zasięgiem obejmować całą gminę. Procedura podjęcia decyzji w tej sprawie wymagała wyrażenia zgody przez mieszkańców, co nastąpiło w wyniku uchwały zebrania wiejskiego wsi Czarny Potok, odbytego w dniu 3 grudnia 1972 r. Mieszkańcy Czarnego Potoka podnosili problem braku komunikacji z siedzibą Gminy w Łącku, ponieważ droga łączą ich z Łąckiem nie nadawała się do przejazdu. Zwracano też uwagę, iż Szczereżanom łatwiej dojechać do Czarnego Potoka niż do Łącka, dlatego uzasadnione jest uruchomienie punktu kasowego wspólnego dla obydwu wsi. Uchwała mieszkańców

wyrażała więc zgodę na przyłączenie Czarnego Potoka do obsługi Banku Spółdzielczego w Łącku z warunkiem, że uruchomiony zostanie punkt kasowy w lokalu Spółdzielni Ogrodniczej, dla obsługi wsi Czarny Potok i Szczereż.

Zmiany w bankowości spółdzielczej wprowadzone Ustawą z dnia 12 czerwca 1975 r. Prawo Bankowe (Dz. U. nr 20 poz. 108), pomimo formalnego przywrócenia organów statutowych, odczuwano w Banku jako stopniowe ograniczanie samorządności spółdzielczej. Wprowadzona reforma bankowa doprowadziła do połączenia banków spółdzielczych z Bankiem Rolnym, w wyniku czego powstał Bank Gospodarki Żywnościowej, stanowiący jednostkę nadrzędną nad bankami spółdzielczymi. Nowy Statut, dostosowany do zmian wynikających z powyższych przepisów, przyjęto uchwałą Zebrania Przedstawicieli 14 września 1975 r. Bank Spółdzielczy w Łącku nie miał samodzielności, realizował politykę państwa wobec rolnictwa, a jedynym plusem był pewien wzrost działalności komercyjnej. Należy jednak zaznaczyć, że poziom dopłat do obsługi rolnictwa był na bardzo niskim poziomie, ledwo pokrywającym i tak bardzo małe koszty działalności, a wysokie opodatkowanie wyniku finansowego nie dawało możliwości akumulacji kapitału.

Jak już wyżej wspomniano, zapewnienie procedur demokratycznych przy wyborze władz Banku rozpoczęło się początkiem lat osiemdziesiątych. Dopiero na Zebraniu przedstawicieli 19 czerwca 1983 r. odbyły się pierwsze tajne wybory do Rady Nadzorczej. Warto odnotować 17-osobowy skład Rady Nadzorczej, po raz pierwszy wybranej w ten sposób:

1. Ludwik Pacholarz z Jazowska – Przewodniczący,
2. Wanda Stec z Jazowska,
3. Bronisław Słowik z Obidzy,
4. Stefan Kozik z Łazów Brzyńskich,
5. Czesława Cycoń z Czarnego Potoka,
6. Adam Kłag z Czerńca,
7. Józef Niemiec z Kadczy,
8. Rozalia Plechta z Łącka,
9. Czesław Zborowski z Łącka,
10. Jan Tomaszek z Maszkowic,
11. Jan Kurnyta z Woli Piskuliny,
12. Jan Turek z Zabrzeży,
13. Franciszek Najduch z Zagorzyna,
14. Jan Jędraczka z Kiczni,
15. Eugeniusz Potoniec z Kadczy,
16. Bronisław Dziedzina z Woli Kosnowej,
17. Stanisław Maciuszek ze Szczereża.

Podział nadwyżki bilansowej w okresie PRL

Podziału nadwyżki bilansowej dokonywało Zebranie Przedstawicieli na wniosek Rady Nadzorczej, przy czym miało to w dużej mierze podobny charakter jak w czasach przedwojennych. W podziale, poza odpisami na fundusz zasobowy i inwestycje, uwzględniano potrzeby społeczne i wspierano różne organizacje lub wydarzenia na terenie działania Kasy. Prowadziło to niekiedy do bardzo dużego rozdrobnienia donacji, udzielanych podmiotom wskazanym przez udziałowców lub wymuszanych przez władze. Należy bowiem podkreślić, że środki bankowe były często wykorzystywane przez władze partyjne i państwowe do wspierania własnych celów. Zarówno obciążenia podatkowe na rzecz państwa, jak i zakres wspierania inicjatyw społecznych zmieniały się w czasie, ponieważ były znacznie rozbudowane w latach sześćdziesiątych, a później zmniejszono ich zakres.

Na przykład, 24 kwietnia 1966 r. wypracowana nadwyżka wyniosła 60 891,71 zł, z czego odprowadzono 25% jako podatek do Skarbu Państwa. Zebranie Przedstawicieli podzieliło nadwyżkę netto, przeznaczając: 65% na fundusz zasobowy, 10% na Fundusz Rozwoju Spółdzielni, 2% na Fundusz Budowy Szkół i Internatów¹⁷, 0,25% na Fundusz Rozwoju Spółdzielni Uczniowskich; a ponadto kwoty od 1 000 do 2 500 zł na działalność wśród kobiet i młodzieży, zapomogi Komisji Pomocy Społecznej, urządzenie boiska sportowego LZS, kolonie letnie dla dzieci pracowników SOP, na rozwój kas oszczędności, na cele kulturalno-oświatowe i organizację świąt państwowych i spółdzielczych. Przez kilkanaście lat naliczano również składkę 500 zł na Fundusz Rozwoju Sądeckizny, tworzony w ramach tzw. Eksperymentu Sądeckiego¹⁸.

Na początku lat siedemdziesiątych podejście do nadwyżki miało charakter bardziej ekonomiczny niż społeczny. Bank Spółdzielczy odprowadzał do Budżetu Państwa niższy, bo 15-procentowy podatek, a pozostałe do podziału środki przeznaczono na: Fundusz Zasobowy – 70%, Fundusz Mieszkaniowy – 3%, na spłatę zaległej pożyczki z Funduszu Rozwoju Spółdzielni – oraz po raz pierwszy od długiego czasu, na oprocentowanie udziałów – około 10% nadwyżki netto. Jednak już po kilku latach wśród dotacji pojawiają się pozycje stricte polityczne, jak na przykład w 1977 r., gdy oprócz LZS, Towarzystwa Pomocy Dzieciom, Ligi Kobiet i Polskiego Czerwonego Krzyża znalazła się dotacja dla Komitetu Gminnego PZPR

17 Przez wiele lat wpłacano na ten fundusz środki służące akcji „1000 szkół na Tysiąclecie”.

18 Eksperyment Sądecki – Z jego inicjatywą wyszły władze lokalne, jednak wejście w życie zadekretowały władze centralne. Głównym celem eksperymentu był rozwój regionu poprzez wspieranie sadownictwa, turystyki oraz przemysłu lokalnego. Nad całością miał czuwać Fundusz Rozwoju Ziemi Sądeckiej.

na działalność propagandową, a w następnym roku również dotacja dla Komitetu Gminnego PSL. Nie oprocentowywano udziałów, jednak nowością stało się wyasygnowanie dość wysokich środków na działalność społeczno-wychowawczą i miejscowe cele społeczne, pozostawianych do dyspozycji Rady Nadzorczej.

Diametralna zmiana w podejściu do samorządności Banku Spółdzielczego dokonała się w krótkim okresie „karnawału Solidarności”¹⁹. Podczas Zebrania Przedstawicieli 17 maja 1981 roku delegat Józef Duda z Zarzeczcia zabierając głos, [...] wyraził zadowolenie, że Bank dobrze pracuje, na co wskazuje ocena polustracyjna, co pokrywa się również z ocenami społeczeństwa. Wnioskuję równocześnie, aby przeznaczyć z nadwyżki bilansowej kwotę ok. 20 000 zł na budowę kościołów na terenie Gminy.

Ten przełomowy, jak na ówczesne czasy, wniosek zyskał poparcie wszystkich obecnych i przy podziale nadwyżki za 1980 r. przeznaczono aż 25% na dofinansowanie do budowy kościołów w Obidzy, Zabrzeży i Woli Piskulinie kwotami po 17 150 zł.

Pomimo wprowadzenia stanu wojennego wsparcie budowy kościołów było kontynuowane w następnych dwóch latach. Przy czym w 1982 r. wydzielono je jako 25% odpis z nadwyżki i przeznaczono po 24 667 zł na każdy z kościołów w Obidzy, Woli Piskulinie i Zabrzeży.

19 Karnawał Solidarności – potoczne określenie okresu w historii Polski, trwającego od sierpniowych porozumień 1980 roku do wprowadzenia stanu wojennego 13 grudnia 1981 roku. Ten czas charakteryzował się względnym złagodzeniem represji politycznych, ograniczoną cenzurą i rozkwitem niezależnych ruchów społecznych.

Całkiem inna sytuacja zaistniała w 1983 r., kiedy to wymuszano dofinansowanie z nadwyżki wielu inicjatyw, w tym politycznych. Wystarczy powiedzieć, że lista organizacji dofinansowywanych z nadwyżki liczyła 26 pozycji, a były wśród nich takie, jak budowa pomnika „poległym w walce o utrwalanie władzy ludowej” oraz składka na Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Radzieckiej. Pomimo tego, część przedstawicieli walczyła o kolejny przydział środków na budowę kościołów. Dokonano tego fortelem, a po raz kolejny zainicjował to Józef Duda z Zarzecza, który zaproponował, by przeinaczyć na ten cel środki z oprocentowania udziałów, a więc środki udziałowców, na które politycy wpływu nie mieli. Wniosek ten poparli: Rozalia Plechta i Jan Sejdu, a w trakcie dyskusji zgłaszano również inne wnioski dotyczące sposobu oprocentowania udziałów. Jednak w głosowaniu za wnioskiem Józefa Dudy i dofinansowaniem budowy kościołów uzyskano 17 głosów, za innymi wnioskami w tej sprawie 16, a pozostali się wstrzymali. Była to ostatnia w czasach PRL udana próba powrotu społeczności Banku Spółdzielczego do tradycji współpracy z Kościołem. Jej kontynuacja mogła mieć miejsce dopiero po 1990 roku.

Zebranie Przedstawicieli w 1986 r. Stół prezydialny. Od lewej: Antoni Frączek, Jan Klag, Maria Rysiewicz, nn, nn, dr Franciszek Dudek, Stanisław Faron, Ludwik Pacholarz – Przewodniczący RN i Zebrania, na końcu stołu Szwarekowski

Zebranie Przedstawicieli w 1988 r. Józef Duda, delegat z Zarzecza. FOT. ARCH.

Zebranie Przedstawicieli w 1988 r. Od lewej:
Bronisław Słowik, Jadwiga Glińska z BGŻ,
Ludwik Pacholarz, Stanisław Faron, Tadeusz Zygałto,
Naczelnik Gminy Franciszek Młynarczyk.

FOT. ARCH

Zebranie Przedstawicieli
w 1988 r. Pani Maria
Rysiewicz, ówczesna
Dyrektor BS w Łącku.

FOT. ARCH.

Zebranie Przedstawicieli
w 1988 r.

Przestawiciele od lewej:
Józef Gondek,
Czesława Cycoń,
Józef Niemiec, nn.,
Jan Zaremba,
Czesław Chwast.

FOT. ARCH.

Zebranie Przedstawicieli
w 1988 r.
Przestawiciele:
od lewej: Tadeusz Dolański,
Tadeusz Gurgul, Adam Klag,
Franciszek Najduch, nn,
Jan Jędraczka, nn, nn,
Wincenty Jarek, Stefan Piksa.

FOT. ARCH.

SPÓŁDZIELCZOŚĆ TECHNOKRATYCZNA PO 1989 ROKU

Zmiany demokratyczne i rynkowe, które nastąpiły od 1989 roku, wyzwoliły Bank z gorsetu sztywnych przepisów i centralizmu okresu socjalizmu w Polsce. Pomimo powrotu do autonomii spółdzielczej, nie powrócono w pełni do idei i sposobu funkcjonowania Kasy Stefczyka w formie, jaką miała ona u zarania powstania tej instytucji. Z uwagi na zabezpieczenie systemu bankowego przed sytuacjami kryzysowymi bardzo wzrosła rola nadzoru finansowego, który uzyskał znaczące uprawnienia do ingerowania w sprawy wewnętrzne banków (wybór Prezesa, dywidenda, Statut itp.).

Daje się również zauważyć mnożenie przepisów prawa unijnego i polskiego, które próbują normować coraz większy obszar działalności bankowej. Biorąc pod uwagę wskazane powyżej przesłanki, pozwalam sobie zaproponować określenie „spółdzielczość technokratyczna”, czyli skierowana na formalizm i poprawność w zamian za wolność i służenie dobru spółdzielców.

Należy jednocześnie pamiętać, że są również pozytywne aspekty wsparcia ze strony nadzoru, zabezpieczające interesy klientów Banku. Dodatkowym aspektem jest rozwój technologiczny, który wspomaga dynamikę pozytywnych zmian w otoczeniu i w samym Banku.

I.8. Na fali przemian – Łącki Bank w gospodarce rynkowej

W 1989 r. nastąpił w Polsce przełom, system gospodarki socjalistycznej, centralnie sterowanej, zaczął ewoluować w stronę gospodarki rynkowej. Przemiany polityczne i gospodarcze dotknęły również banków spółdzielczych. W 1990 r. Bank Gospodarki Żywnościowej utracił uprawnienia jednostki nadrzędnej wobec banków spółdzielczych i Bank Spółdzielczy w Łącku odzyskał samodzielność.

Samodzielność ta nie była łatwa do wykorzystania, ponieważ wymagała całkowitej zmiany sposobu działania oraz dostosowania struktur i produktów bankowych do zasad wolnorynkowych, co nie było łatwe. Należy pamiętać, że banki spółdzielcze od 1945 r., czyli przez 45 lat, były wtłaczane w system centralnego sterowania finansami. Minęły prawie dwa pokolenia członków Banku, którzy nie poznali tradycji spółdzielczej, a sama instytucja była przystosowana do realizacji poleceń i sztywnych, centralnie ustalanych zasad. Nic więc dziwnego, że duża część banków spółdzielczych nie mogła się odnaleźć na rynku finansowym, tym bardziej że zbiegło się to z kryzysem gospodarczym, szalejącą inflacją oraz ciągłymi reformami sektora finansowego i systemu podatkowego. Z powyższych powodów w okresie transformacji na terenie Polski aż 1100 banków spółdzielczych uległo likwidacji, a przetrwało jedynie 560.

Zarządzający Bankiem Spółdzielczym w Łącku i jego udziałowcy musieli na nowo nauczyć się samorządności i przedsiębiorczości w warunkach gospodarki rynkowej. Powrócono do demokratycznych procedur wyboru władz Banku, zarówno Przedstawicieli, jak i Rady Nadzorczej, jednak w przypadku wyboru Zarządu pojawiły się ograniczenia. Rada Nadzorcza może jedynie wskazać kandydata na stanowisko Prezesa Zarządu, a głos decydujący przy jego zatwierdzeniu należy do Komisji Nadzoru Finansowego (KNF). Podobnie ma się sprawa ze zmianami Statutu lub z prawem do wypłacania dywidendy od udziałów, które wymagają zgody KNF. Należy jednak pamiętać, że Bank ma pełną samodzielność w zakresie kierunków rozwoju, oferty kredytowej i polityki kadrowej. Ta wolność pozwalała na wpisanie się w kierunki zmian technologicznych i podejmowanie konkurencji na rynku lokalnych i regionalnym, trzeba jedynie umieć z nich korzystać.

Okres ten zbiegł się ze zmianą na stanowisku Prezesa Łąckiego Banku. Długoletni Prezes Eugeniusz Piksa przeszedł w 1990 r. na emeryturę, a na tym stanowisku zastąpiła go Pani Maria Rysiewicz, która pozostała na stanowisku Prezesa

Zarządu przez następne 23 lata, aż do swego przejścia na emeryturę w 2013 r. Zmiana ta nastąpiła w okresie ogromnych przekształceń na rynku bankowym, a nowe okoliczności wymagają nowego podejścia i nowej energii w działaniu. Okazało się, że zmiana u steru władzy w Banku wyszła mu na dobre.

Dzięki dobremu zarządzaniu ze strony pani prezes Marii Rysiewicz oraz na bazie wieloletniej tradycji samorządowej, Bank Spółdzielczy w Łącku wyszedł z problemów transformacji obronną ręką. Należy podkreślić, że obyło się to bez żadnej zewnętrznej pomocy i wdrażania programów sanacyjnych. Władze Banku dobrze wyczuły trendy zmian i brak szans na konkurowanie z wielkimi bankami komercyjnymi, często z kapitałem zagranicznym i doświadczeniem na wolnym rynku kapitałowym, co wymuszało konieczność zrzeszania się banków spółdzielczych w celu stworzenia większych grup kapitałowych. Bank Spółdzielczy w Łącku bardzo szybko zareagował, a jego członkowie wyrazili zgodę na włączenie się w tworzenie Banku Unii Gospodarczej jako banku zrzeszającego, do którego ostatecznie przystąpiono 12 lipca 1993 r. Dużą rolę w zabiegach o przystąpienie do BUG odegrał członek Rady Nadzorczej Władysław Piksa z Czerńca, który wspólnie z panią prezes wyjeżdżał w tych sprawach do Warszawy.

Z bieżących wydarzeń tego czasu warto odnotować skutki, jakie odczuł Bank w wyniku katastrofalnej powodzi, która nawiedziła Łącko w dniu 9 lipca 1997 r. Zniszczenia poczynione na Rynku w Łącku przez Czarną Wodę nie ominęły pomieszczeń bankowych. Woda ze szlamem zalała całe piwnice z dokumentacją i archiwum, a szczególnie dotkliwe straty dotyczyły tzw. wrzutni bankowej, do której właściciele punktów handlowych wrzucali worki z utargiem. Pracownicy musieli w pomieszczeniach piwnicy opróżniać wiadrami wodę, w której pływały worki z pieniędzmi. Całość trzeba było oczyścić, a banknoty wypłukać i wysuszyć. Na szczęście dzięki szybkiej interwencji i zaangażowaniu wszystkich, bez wyjątku, pracowników udało się uniknąć strat finansowych.

Powódź 1997 r.
FOT. ARCHIWUM ŁBS

Powódź 9.07.1997 r.
FOT. M. STRZAŁKOWSKI

Pracownicy w 1999 r. FOT. ARCHIWUM ŁBS

Stoisko promocyjne Banku na Agropromocji w Nawojowej 2004 r. Stoisko odwiedził Jan Golonka – Starosta Nowosądecki
FOT. ARCHIWUM ŁBS

Stoisko promocyjne Banku na Święcie Dzieci Górz 2005 r.

XXIV Pielgrzymka Bankowców na Jasną Górę
9.05.2009 r.

Od lewej: A. Jurczyńska,
A. Rysiewicz, M. Jurczak.
FOT. ARCHIWUM ŁBS

Od lewej: M. Rysiewicz,
I. Wąsik, B. Konopka,
E. Gałysa, A. Jurczyńska,
M. Jurczak, A. Rysiewicz.
FOT. ARCHIWUM ŁBS

Pożegnanie Marii Hebdy, 2011 r. FOT. ARCHIWUM ŁBS

Wycieczka z sadownikami do Puch w Austrii – lata 90. FOT. ARCHIWUM ŁBS

Wycieczka do Pragi
FOT. ARCHIWUM ŁBS

Na kuligu FOT. ARCHIWUM ŁBS

W późniejszym okresie kontynuowano działania konsolidacyjne, dostosowując się do ciągłych zmian prawa bankowego. Po różnych zmianach organizacyjnych, Bank wszedł w 2002 r. w skład zrzeszenia Bank Polskiej Spółdzielczości.

Pani prezes Maria Rysiewicz doskonale wpisała strategię Banku w skomplikowaną sytuację rynku finansowego w Polsce i postawiła na wzmocnienie kapitałów własnych, co miało zapobiec skutkom wahań rynkowych. Zysk w całości był przeznaczany na powiększanie tych kapitałów, dzięki czemu w 1998 r. Bank przekroczył I. próg kapitałowy samodzielnie, bez łączenia się z innymi bankami i bez pomocy zewnętrznej.

Dzięki otwarciu się możliwości samodzielnego działania, dobremu zarządzaniu i odważnej polityce rozwojowej ani prezes Marii Rysiewicz, Łącki Bank Spółdzielczy zaczął ekspansję na teren poza Gminę Łącko. Pierwszą placówką poza terenem gminy był Punkt Obsługi Klienta (POK) w Ochotnicy Dolnej, utworzony już w 1997 r. Wiązało się to również z obsługą budżetów gmin Łącko i sąsiednich.

W następnej kolejności otwierano nowe placówki w miejscach, w których brakowało obsługi bankowej i można było liczyć na klientów. Oferta Banku, skierowana do gospodarstw domowych oraz małych i średnich przedsiębiorstw, była atrakcyjna dla rynków lokalnych, położonych najbliżej miejsca zamieszkania. W 2000 r. uruchomiono zamiejscowy POK w Małej Wsi, a w 2001 r. oddano do użytku nowy obiekt POK w Jazowsku. Następnie rozpoczęto poszukiwanie odpowiednich lokali w innych miejscowościach.

Przy bardzo dużym wysiłku organizacyjnym podejmowanym na nowym dla Banku obszarze działania, w 2004 r. rozpoczęło się tworzenie sieci placówek, do której dołączały kolejne Punkty Obsługi Klienta w: Łącku w budynku Gminnej Spółdzielni (23.03.2004 r.), Nowym Sączu przy ul. Freislera (5.06.2004 r.), Nowym Sączu przy ul. Lwowskiej (31.07.2004 r.), Ptaszkowej (14.08.2004 r.) i Rytrze (11.09.2004 r.). W niedługim czasie uruchomiono jeszcze POK w Nowym Sączu przy ul. Tarnowskiej (13.06.2005 r.) i pierwszy taki punkt Łąckiego Banku w Tarnowie (15.06.2006 r.).

Ważną inwestycją był zakup i wyremontowanie budynku w Nowym Sączu przy ul. Jagiellońskiej 55, który oddano do użytku 17.09.2008 r. Obecnie sieć placówek rozsiana na terenie całej Małopolski, obejmuje Centralę Łąckiego Banku Spółdzielczego w Łącku oraz 23 punkty obsługi klienta, położone na terenie powiatów nowosądeckiego, nowotarskiego i tatrzańskiego, a także w Tarnowie i Krakowie.

Po 2000 roku Bank rozrósł się, zatrudniał ponad stu pracowników, a skuteczne zarządzanie powodowało zwiększające się zainteresowanie klientów. Rozrastający się Bank potrzebował miejsca na dodatkowe punkty obsługi, serwerownię i zaplecze archiwalne, dlatego pani Maria Rysiewicz doprowadziła do budowy nowej siedziby Banku, którą oddano do użytku w 2009 r.

Dzięki Jej staraniom bardzo wcześnie wdrażano najnowocześniejsze rozwiązania techniczne w obsłudze klienta, służące zapewnieniu bezpieczeństwa i ułatwianiu transakcji. Tworzono sieć bankomatów, w tym z logowaniem biometrycznym, a także bankomatów drive przy stacjach benzynowych. Rozwinięto również usługi on-line, karty płatnicze i inne najnowocześniejsze rozwiązania, z równoczesnym rozbudowywaniem zaplecza informatycznego.

Ukoronowaniem podejmowanych przez panią prezes działań był rebranding nazwy Banku i jej zmiana w 2007 r. na „Łącki Bank Spółdzielczy”. Zmieniona nazwa oznaczała Bank odwołujący się do tradycji spółdzielczej, a zarazem podkreślający swą odrębność i przywiązanie do 800-letniej historii Ziemi Łąckiej.

Otwarcie POK
w Jazowsku
12.09.2001 r.
FOT. ARCHIWUM ŁBS

Otwarcie POK w Łącku –
budynek GS 23.03.2004 r.
FOT. ARCHIWUM ŁBS

Od lewej: Janina Zabłocka,
Lidia Bober, Helena Sopata,
Eugenisz Piksa

POK w Nowym Sączu
ul. Lwowska 31.07.2004 r.
FOT. ARCHIWUM ŁBS

Uczestnicy otwarcia POK
w Ptaszkowej 14.08.2004 r.
FOT. ARCHIWUM ŁBS

Poświęcenie i oddanie
do użytku POK w Rytrze
11.09.2004 r.
FOT. ARCHIWUM ŁBS

Pierwszy POK w Tarnobrzegu
15.06.2006r.
FOT. ARCHIWUM ŁBS

Otwarcie i poświęcenie budynku
POK przy Jagiellońskiej 55
w Nowym Sączu 17.09.2008 r.
Członkowie Rady Nadzorczej:
Tadeusz Gurgul, Antoni Baran,
Jan Jędraczką, Kazimierz
Rusnarczyk, Stanisław Myjak
FOT. ARCHIWUM ŁBS

Łącki Bank Spółdzielczy – obecnie

W 2013 roku Pani Prezes Maria Rysiewicz przeszła na emeryturę, a zarządzanie Łąckim Bankiem Spółdzielczym przejęła Pani Lidia Bober, która w latach 2013–2017 objęła stanowisko p.o. Prezesa Zarządu.

Rada Nadzorcza ogłosiła konkurs na stanowisko Prezesa Zarządu i podjęła starania o uzyskanie zgody Komisji Nadzoru Finansowego na zmiany w Zarządzie Banku. W trakcie długiej procedury wyłoniono jako kandydata na stanowisko Prezesa, Pana Rafała Szopińskiego, któremu powierzono w 2017 roku stanowisko p.o. Prezesa do czasu zatwierdzenia jego kandydatury przez KNF. Pani Lidia Bober powróciła na stanowisko Zastępcy Prezesa Zarządu, na którym nadal pozostaje.

Po uzyskaniu pozytywnej opinii Komisji Nadzoru Finansowego Rada Nadzorcza powołała z dniem 26 listopada 2017 r. (data wpisu do KRS) Pana Rafała Szopińskiego na Prezesa Zarządu Łąckiego Banku Spółdzielczego.

Równolegle do prowadzenia procedury wyboru Prezesa, Rada Nadzorcza dokonywała zmian w składzie Zarządu Banku, a w 2018 r. powołano do jego składu Pana Piotra Podobińskiego. Zarząd Łąckiego Banku uzyskał docelowy, trzyosobowy skład funkcjonujący do dzisiaj, w którym Prezesem Zarządu jest Pan Rafał Szopiński, Zastępcą Prezesa jest Pani Lidia Bober, Członkiem Zarządu jest Pan Piotr Podobiński. Pełnomocnikiem Zarządu, uprawnionym do podpisywania dokumentów wraz z jednym z członków Zarządu, jest Pani Małgorzata Bodziona, Główna Księgowa Łąckiego Banku Spółdzielczego. W Zarządzie zasiadają osoby o zróżnicowanym osobowościach, doświadczeniu i kompetencjach zawodowych, co przełożyło się na stworzenie wszechstronnego i uzupełniającego się zespołu.

Rada Nadzorcza konsekwentnie budowała strukturę organizacyjną Banku, opartą na pionowym układzie zarządzania w typie struktury funkcjonalnej, zorientowanej na podział zgodny z obszarami funkcjonalnymi Banku. Dzięki temu dzisiejszy Łącki Bank jest bardzo sprawnie zarządzany przez nieduży lecz kompetentny, trzyosobowy Zarząd, któremu podlegają poszczególne obszary funkcjonalne. Klarowny podział kompetencji, w połączeniu z elastycznością i szybkim przepływem informacji, przyczyniają się do ciągłego rozwoju potencjału Łąckiego Banku Spółdzielczego. Łącki Bank Spółdzielczy osiąga obecnie bardzo szybki wzrost kapitałów, zwiększając efektywność działania i podnosząc bezpieczeństwo oraz standard obsługi. Coraz ważniejsze staje się docieranie do nowych grup klientów, dlatego głównym celem strategicznym Łąckiego Banku Spółdzielczego na najbliższe lata jest: „Pozyskiwanie nowych klientów, z różnych grup wiekowych, szczególnie tych, którzy aktywnie korzystają z usług finansowych, aby wzmocnić naszą pozycję na rynku i zbudować solidną bazę klientów”. Temu celowi służy stawianie na innowacyjność, ciągły rozwój nowoczesnych cyfrowych

kanałów dostępu, zwiększający dostępność i bezpieczeństwo usług finansowych. Systematycznie rozbudowywane są platformy internetowe i mobilne, co pozwala Bankowi lepiej odpowiadać na potrzeby nowoczesnych użytkowników, oferując im wygodne i intuicyjne narzędzia do zarządzania finansami.

Jednym z elementów budowania marki Banku w środowisku było dwukrotne wygranie przetargu na obsługę finansową wszystkich oddziałów Urzędów Skarbowych w Małopolsce, w okresie od 2015 do 2020 r. Wymagało to ogromnej pracy organizacyjnej i zachowania wysokich standardów obsługi, jednak miało bardzo pozytywny wpływ na rozwój Banku w wielu aspektach.

Przed wszystkim dało to nowe doświadczenia w zarządzaniu szeroką siecią usługową, przy dużej dynamice zmian zasad obsługi oraz płynności kadr. Duża skala przepływów pieniężnych zapewniła Bankowi znaczące dochody z prowizji, i to w czasie, gdy spadły oprocentowania kredytów. Był to rodzaj „poduszki finansowej”, pozwalający przetrwać niekorzystny okres na rynku kredytowym. Nie można pominąć aspektu promocyjnego, gdyż Bank miał szansę pokazać się na terenie całego województwa, zapewniając sobie dodatkową reklamę poprzez sprawną obsługę ogromnej rzeszy klientów. Zmieniające się przepisy spowodowały, że Urzędy Skarbowe nie korzystają już z punktów obsługi bankowej. Łącki Bank zakończył ten etap działania, jednak to doświadczenie należy uznać za bardzo korzystne dla wzmocnienia i rozwoju metod zarządzania zasobami ludzkimi i usługami w Banku.

Łącki Bank Spółdzielczy nadal zachowuje swój lokalny charakter, co nie wyklucza dalszego rozwoju sieci placówek i poszerzania terenu działalności bankowej na obszar poza województwo małopolskie. Nie jest to w chwili obecnej strategiczny priorytet dla Łąckiego Banku Spółdzielczego, jednak – by nie zamykać sobie szans rozwojowych – poczyniono starania o poszerzenie obszaru działania Banku. W 2022 roku Komisja Nadzoru Finansowego wydała decyzję o wyrażeniu zgody na wpisanie do Statutu Łąckiego Banku Spółdzielczego zapisu: „Bank Spółdzielczy prowadzi działalność na obszarze całego kraju”.

W celu zapewnienia większego nadzoru, wzmocnienia audytu wewnętrznego oraz bezpieczeństwa finansowego, Łącki Bank Spółdzielczy przystąpił od 30 sierpnia 2016 r. do Spółdzielni Ochrony Systemu Zrzeszenia BPS. System ten to porozumienie między bankami spółdzielczymi, które zapewnia im wzajemne wsparcie w przypadku trudności finansowych. Spółdzielnia SOSZ prowadzi działania prewencyjne i wspiera w działaniach naprawczych, aby zapewnić stabilność i bezpieczeństwo banków spółdzielczych uczestniczących w systemie.

Bardzo ważne dla ŁBS jest stworzenie klientom jak najlepszej obsługi w Punktach Obsługi Klienta, które systematycznie są modernizowane. W samym tylko 2024 r. poddano gruntownemu remontowi i zmodernizowano dziewięć Punktów,

dzięki czemu poprawiła się ich estetyka, funkcjonalność i wyposażenie w najnowsze rozwiązania technologiczne.

Jednym z istotnych zadań jest zapewnienie bezpieczeństwa danych i transakcji, dlatego w polityce inwestycyjnej Bank stawia na pierwszym miejscu wydatki na ochronę teleinformatyczną i zabezpieczenie środków klientów przed jakimikolwiek nieprzewidzianym zdarzeniami. Celowi temu służy współpraca z zewnętrznymi firmami bezpieczeństwa informatycznego, a przede wszystkim bardzo dobrze przygotowany merytorycznie pion pracowników IT i systematyczna modernizacja wyposażenia informatycznego.

Obecnie Bank rozwija się coraz szybciej, opierając się na dobrym zarządzaniu oraz doświadczonych, kompetentnych i dobrze przygotowanych pracownikach. Wśród 112 pracowników ponad 100 osób ma wykształcenie wyższe, a wskaźnik ten systematycznie się poprawia. Ciągłe zmiany na rynku bankowym wymuszają systematyczną aktualizację wiedzy, dlatego pracownicy systematycznie się szkolą, czego przykładem może być 2024 rok, w którym uczestniczyli aż w 185 szkoleniach.

Polityka rozwojowa Banku oparta jest na kroczącej Strategii rozwoju ŁBS, która pozwala na elastyczne dostosowywanie się do zmian w otoczeniu politycznym i finansowym. Dzięki temu w ostatnich latach udało się zapewnić poziom wskaźników finansowych na bardzo dobrym poziomie, a dynamika efektów działalności zapewnia dobrą bazę do dalszego rozwoju.

W 2024 r. po raz pierwszy suma bilansowa Łąckiego Banku Spółdzielczego przekroczyła granicę 1 miliarda złotych, dzięki czemu Bank znajduje się grupie rówieśniczej wśród największych banków grupy BPS. W momencie przystąpienia do Zrzeszenia w 2002 roku nasz Bank pod względem sumy bilansowej zajmował 209. miejsce wśród banków Zrzeszenia Bank Polskiej Spółdzielczości, a na koniec 2024 roku Łącki Bank Spółdzielczy zajmował już 22 pozycję, co świadczy o jego ciągłym rozwoju i zdobywanym zaufaniu wśród klientów.

Należy podkreślić, że po 125 latach działalności nie zmieniło się prospołeczne nastawienie Łąckiego Banku Spółdzielczego oraz – pomimo znacznego poszerzenia obszaru działania – jego lokalny charakter, związany z wzajemnym zaufaniem pomiędzy klientem a Bankiem.

W środowisku lokalnym po prostu „nie wypada” nie wywiązać się z umów, co przyczynia się do bardzo niskiego wskaźnika kredytów zagrożonych i straconych. Z drugiej strony władze Banku, w tym przedstawicielstwo udziałowców, czyli delegaci wybrani na Zebranie Przedstawicieli i członkowie Rady Nadzorczej, też mają świadomość odpowiedzialności za bezpieczeństwo depozytów mieszkańców i ich zaufania do „naszego” Banku.

Z pełnym przekonaniem można stwierdzić, że kapitał społeczny jest jednym z ważniejszych filarów budowania długofalowej pozycji Banku w środowisku

lokalnym i ponadlokalnym. 125-letnia trwałość instytucjonalna, ciągłość działania połączona z wypłacalnością (płynnością) oraz lokalność, przyczyniająca się do odporności na zawirowania makroekonomiczne, są podstawą zaufania klientów i ich przywiązania do „swojego Banku”.

Ceniąc przywiązanie dotychczasowych klientów, Łącki Bank Spółdzielczy ciągle jednak zabiega o nowych, szczególnie młodych klientów, dla których, dzięki swej innowacyjności może być atrakcyjną alternatywą dla oferty banków komercyjnych.

Zgodnie ze swą tradycją Łącki Bank Spółdzielczy buduje przyszłość na głównych zasadach działania dotyczących, w szczególności:

- Orientacji na klienta,
- Identyfikacji pracowników i udziałowców z Bankiem,
- Bliskości i współdziałania z lokalnym środowiskiem,
- Wysokiej jakości i bezpieczeństwa świadczonych usług,
- Przedsiębiorczym myśleniu i innowacyjności w działaniu.

Wizję ŁBS jest bycie nowoczesną, godną zaufania i prężnie rozwijającą się instytucją finansową, o dużym znaczeniu na terenie swojego działania.

Będąc dostawcą usług finansowych z wyłącznie polskim kapitałem, Bank będzie dążył do zachowania wartości godnych przyjaznej instytucji finansowej.

Łącki Bank Spółdzielczy w liczbach

Liczba udziałowców	309 osób
Liczba klientów	31 761 osób
Liczba pracowników	112 osób
Suma bilansowa na koniec 2024 r.	1 072 248 000 zł
Kapitały własne	69 261 000 zł
Sieć obsługi klienta	Centrala w Łącku i 23 Punkty Obsługi Klienta
Liczba organizacji społecznych wspartych przez ŁBS w 2024 r.	15

Centrala Banku w Łącku

FOT. WITOLD NOGIEĆ

Wybrane Punkty Obsługi Klienta

FOT. ARCHIWUM ŁBS

POK Łącko Rynek

POK Jazowsko

POK Nowy Sącz, ul. Jagiellońska

POK Nowy Sącz, ul. Sobieskiego

POK Nowy Sącz, ul. Prażmowskiego

POK Nowy Sącz, ul. Tarnowska

POK Mała Poręba

POK Nowy Sącz, Cegielnia Zawada

POK Tarnów, ul. Krakowska

POK Tarnów, ul. Pułaskiego

POK Ochotnica

Najwyżej położony wpłatomat w Polsce -
Schronisko w Murowańcu 1500 m npm.

I.9. Poprzednie Jubileusze

Z dostępnych dokumentów wynika, że Bank na przestrzeni swej 125-letniej historii trzykrotnie organizował obchody jubileuszowe. Po raz pierwszy 27 marca 1960 r. obchodzono 60-lecie istnienia, uczczone w formie Jubileuszowego Walnego Zgromadzenia z udziałem władz wojewódzkich i powiatowych, a także mieszkańców Łącka. Jednym z uroczystych akcentów tego święta był koncert Orkiestry działającej przy Gminnym Ognisku Muzycznym. Zachowało się pismo Banku z podziękowaniem i informacją, że Walne Zgromadzenie na wniosek Rady Nadzorczej przyznało z podziału nadwyżki kwotę 1 500 zł jako pomoc dla orkiestry.

POK Jazowsko

Następny Jubileusz Banku Łąckiego zorganizowano w 75-lecie jego istnienia, podczas nadzwyczajnego Jubileuszowego Zebrania Przedstawicieli 2 marca 1975 r. które odbyło się w Domu Strażaka w Łącku.

W wydarzeniu wzięło udział 80 Przedstawicieli oraz zaproszeni goście, reprezentujący władze bankowe oraz władze powiatowe i gminne. Udział wzięli również

przedstawiciele instytucji i stowarzyszeń z terenu gminy, a także pracownicy BS, uczniowie ze Szkolnych Kas Oszczędności wraz z opiekunami, zespół regionalny i orkiestra z Łącka. Łącznie w tych obchodach wzięło udział 160 osób. W trakcie uroczystego Zebrania Przedstawicieli, poza normalnym porządkiem obrad, odbyła się część związana z Jubileuszem. Wręczono nagrody i wyróżnienia dla zasłużonych członków Banku, a pracownicy Banku otrzymali awanse i nagrody pieniężne.

Kierownik Eugeniusz Piksa już wcześniej został wyróżniony Srebrnym Krzyżem Zasługi nadanym przez Radę Państwa. Naczelna Rada Spółdzielcza uhonorowała odznaką „Zasłużony Działacz Ruchu Spółdzielczego”:

- Jadwigę Myjak – Główną Księgową Banku Spółdzielczego,
- Zofię Myjak – kierowniczkę sekcji kredytów,
- Rozalię Plechtę – Zastępczynię Przewodniczącego Rady Nadzorczej,
- Janinę Zygałło – szefową Zespołu Pracy Kobiet i działaczkę SKO,
- Tadeusza Zygałło – byłego Przewodniczącego Rady Nadzorczej.
- Dyplom „Przodującego Działacza Ruchu Spółdzielczego” otrzymała Józefa Sądel – kasjer BS.
- Złote i Srebrne odznaki „Zasłużony dla Rozwoju Sądeckizny” otrzymali: Ludwik Pacholarz – Przewodniczący RN, Tomasz Kucharski i Bronisław Słowik – byli działacze Kasy Stefczyka i członkowie RN BS, Jadwiga Myjak – Główna Księgowa oraz Jan Kurnyta – Członek RN.
- Odznakę „Czynu Społecznego” Frontu Jedności Narodu w Krakowie otrzymał Piotr Faron – członek RN BS, a odznakę „Za zasługi dla rozwoju Łącka” otrzymali m.in. Antoni Baran – członek Zarządu BS oraz Franciszek Franczyk – były członek RN BS i Wójt Gminy Łącko.

Po zakończeniu części oficjalnej uroczystość uświetniły występy Zespołu Regionalnego przy Szkole Podstawowej w Łącku oraz Orkiestry Państwowego Wiejskiego Ogniska Muzycznego, pod dyrekcją Stefana Franczyka. Na zakończenie poeta ludowy Stanisław Klimek z Zabrzeży recytował własny wiersz o spółdzielczości. Uroczystości zakończył wspólny obiad w kawiarni GS „Pod Jabłonią”.

Następny Jubileusz 105-lecia Banku połączono z uczczeniem 50-lecia pracy byłego Prezesa i członka Zarządu Eugeniusza Piksy. Uroczystości odbyły się w 2005 r., miały kameralny charakter i odbyły się w formie uroczystego obiadu w restauracji „Pod Jabłonią” w Łącku. Udział wzięli pracownicy Banku Spółdzielczego w Łącku, członkowie Rady Nadzorczej oraz zaproszeni goście, reprezentujący władze bankowe i samorządowe. W trakcie uroczystości wręczono wyróżnienia i pamiątkowe dyplomy na ręce Jubilata Eugeniusza Piksy oraz kierującej Jubileuszowym Bankiem Spółdzielczym Prezes Zarządu, Pani Marii Rysiewicz.

Na kolejny Jubileusz 125-lecia istnienia Łąckiego Banku Spółdzielczego trzeba było czekać 20 lat, do 18 września 2025 r.

1975 r. – Jubileusz 75-lecia Banku

Przygotowania do obchodów
75-lecia BS w Łącku. Stół prezydialny.
FOT. ARCHIWUM ŁBS

Wręczenie dznaki
Za Zasługi dla Rozwoju Łącka
FOT. ARCHIWUM ŁBS

Wręczenie wyróżnień. Odznakę
Zasłużony Działacz Ruchu
Spółdzielczego otrzymuje
Jadwiga Myjak – Główna Księgowa
FOT. ARCHIWUM ŁBS

Przedstawiciele sektora bankowego
i zaproszeni goście
FOT. ARCHIWUM ŁBS

2005 r. – Jubileusz 50-lecia pracy Eugeniusza Piksy i 105-lecia Banku

Wręczenie wyróżnień.
Od lewej: Wójt F.
Młynarczyk, E. Piksa,
M. Rysiewicz,
Przew. R.G. J. Klimek
FOT. ARCHIWUM ŁBS

FOT. ARCHIWUM ŁBS

Myslimen, to przychodzą tu
także piąte niedzielne
festiwale (Myslimen to La-
tin, a tutaj świąt kościelnych nie ma).
W tym czasie przyjeżdżają kolejni
muzycyści z tej placówki —
a ich jest wielu, wesołymi i
nieustraszeniemi młodymi mężczyznami.
Wspomniany Płan podano trzy
tygodnie temu. Pod ścianami,
gdzie są już ławeczki i kilka
nowych krzeseł, a także kilkadziesiąt
osób.

W Łodzi, Engeström Płonie to nie wyrażające całkowitej, lecz od lat prowadzonej polityce. Czego by się nie udało, to wyjechać z miasta w ciągu pięć lat, to

Mohel, że pojecha miał dwa razy wyjechać. Raz - kiedy miał zamiar w Głównym Biurze Jasy Elgimaza w Nowym Sączu i miał iść na spotkanie z wybitnym wojak. Drugi raz - kiedy wjechał się do szpitala i wjechał do domu wojskowego do wojska - do szpitala wojskowego, w oddziale partyzanckim. Armię Krajową. Wyjechał na nową. Szczęść im.

[illegible]

Wzrost 85-letni Eugeniusz Płaza nie spinał górskich wioślarzy ani nie grał na barytanie drzewskich młynów. Opowiadał o latach młodości, przeżywał gwałtownie...

1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 26

ask yourself all these questions before buying a pair

Z powodu lat odwiecznej choroby wędził do Łucka, zaangażował się w spółdzielnię rachunkową. Pojechał na łowen, wycisnął w spółdzielnię polską, kłosek bank łowczy się w całym regionie. Wyjechał na łowen, jego rodzinie przyjechał w Łuck.

Manuscript accepted 20 July 2004

Bankowicem jako sekretarzem Filii. Wypełniwszy szereg obowiązków i grając w niej na barytonie, a nawet dyrygując. Położył odłożone sprawy i wkrótce opuszcza rynek basenowy. Wrócił w rodzinne strony Filii jako wiceprezesa i wyjechał do miasta i domu rodzinnego.

with an M.A. in psychology from the University of Illinois at Chicago. He is currently a Ph.D. student in psychology at the University of Illinois at Chicago. His research interests include the development of social skills in children with autism spectrum disorders.

[illegible]

I.10. Wyróżnienia dla Banku

Wyróżnienie BPS w kategorii Najlepszy Bank Spółdzielczy za 2021 r. FOT. ARCHIWUM ŁBS

Lider Novum 2022. dla ŁBS.
FOT. ARCHIWUM ŁBS

Nagroda dla ŁBS w 2024 r.
Wręczona na uroczystej gali VISA-2025
FOT. ARCHIWUM ŁBS

Nagroda ZBP za Innowacyjne wdrożenie technologiczne w 2024 r.

I.11. Ważniejsze wydarzenia i zmiany organizacyjne w historii Banku

28 stycznia 1900 r.	Powstanie Spółki Oszczędności i Pożyczek w Łącku
9 listopada 1913 r.	Powstanie Spółki Oszczędności i Pożyczek w Jazowsku
7 marca 1914 r.	Zarejestrowanie Spółki Oszczędności i Pożyczek w Czarnym Potoku
11 stycznia 1925 r.	Utworzenie Kasy Stefczyka spółdzielni z nieograniczoną odpowiedzialnością w Łącku
styczeń 1925 r.	Utworzenie Kasy Stefczyka spółdzielni z nieograniczoną odpowiedzialnością w Jazowsku
5 sierpnia 1928 r.	Utworzenie Kasy Stefczyka spółdzielni z nieograniczoną odpowiedzialnością w Czarnym Potoku
10 kwietnia 1949 r.	Uchwała Kasy Stefczyka w Czarnym Potoku o przyłączeniu się do Kasy Stefczyka w Łącku
8 maja 1949 r.	Uchwała Kasy Stefczyka w Jazowsku o przyłączeniu się do Kasy Stefczyka w Łącku
1 stycznia 1950 r.	Powstanie Gminnej Kasy Spółdzielczej w Łącku (z połączenia Kas Stefczyka w Czarnym Potoku i Jazowsku z Kasą Stefczyka w Łącku)
12 lipca 1993 r.	Przystąpienie do zrzeszenia Bank Unii Gospodarczej
2002 r.	Przystąpienie BS w Łącku do zrzeszenia Banku Polskiej Spółdzielczości (BPS)
20 maja 2007 r.	Przyjęcie nazwy Łącki Bank Spółdzielczy
30 sierpnia 2016 r.	Przystąpienie do Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia

1900–1924	Spółka Oszczędności i Pożyczek w Łącku
1925–1949	Kasa Stefczyka spółdzielnia z nieograniczoną odpowiedzialnością w Łącku
1950–1956	Gminna Kasa Spółdzielcza w Łącku
1956–1969	Spółdzielnia Oszczędnościowo-Pożyczkowa (SOP) w Łącku
1969–2007	Bank Spółdzielczy w Łącku
Od 2007	Łącki Bank Spółdzielczy w Łącku

Ludzie
Łąckiego Banku
Spółdzielczego

II.1. Osobowości 125-lecia Łąckiego Banku Spółdzielczego

Ks. Jan Piaskowy (1856–1923)

Wywodzący się z pobliskich Słopnic, probostwo w Łącku objął w 1897 r. Jako proboszcz był postacią niepospolitą, o szerokich horyzontach i dużym zacięciu społecznikowskim. Jego wizją posługi kapłańskiej było oddziaływanie na środowisko społeczne poprzez rozwój oświaty i wdrażanie nowoczesnych metod gospodarowania, a także różnych form zrzeszania się chłopów w celu upowszechniania oszczędności i dostępu do nowoczesnych narzędzi pracy. W 1900 r. był inicjatorem i współzałożycielem Kasy Oszczędności i Pożyczek w Łącku, zorganizowanej w systemie Raiffeisena i zasiadał we władzach tej spółki po to, by walczyć z lichwą, dopingować parafian do oszczędzania i nauczyć ich korzystania z tych form wsparcia. Przez 7 lat był

przewodniczącym Rady Nadzorczej, a w okresie 1907–1923, czyli do śmierci, był Przełożonym Zarządu Kasy. Jego zaangażowanie, autorytet i społecznikowskie podejście przyczyniły się do wzmocnienia Kasy i jej sukcesu finansowego. Przeprowadził Kasę przez trudne lata I wojny światowej oraz zmiany polityczno-gospodarcze odradzającej się Polski. Wspólnie ze społecznikami angażującymi się w pracę Kasy oraz z wykorzystaniem jej zaplecza finansowego inicjował powstawanie spółek handlowych i mleczarskiej. Zorganizował też Kółka Rolnicze i własnym sumptem wybudował Dom Ludowy z biblioteką i siedzibą Towarzystwa Szkoły Ludowej.

Wielkim planem duszpasterskim proboszcza Piaskowego było podniesienie gospodarności i kultury rolnej swoich parafian. Wychodził z założenia, że tylko przez wiedzę i nowoczesne gospodarowanie podniesie się bogactwo miejscowego ludu, co sprzyja rozwojowi duchowemu i najlepiej zabezpiecza przed ideologią komunizmu.

Stanisław Sopata (1881–1952)

Działacz społeczny z Czerńca. Jego ojciec Michał był jednym z inicjatorów i założycieli Spółki Oszczędności i Pożyczek w Łącku. Stanisław jako młodszy z synów kształcił się we Lwowie, a następnie, po przedwczesnej śmierci brata, powrócił do Czerńca, by objąć duże gospodarstwo rolne. W 1908 r. zaangażował się w działalność w Kasie Oszczędności i Pożyczek w Łącku, w której pełnił kierownicze funkcje do 1945 r., czyli aż przez 37 lat. Jako człowiek wykształcony i z odpowiednim przygotowaniem, od 1908 r. do 1935 r. pełnił odpowiedzialną funkcję Kasjera Spółki, czyli jedynego „etatowego” pracownika, odpowiedzialnego, między innymi za przyjmowanie i ewidencjonowanie wkładek, udzielanie i rozliczanie pożyczek oraz prowadzenie ewidencji członków, ksiąg rachunkowych i coroczne sporządzanie bilansu Spółki. Był również członkiem Zarządu i Rady Nadzorczej, a w latach 1935–1945 Prezesem Zarządu Kasy Stefczyka w Łącku.

Bardzo zaangażowany społecznie, należał do Stronnictwa Chłopskiego i z jego ramienia był przez 27 lat w okresie 1912–1939 r. wybierany z kurii gmin wiejskich do Rady Powiatu w Nowym Sączu. W 1918 r. z zaangażowaniem włączył się w pracę Powiatowej Komisji Likwidacyjnej, przejmującej od władz austriackich administrację powiatową oraz organizującej zręby nowej, polskiej administracji po zaborach. W latach 30. XX wieku był członkiem Zarządu Gminy Łącko, a w 1940 roku wójtem gminy, z czego zrezygnował ze względu na stan zdrowia, a także powodowany chęcią odcięcia się od firmowania działań okupantów na terenie gminy.

Tomasz Kucharski (1901–1979)

Działacz społeczny, były członek władz Kasy Stefczyka, kasjer i członek Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Łącku przez 41 lat. W 1937 r. przejął obowiązki kasjera i pełnił je do 1945 r. Był bardzo dokładny i sumienny w pełnieniu obowiązków, a dla podniesienia kwalifikacji ukończył kurs kasjerów Kas Stefczyka w Krakowie. W czasie II wojny światowej, oprócz prowadzenia spraw finansowo-księgowych, zabezpieczył i ukrył we własnym domu dokumentację Kasy Stefczyka. Po wojnie przystąpił do ożywienia jej działalności. W okresie

powojennym był aktywnym członkiem Rad Nadzorczych kolejnych wcieleń Banku Spółdzielczego w Łącku aż do 1978 r., kiedy ze względu na stan zdrowia złożył rezygnację. Na Zebraniu Przedstawicieli 23 kwietnia 1978 r. jednogłośnie uchwalono [...] *powołać Obywatela Tomasza Kucharskiego na HONOROWEGO CZŁONKA RADY BANKU SPÓŁDZIELCZEGO W ŁĄCKU, w uznaniu Jego zasług i wieloletniej, aktywnej pracy w samorządzie BS od 1935 roku, przez cały okres okupacji hitlerowskiej i nieprzerwanie od wyzwolenia do chwili obecnej.*

Poza działalnością bankową angażował się również w organizację Ochotniczej Straży Pożarnej w Łącku, gdzie pełnił funkcję Członka Zarządu już od 1928 r.

Eugeniusz Piksa (1921–2009)

Były wieloletni dyrektor i prezes Łąckiego Banku Spółdzielczego Eugeniusz Piksa miał bardzo bogaty życiorys patrioty i zaangażowanego obywatela. Na początku II wojny światowej rozpoczął działalność konspiracyjną wspólnie ze swoim ojcem Michałem. W wyniku prowokacji donosiela został aresztowany 28 lutego 1941 r., a następnie zwolniony z braku dowodów winy. Związał się z oddziałem partyzanckim „Tartak”, wybierając dla siebie pseudonim „Harnaś”.

Od września 1944 r. przeszedł do lasu jako żołnierz I PSP-AK (Pierwszy Pułk Strzelców Podhalańskich Armii Krajowej). Po wojnie udał się na Ziemię Odzyskane, gdzie jako pracownik gminy wystawiał dokumenty swoim kolegom z lasu, ukrywającym się przed komunistami. Został aresztowany i skazany na kilkuletnie więzienie. Po amnestii powrócił do Łącka i w 1955 r. został Prezesem Gminnej Kasy Spółdzielczej, która przekształciła się potem w Bank Spółdzielczy w Łącku. Na stanowiskach kierowniczych pracował w Banku Spółdzielczym w Łącku przez 45 lat, w okresie od 1955 do 1990 roku, a po przejściu na emeryturę, w latach 1990–2008 był członkiem Zarządu. Pod jego kierownictwem Bank znacznie rozwinął się kadrowo i terytorialnie. Wielką zasługą Prezesa Eugeniusza Piksy było doprowadzenie do budowy siedziby przy Rynku w Łącku, dzięki czemu w 1968 r. Bank Spółdzielczy mógł przenieść się z pomieszczeń dzierżawionych u prywatnego właściciela do własnej siedziby. Eugeniusz Piksa był również zasłużonym działaczem społecznym. Przez wiele lat był prezesem koła ZBOWiD, a potem Związku Kombatantów, działał również w Towarzystwie Miłośników Ziemi Łąckiej. Za swoje zasługi został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Odrodzenia Polski, Krzyżem Partyzanckim i Brązowym Krzyżem Zasługi.

Maria Rysiewicz

Całe swoje życie zawodowe związała z Łąckim Bankiem Spółdzielczym, w którym pracowała przez 45 lat. W trakcie swojej kariery zawodowej przeszła wszystkie szczeble, poczynając od zatrudnienia 8 lipca 1968 r. na stanowisku kasjera, poprzez stanowiska księgowej i zastępcy Głównej Księgowej, aż do objęcia w dniu 1 czerwca 1982 r. stanowiska Zastępcy Dyrektora. Od 1 marca 1986 r. przez cztery lata była Dyrektorem, a od 22 marca 1990 r. aż do przejścia na emeryturę 16 października 2013 r. pełniła funkcję Prezesa Zarządu Łąckiego Banku Spółdzielczego.

Objęcie stanowiska Prezesa Zarządu zbiegło się z rozpoczęciem okresu transformacji ustrojowej w Polsce, co bezpośrednio dotyczyło również sektora spółdzielczości bankowej. Kierując Bankiem w tych trudnych czasach, wykazała się kreatywnością i odwagą, nie obawiając się zmian. Pod kierownictwem pani Marii Rysiewicz Bank postawił na budowanie kapitałów, innowacyjność i rozwój sieci placówek. Dla zwiększenia bezpieczeństwa włączono się w procesy konsolidacji sektora bankowego, przystępując 12 lipca 1993 r. do zrzeszenia Banku Unii Gospodarczej, a w 2002 r. Bank wszedł w skład zrzeszenia Bank Polskiej Spółdzielczości. Po roku 2000 Pani Maria Rysiewicz, bazując na stworzonych mocnych podstawach kapitałowych, rozpoczęła tworzenie sieci placówek na terenie Małopolski. Odpowiadając na wzrastające potrzeby lokalowe, z inicjatywy pani Prezes w 2009 r. wybudowano nową siedzibę Centrali w Łącku. Pod jej kierownictwem Bank rozwinął się w kierunku technologii cyfrowej, wdrażając usługi on-line, karty płatnicze i inne nowoczesne rozwiązania z równoczesnym rozbudowaniem zaplecza informatycznego.

Skuteczne przeprowadzenie Banku przez czasy transformacji, rozbudowa jego bazy materialnej oraz innowacyjność oferty i obsługi, są ogromną zasługą pani Marii Rysiewicz. Bez wahania można ją uznać za „Prezesa 125-lecia Łąckiego Banku Spółdzielczego”.

II.2. Zasłużeni dla Banku

Prezesi Zarządu Łąckiego Banku na przestrzeni dziejów

Panteleon Lenartowicz	1900–1907 r.
Ks. Jan Piaskowy	1907–1923 r.
Jan Plechta	1925–1935 r.
Stanisław Sopata	1935–1945 r.
Alojzy Szczurkowski	1945–1948 r.
Maciej Talar	1948–1949 r.
Stanisław Jakób	1949–1951 r.
Wincenty Wielosik	1951–1955 r.
Eugeniusz Piksa	1955–1990 r. – Prezes 1990–2008 r. – Członek Zarządu
Maria Rysiewicz	1986–1990 r. – Dyrektor 1990–2013 r. – Prezes
Lidia Bober	2002–2016 r. – Z-ca Prezesa 2016–2017 r. – p.o. Prezesa od 26.11.2017 r. – Z-ca Prezesa
Rafał Szopiński	od 26.11.2017 r. – Prezes

Kasjerzy – jedyni etatowi pracownicy Spółki Oszczędności i Pożyczek a następnie Kasy Stefczyka w Łącku

Jan Wadowski	1900–1907 r.
Stanisław Sopata	1908–1921 r.
Jan Plechta	1922 r.
Stanisław Sopata	1923–1935 r.
Augustyn Franczyk	1935–1937 r.
Tomasz Kucharski	1937–1945 r.

Wykaz członków Zarządów Łąckiego Banku Spółdzielczego od 1952 r. w kolejności wyboru/powołania

Julian Majda	1952–1978 Członek Zarządu
Antoni Baran	1952–1990 Członek Zarządu
Eugeniusz Piksa	1955–1990 Prezes Zarządu 1990–2008 Członek Zarządu
Henryk Sopata	1978–1984 Członek Zarządu
Franciszek Najduch	1984–1990 Członek Zarządu
Maria Rysiewicz	1987–1990 Członek Zarządu 1990–2013 Prezes Zarządu
Edward Dziorny	1990–1996 Członek Zarządu
Jan Jędraczka	1990–2014 Członek Zarządu
Rozalia Łękawska	1997–2000 Członek Zarządu
Helena Sopata	2000–2014 Członek Zarządu
Maria Hebda	2002–2011 pełnomocnik Zarządu
Wojciech Rysiewicz	2010–2014 Członek Zarządu
Paweł Kaczor	2013–2015 Członek Zarządu
Małgorzata Bodziony	od 2020 pełnomocnik Zarządu

Członkowie obecnego Zarządu Łąckiego Banku Spółdzielczego

Rafał Szopiński	2010–2016 Członek Zarządu
	2016–2017 Zastępca Prezesa Zarządu
	2017–2019 p.o. Prezesa Zarządu
	od 2019 – obecnie Prezes Zarządu
Lidia Bober	1996–2003 Członek Zarządu
	2003–2013 Zastępca Prezesa Zarządu
	2013–2017 p.o. Prezesa Zarządu
	od 2017 – obecnie Zastępca Prezesa Zarządu
Piotr Podobiński	2008–2013 Członek Zarządu
	od 2018 – obecnie Członek Zarządu

Wykaz członków Rad Nadzorczych – lata pełnienia funkcji od 1990 r.

Jan Jędraczka	1983–1991
Stefan Kozik	1983–2010
Antoni Baran	1990–2012 Przewodniczący Rady Nadzorczej
Stanisław Bober	1990–1994; 2012–2020
Stanisław Faron	1990–1994
Stefan Pasoń	1990–1994
Jan Cebula	1994–1998; 2001–2012
Krzysztof Maurer	1994–1998
Franciszek Młynarczyk	1994–2001; 2012–2024
Zbigniew Nowak	1994–2012
Władysław Plechta	1994–2006
Janusz Kłag	2006–2012
Kazimierz Rusnarczyk	2006–2010
Józef Janiczak	2010–2012
Władysław Biel	2012–2020
Krzysztof Kurzeja	2012–2020
Stanisław Sukiennik	2012–2016
Henryk Zbozień	2012–2020

Członkowie obecnej Rady Nadzorczej Łackiego Banku Spółdzielczego

Zbigniew Czepelak	1994–2001 2012 – obecnie – Przewodniczący Rady Nadzorczej
Henryk Czepielik	2012 – obecnie – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej
Andrzej Grygiel	2012 – obecnie
Barbara Legutko	2016 – obecnie – Sekretarz Rady Nadzorczej
Krzysztof Gądek	2020 – obecnie
Maria Klimczak	2020 – obecnie
Jan Golonka	2024 – obecnie

II.3. Obecne władze Banku w 2025 r.

Zarząd Łackiego Banku Spółdzielczego:

Rafał Szopiński – Prezes Zarządu

Lidia Bober – Zastępca Prezesa Zarządu

Piotr Podobiński – Członek Zarządu

FOT. PAWEŁ OBRZUD

Zarząd – od lewej: Piotr Podobiński – Członek Zarządu,
Lidia Bober – Z-ca Prezesa, Rafał Szopiński – Prezes Zarządu

Rafał Szopiński – Prezes Zarządu. Pochodzi z Jazowskiej, obecnie zamieszkały w Olszance. Ukończył Politechnikę Śląską na kierunku informatyka i elektronika. W 2017 r. ukończył studia podyplomowe „Zarządzanie ryzykami bankowymi” na Wyższej Szkole Biznesu we Wrocławiu, a w 2019 r. studia MBA „Zarządzanie bankiem spółdzielczym” na Uniwersytecie Rolniczym w Krakowie.

Całą karierę zawodową związał z Łąckim Banku Spółdzielczym, poczynając od stanowiska administratora systemów komputerowych, a następnie jako kierownik i pełnomocnik Zarządu ds. systemów informatycznych. Od 11 maja 2010 r. został powołany do Zarządu Łąckiego Banku Spółdzielczego, gdzie pełnił kolejno funkcje członka Zarządu (2010–2017), p.o. Prezesa Zarządu (2017–2019) i od 2019 r. Prezesa Zarządu ŁBS.

Jako Prezes Zarządu jest odpowiedzialny za zorganizowanie pracy Zarządu i skoordynowanie jego działań. Bezpośrednio podlegają mu, między innymi, Zespół zarządzania ryzykami i analiz, Komórka do spraw zgodności, Zespół windykacji, Zespoły do spraw przeciwdziałania nadużyciom i do spraw zgodności z przepisami o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy.

Cechują go bardzo wysokie kompetencje zawodowe, dynamika w działaniu, umiejętność współpracy, połączone z otwartością na zmiany i dążeniem do podnoszenia kwalifikacji w zakresie zarządzania i bankowości. Z jego inicjatywy i pod jego nadzorem Bank dynamicznie rozwija sektor usług IT (home banking, biometryczne logowanie itp.), a równocześnie, dla ochrony interesów klientów, wdrożył najwyższe standardy bezpieczeństwa informatycznego. Kierując pracami Zarządu, stawia na współpracę i podmiotowość w ramach nadzoru nad poszczególnymi pionami działalności. Pod jego kierownictwem Bank dynamicznie się rozwijał, osiągając bardzo dobre wskaźniki finansowe i uznanie Komisji Nadzoru Finansowego.

Lidia Bober – Zastępca Prezesa Zarządu. Urodzona w Szczereżu i tam zamieszkała. Z wykształcenia ekonomistka, w trakcie pracy zawodowej ukończyła w 1994 r. dodatkowo Studium Rachunkowości Spółdzielczej w Warszawie. Kompetencje zawodowe podnosi systematycznie, biorąc udział w bardzo szerokim spectrum kursów i szkoleń zawodowych.

Całą swą karierę zawodową związała z Łąckim Bankiem Spółdzielczym, gdzie przeszła wszystkie szczeble awansu, zdobywając przy tym bogate doświadczenie i dogłębną znajomość poszczególnych komórek organizacyjnych Banku. Pracę rozpoczęła 1 września 1988 r., poczynając od stanowiska referenta, poprzez funkcję zastępcy głównej księgowej aż do stanowiska Głównej Księgowej. W 1996 r. została powołana w skład Zarządu Banku Spółdzielczego jako Członek Zarządu ds. ekonomiczno-finansowych. Od 2003 do 2013 roku pełniła funkcję Zastępcy Prezesa Zarządu, następnie w okresie 2013–2017 roku pełniąc obowiązki Prezesa

Zarządu, a od 2017 roku powróciła do pełnionej obecnie funkcji Zastępcy Prezesa Zarządu Łąckiego Banku Spółdzielczego.

Awanse uzyskiwała dzięki ciągłej pracy nad rozwojem zawodowym, pracowitości oraz nadzwyczajnej sumienności i zdyscyplinowaniu w realizacji zadań. W ramach swojego zakresu odpowiedzialności nadzoruje, między innymi: Zespół finansowo-księgowy, Zespół organizacyjno-administracyjny oraz Zespół administracji systemów informatycznych i bezpieczeństwa technicznego. Nadzorując dział finansowy, wprowadza rozwiązania zgodne z dynamicznie zmieniającymi się zaleceniami systemu nadzoru finansowego, dzięki czemu uzyskuje bardzo dobre oceny zewnętrznych instytucji kontrolnych. Z jej inicjatywy rozbudowano w Banku komórki audytu i kontroli wewnętrznej, dzięki czemu wzrosło bezpieczeństwo depozytów i sprawność obsługi klientów. W ramach swych obowiązków angażuje się w działalność społeczną Banku, poprzez połączenie promocji usług bankowych z udzielaniem wsparcia finansowego dla organizacji społecznych z naszego terenu.

Piotr Podobiński – Członek Zarządu. Pochodzi z Jazowskiej, zamieszkały obecnie w Podegrodziu. Ukończył Akademię Ekonomiczną w Krakowie, na kierunku Międzynarodowe stosunki gospodarcze i polityczne, oraz roczne studium języka angielskiego City College w Dublinie.

Pracę w Banku rozpoczął od 18 maja 2004 r. na stanowisku kasjera, a następnie pełnił kolejno funkcje inspektora ekonomicznego, specjalisty ds. bankowości elektronicznej, kierownika sprzedaży, kierownika kontroli wewnętrznej. Od 14 maja 2008 r. do 2013 r. został powołany na stanowisko Członka Zarządu Łąckiego Banku Spółdzielczego, a następnie funkcję tę objął ponownie w 2018 r. i pełni ją również obecnie.

Systematyczny rozwój kariery zawodowej w Banku wynika z wysokich kwalifikacji, cech osobowościowych i nadzwyczajnego zaangażowania Pana Podobińskiego w wykonywanie zadań służbowych. W trakcie pracy systematycznie podnosił swoje kwalifikacje, w tym poprzez ukończenie w 2017 r. studiów podyplomowych „Zarządzanie ryzykami bankowymi” na Wyższej Szkole Biznesu we Wrocławiu.

Do Jego zakresu nadzoru należy między innymi cały obszar dotyczący sprzedaży produktów bankowych oraz zespół obsługi technicznej. Odpowiadając za newralgiczny z punktu widzenia roli Banku, obszar działania, wykazuje się inicjatywnością i zaangażowaniem. Z jego inicjatywy przeorganizowano system obsługi w sieci Punktów Obsługi Klienta, wprowadzając strukturę regionalną i powołanie kierowników regionów. Dzięki temu zwiększyła się elastyczność organizacyjna i poprawiły się warunki pracy w jednoosobowych punktach obsługi. W ramach swych obowiązków Pan Piotr Podobiński koordynuje również dostosowywanie regulacji wewnętrznych obowiązujących w Banku, do zmieniających się przepisów prawa.

Rada Nadzorcza:

Zbigniew Czepelak – Przewodniczący Rady
Henryk Czepielik – Zastępca Przewodniczącego Rady
Barbara Legutko – Sekretarz Rady
Krzysztof Gądek – Członek Rady
Jan Golonka – Członek Rady
Andrzej Grygiel – Członek Rady
Maria Klimczak – Członek Rady

Rada Nadzorcza – od lewej: Krzysztof Gądek, Maria Klimczak,
Barbara Legutko, Henryk Czepielik, Zbigniew Czepelak,
Jan Golonka, Andrzej Grygiel

FOT. PAWEŁ OBRZUD

Zbigniew Czepelak, pochodzi z Nowego Sącza, zamieszkały w Czerńcu. W Radzie Nadzorczej Łąckiego Banku Spółdzielczego działa, z przerwami, przez 22 lata, w tym od 2012 r. jako jej przewodniczący. Absolwent Akademii Rolniczej w Krakowie, ukończył studia podyplomowe z Informatyki na Uniwersytecie Wrocławskim, Doradztwa Zawodowego na Wyższej Szkole Nauk Społecznych w Lublinie oraz Ekonomii na Politechnice Krakowskiej. Posiada uprawnienia do zasiadania w radach nadzorczych spółek Skarbu Państwa, uzyskane w wyniku egzaminu państwowego. Pracował jako nauczyciel i dyrektor szkoły ponadpodstawowej w Łącku, a następnie 16 lat jako dyrektor Wydziału w Starostwie Powiatowym w Nowym Sączu. Od 2008 r. jest ekspertem Związku Powiatów Polskich i Związku Miast Polskich w zakresie zarządzania usługami publicznymi. Opracował materiały szkoleniowe dla JST oraz prowadził liczne szkolenia w całej Polsce. Posiada doświadczenie w pracy w radach nadzorczych, gdyż w latach 1997–1999 dwukrotnie był członkiem Rad Nadzorczych w Spółkach Skarbu Państwa, a w latach 2005–2015 w Małopolskim Funduszu Poręczeń Kredytowych. Z ramienia Rady Nadzorczej ŁBS przez 12 lat był przewodniczącym, a obecnie jest członkiem komitetu audytu.

Henryk Czepielik z Zagorzyna, przedsiębiorca i działacz samorządowy. Jest Członkiem i Zastępcą Przewodniczącego Rady Nadzorczej od 2012 r. W latach 1991–2013 prowadził własną jednoosobową działalność gospodarczą. Bardzo zaangażowany w działalności samorządowej, był radnym Gminy Łącko w okresie od 1990 do 2014 r., czyli przez sześć kadencji. W kadencji 1998–2002 był Zastępcą Wójta Gminy Łącko, co dało mu duże doświadczenie w zarządzaniu i gospodarowaniu finansami. W Radzie Gminy Łącko pełnił funkcję przewodniczącego Rady Gminy w latach 2006–2010. Praca w organach stanowiących Gminy Łącko dała mu doświadczenie i szeroką znajomość środowiska lokalnego całej gminy. W ramach Rady Nadzorczej Łąckiego Banku Spółdzielczego był w latach 2012–2024 powoływany w skład Komitetu Audytu.

Krzysztof Gądek, ze Świniarska, Gmina Chełmiec, sadownik i przedsiębiorca. W Radzie Nadzorczej Łąckiego Banku Spółdzielczego zasiada od 2020 roku. Ukończył studia ogrodnicze na Akademii Rolniczej w Krakowie, a ponadto szkolenia z zakresu bankowości. Od 2003 roku jest członkiem Rady Nadzorczej Sąddeckiej Grupy Producentów Owoców i Warzyw „Owoc Łącki” w Łącku, zrzeszającej

sadowników z terenu Sądeckizny. Od 2020 r. pełni funkcję wiceprezesa Zarządu przetwórci owoców „Owoc Łącki Koncentraty” w Olszanej, co daje mu doświadczenie w zarządzaniu biznesowym i współpracy ze środowiskiem sadowniczym. W swojej karierze zawodowej zajmował się doradztwem rolniczym połączonym ze szkoleniami w zakresie pozyskiwania środków unijnych dla rolników. Był również dyrektorem firmy Expol – Zakłady Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego w Nowym Sączu. Społecznie działa w Zarządzie Fundacji Rozwoju Ziemi Górskich.

Jan Golonka, sadownik z Kadczy, przedsiębiorca i działacz samorządowy. Członek Rady Nadzorczej Łąckiego Banku Spółdzielczego od 2024 r. Absolwent Akademii Rolniczej w Krakowie, ukończył również studia podyplomowe z zarządzania na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie. Zdał egzamin państwowy, uzyskując uprawnienia do zasiadania w radach nadzorczych spółek Skarbu Państwa. Na tej podstawie w latach 90. zdobywał doświadczenie, zasiadając w radach nadzorczych spółek Skarbu Państwa. W latach 1990–1999 był Przewodniczącym Rady Gminy Łącko, a w latach 1998 i 99 wiceprzewodniczącym Sądeckiej Miejskiej Strefy Usług Publicznych. W okresie 1999–2015 pełnił funkcję Starosty Nowosądeckiego, co dało mu bogate doświadczenie w zarządzaniu ludźmi i finansami. Od 2015 do 2020 r. był Prezesem Zarządu Sądeckiej Grupy Producentów Owoców i Warzyw „Owoc Łącki” w Łącku, a obecnie jest członkiem Rady Nadzorczej tej Grupy. Od 2020 roku jest Prezesem Zarządu firmy „Owoc Łącki Koncentraty”. Obecnie jest również członkiem Zarządu Krajowej Unii Producentów Soków, zrzeszenia samorządowo-gospodarczego.

Andrzej Grygiel z Jasiennej, Gmina Korzenna, przedsiębiorca i działacz gospodarczy. Członkiem Rady Nadzorczej Łąckiego Banku Spółdzielczego jest od 2012 r. Własną działalność gospodarczą założył w 1984 r., zaczynając od warsztatu ślusarskiego w przydomowym garażu. Obecnie założona przez niego firma „Grand” zatrudnia ponad 150 pracowników w trzech branżach: budownictwie, hotelarstwie i obróbce metali. Obecnie jest Prezesem Zarządu Grupy „Grand” sp. z o.o. w Korzennej. Jego przedsiębiorstwo stawia na innowacyjność, o czym świadczą patenty i realizacje np. wertykalnego parkingu w Katowicach. Jest to nowatorska konstrukcja ze stali nierdzewnej do pionowego parkowania samochodów w terenach gęstej zabudowy miejskiej. Jako działacz gospodarczy aktywnie włącza się w działalność stowarzyszenia biznesowego „Samorządu Gospodarczego Małopolska” oraz Cechu Rzemiosł Różnych w Nowym Sączu.

Maria Klimczak z Łącka. W Radzie Nadzorczej Łąckiego Banku Spółdzielczego zasiada od 2020 r. Z wykształcenia ekonomistka, całe swoje życie zawodowe związała z Bankiem Spółdzielczym w Łącku. Pracę rozpoczęła w 1976 roku na stanowisku obsługi klienta, wyjątkowo sumiennie pełniąc swe zadania przez okres 41 lat pracy zawodowej. Dzięki długoletniemu stażowi pracy w bankowości, wnosi do prac Rady Nadzorczej wiedzę instytucjonalną, bardzo przydatną w analizach i nadzorze. Jej doświadczenie w pracy z klientami, a także znajomość specyfiki Banku doskonale wpisuje się w zespołowe działanie Rady Nadzorczej. Jej kompetencje w zakresie bankowości i finansów są bardzo przydatne w ramach uczestniczenia w pracach Komitetu Audytu.

Barbara Legutko z Łącka. Jest członkiem i sekretarzem Rady Nadzorczej Łąckiego Banku Spółdzielczego od 2016 r. Absolwentka Akademii Pedagogicznej w Krakowie i studiów podyplomowych z zakresu zarządzania oświatą. W latach 1982–2020 pracowała w Szkole Podstawowej w Zagorzynie, w tym 28 lat jako jej dyrektor. Dało jej to doświadczenie w zarządzaniu finansami i zasobami ludzkimi, a także szerokie kontakty w środowisku. Systematycznie podnosi swoje kompetencje w zakresie bankowości, uczestnicząc w dużej liczbie kursów i szkoleń w tym zakresie. Kompetencje zawodowe oraz predyspozycje osobowe sprawiają, że Rada Nadzorcza powołała Ją do Komitetu Audytu. Od 2016 r. jest członkiem, a od 2024 r. Przewodniczącą Komitetu Audytu.

Wykaz Delegatów na Zebranie Przedstawicieli w roku jubileuszowym

Lp.	Imię	Nazwisko	Adres
1.	Katarzyna	Biel	Jazowsko
2.	Kazimierz	Biel	Jazowsko
3.	Stanisław	Bober	Szczereż
4.	Piotr	Cebula	Czerniec
5.	Dariusz	Chlipała	Zagorzyn
6.	Grzegorz	Czepelak	Czerniec
7.	Zbigniew	Czepelak	Czerniec
8.	Henryk	Czepielik	Zagorzyn
9.	Tadeusz	Dolański	Kicznia
10.	Krzysztof	Gądek	Świniarsko
11.	Stanisław	Gąsiorowski	Juraszowa, Podegrodzie
12.	Jan	Golonka	Kadcza
13.	Józef	Golonka	Kadcza
14.	Eugeniusz	Gromala	Jazowsko
15.	Józef	Gromala	Zagorzyn
16.	Andrzej	Grygiel	Jasienna
17.	Michał	Gurgul	Czerniec
18.	Maria	Hebda	Jazowsko
19.	Tadeusz	Jarek	Zagorzyn
20.	Janusz	Klag	Czerniec
21.	Stanisław	Klag	Czerniec
22.	Maria	Klimczak	Łącko
23.	Józef	Klimek	Łącko
24.	Stanisław	Koszut	Czarny Potok
25.	Barbara	Legutko	Łącko
26.	Stanisław	Niemiec	Kadcza
27.	Władysław	Plechta	Łącko
28.	Andrzej	Rusnak	Czerniec
29.	Kazimierz	Rusnarczyk	Łącko
30.	Wojciech	Rusnarczyk	Łącko
31.	Anna	Rysiewicz	Kadcza
32.	Jakub	Sarota	Nowy Sącz

33.	Stefan	Sopata	Czerniec
34.	Czesław	Szarek	Nowy Sącz
35.	Michalina	Tomaszek	Maszkowice
36.	Zenon	Trzajna	Jazowsko
37.	Jan	Wąchała	Wola Kosnowa
38.	Stanisław	Wójciak	Czarny Potok
39.	Bogusława	Zabłocka	Skrudzina
40.	Andrzej	Zbozień	Łącko
41.	Stanisław	Zbozień	Łącko
42.	Zofia	Zbozień	Łącko
43.	Henryk	Zbozień	Maszkowice

Zebranie Przedstawicieli Łąckiego Banku Spółdzielczego, 05.2025 r.
 od lewej: Stefan Sopata (tyłem), Piotr Cebula, Stanisław Wójciak, Józef Golonka,
 Stanisław Klag, Michalina Tomaszek, Maria Hebda, Tadeusz Dolański
 FOT. ARCH.

II.4. Wykaz obecnych pracowników Łąckiego Banku Spółdzielczego

Lp.	Nazwisko i imię	Stanowisko
1.	Adamczyk-Maciuszek Edyta	Inspektor ekonomiczny-Kasjer
2.	Bączek Anna	Inspektor ekonomiczny-Kasjer
3.	Berska Ewa	Inspektor ekonomiczny-Kasjer
4.	Biel Katarzyna	Inspektor ekonomiczny – Kasjer-Kierownik Zespołu POK
5.	Biel Kinga	Analitik ds. przeciwdziałania nadużyciom
6.	Bober Jolanta	Inspektor ekonomiczny-Kasjer
7.	Bober Lidia	Zastępca Prezesa
8.	Bocheńska Justyna	Inspektor ekonomiczny-Kasjer
9.	Bodziony Małgorzata	Główny Księgowy
10.	Brzeczek Teresa	Inspektor ekonomiczny-Kasjer
11.	Brzeźny Elżbieta	Inspektor ekonomiczny-Kasjer
12.	Buchacz Anna	Inspektor ekonomiczny-Kasjer
13.	Buchman Marzena	Inspektor ekonomiczny – Kasjer
14.	Cebula Monika	Inspektor ekonomiczny-Kasjer
15.	Cepielik Małgorzata	Inspektor ekonomiczny-Kasjer
16.	Chlipała Dariusz	Specjalista ds. windykacji
17.	Chmura Janusz	Inspektor ekonomiczny-Kasjer-Kierownik Zespołu POK
18.	Chryczyk-Baran Lucyna	Inspektor ekonomiczny-Kasjer
19.	Citak Monika	Inspektor ekonomiczny-Kasjer
20.	Cygan Anna	Inspektor ekonomiczny-Kasjer
21.	Ćwikowski Błażej	Specjalista ds. zarządzania ryzykami i analiz
22.	Dąbrowska Małgorzata	Inspektor ekonomiczny-Kasjer
23.	Dąbrowski Daniel	Specjalista ds. kredytów-analitik
24.	Dobosz Leszek	Inspektor ekonomiczny-Kasjer
25.	Domek-Poparda Anna	Inspektor ekonomiczny-Kasjer
26.	Duda Mirosław	Inspektor ekonomiczny – Kasjer
27.	Duda Roman	Specjalista ds. rozliczeń
28.	Dudek Jadwiga	Inspektor ds. archiwum
29.	Gałyś Ewa	Specjalista w Zespole Organizacyjno-Administracyjnym
30.	Gąsiorowska Maria	Specjalista ds. kredytów

31.	Gierczyk Aleksandra	Inspektor ekonomiczny – Kasjer
32.	Gryzłó Monika	Inspektor ekonomiczny – Kasjer
33.	Grzyb Katarzyna	Inspektor ekonomiczny – Kasjer
34.	Handzlik Rafał	Inspektor ekonomiczny – Kasjer-Kierownik Zespołu POK
35.	Hejmej Anna	Inspektor ekonomiczny-Kasjer
36.	Izworska Mariola	Inspektor ekonomiczny-Kasjer
37.	Janczura Joanna	Kierownik Zespołu ds. rozliczeń
38.	Jarząb Aleksandra	Specjalista ds. sprawozdawczości i analiz
39.	Jarząb-Zujew Sylwia	Inspektor ekonomiczny-Kasjer-Kierownik Zespołu POK
40.	Jurczyńska Alicja	Inspektor ekonomiczny-Kasjer
41.	Kaczor Beata	Inspektor ekonomiczny-Kasjer
42.	Kaim Danuta	Kierownik Zespołu windykacji
43.	Kałużyńska Marlena	Inspektor ekonomiczny-Kasjer
44.	Kawik Anna	Inspektor ekonomiczny-Kasjer
45.	Kierońska Aneta	Inspektor ekonomiczny-Kasjer
46.	Konopka-Pierzchała Beata	Kierownik Komórki ds. zgodności z przepisami o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy
47.	Kramarczyk Urszula	Kierownik Regionu handlowego
48.	Kulig Barbara	Inspektor ekonomiczny-Kasjer-Kierownik Zespołu POK
49.	Kulig-Mendyk Dorota	Główny Specjalista ds. BHP, Inspektor ds. ochrony p. poż.
50.	Kunaszewska Barbara	Inspektor ekonomiczny-Kasjer
51.	Kunicka Angelika	Inspektor ekonomiczny-Kasjer
52.	Łazarz Paweł	Analitik Programu przeciwdziałania praniu pieniędzy
53.	Majca Maciej	Administrator systemów informatycznych
54.	Marcinek Aurelia	Inspektor ekonomiczny – Kasjer
55.	Maurek Magdalena	Inspektor ekonomiczny – Kasjer
56.	Milewska Beata	Inspektor ekonomiczny-Kasjer
57.	Mosoń Katarzyna	Inspektor ekonomiczny-Kasjer
58.	Najduch Piotr	Inspektor ds. rozliczeń
59.	Nieć Iwona	Inspektor ekonomiczny-Kasjer-Kierownik Zespołu POK
60.	Nieć Jacek	Szef ochrony Banku
61.	Nosal Anna	Inspektor ekonomiczny-Kasjer-Kierownik Zespołu POK
62.	Obrzud Paweł	Inspektor ekonomiczny-Kasjer

63.	Olszak Elżbieta	Inspektor ekonomiczny-Kasjer
64.	Olszówka Sylwia	Inspektor ekonomiczny-Kasjer
65.	Paciorek Wioleta	Kierownik Regionu handlowego
66.	Pękała Agnieszka	Inspektor ekonomiczny-Kasjer-Kierownik Zespołu POK
67.	Piksa Danuta	Księgowa
68.	Pilarczyk Agnieszka	Inspektor ekonomiczny-Kasjer
69.	Piszczyk Paweł	Wartownik – Konwojent
70.	Piwko Beata	Administrator systemów EOD
71.	Pociecha Andrzej	Inspektor ekonomiczny-Kasjer
72.	Podobińska Sabina	Specjalista ds. kredytów
73.	Podobiński Piotr	Członek Zarządu
74.	Pogwizd Jan	Specjalista ds. rozliczeń
75.	Pomietło Małgorzata	Inspektor ekonomiczny-Kasjer
76.	Popiela Beata	Inspektor ekonomiczny-Kasjer
77.	Potoniec Marcin	Kierownik Regionu handlowego
78.	Rams Alina	Inspektor ekonomiczny-Kasjer
79.	Rysiewicz Anna	Kierownik Zespołu do spraw przeciwdziałania nadużyciom
80.	Rysiewicz Krzysztof	Zastępca Szefa ochrony
81.	Sadkiewicz Ewelina	Inspektor ekonomiczny-Kasjer
82.	Sarota Jakub	Kierownik Regionu handlowego
83.	Sasak Angelika	Inspektor ekonomiczny-Kasjer
84.	Sopata Agata	Inspektor ekonomiczny – Kasjer
85.	Stec-Grońska Jadwiga	Inspektor ekonomiczny-Kasjer
86.	Stożek Anna	Kierownik Regionu handlowego
87.	Szarek Joanna	Inspektor ekonomiczny-Kasjer
88.	Szlęk Magdalena	Inspektor ekonomiczny-Kasjer
89.	Szopiński Rafał	Prezes Zarządu
90.	Śledzińska Anna	Kierownik Zespołu zarządzania ryzykami i analiz
91.	Śledziński Marek	Administrator systemów informatycznych
92.	Świerzyńska Marta	Inspektor ekonomiczny-Kasjer-Kierownik Zespołu POK
93.	Tokarczyk Ewa	Specjalista ds. kredytów-analitik
94.	Tokarz Barbara	Administrator systemów EOD
95.	Tomasiak Monika	Specjalista ds. zarządzania ryzykami i analiz
96.	Trzajna Ewelina	Analitik Programu przeciwdziałania praniu pieniędzy

97.	Trzajna Sławomir	Specjalista ds. kredytów
98.	Turek Aneta	Analitik ds. przeciwdziałania nadużyciom
99.	Urlik Anna	Inspektor ekonomiczny-Kasjer-Kierownik Zespołu POK
100.	Wadas Anita	Inspektor ekonomiczny – Kasjer
101.	Wańczyk Małgorzata	Specjalista ds. kredytów
102.	Werszner Michał	Kierownik Zespołu administracji systemów informatycznych i bezpieczeństwa technicznego
103.	Wojciechowska-Pawlik Paulina	Specjalista ds. kredytów-analitik
104.	Zabłocka Bogusława	Kierownik Komórki do spraw zgodności
105.	Zagórowska Alicja	Inspektor ekonomiczny – Kasjer
106.	Zagórowska Ilona	Kierownik Regionu handlowego
107.	Ząbek Małgorzata	Inspektor ekonomiczny-Kasjer
108.	Zbozień Lucyna	Inspektor ekonomiczny-Kasjer-Kierownik Zespołu
109.	Zieleń Mariusz	Inspektor ekonomiczny-Kasjer – Kierownik Zespołu Skarbcowego
110.	Ziobrowska Alicja	Inspektor ekonomiczny-Kasjer
111.	Żywcak Jadwiga	Inspektor ekonomiczny-Kasjer
112.	Rusnarczyk Wojciech	Radca prawny

Wykaz emerytowanych pracowników

1.	Maria Rysiewicz
2.	Helena Sopata
3.	Maria Hebda
4.	Genowefa Chromczak
5.	Krystyna Kozicka
6.	Ewa Pawłowska
7.	Halina Groń
8.	Irena Wąsik
9.	Maria Wąchała
10.	Justyna Monterian
11.	Maria Klimczak
12.	Cecylia Piszczek
13.	Zenon Trzajna

II.5. Ci, którzy odeszli

Zmarli Członkowie Zarządu po 1950 r.

1.	Antoni Baran
2.	Julian Majda
3.	Franciszek Najduch
4.	Eugeniusz Piksa
5.	Henryk Sopata
6.	Franciszek Najduch

Zmarli Pracownicy

1.	Stanisław Duda
2.	Stefania Lisowska
3.	Anna Grabiec
4.	Helena Łazarz
5.	Wincenty Wielosik
6.	Agata Myjak
7.	Władysława Zabłocka
8.	Antoni Myjak
9.	Józef Sajdak
10.	Maria Filip
11.	Stanisław Jakób
12.	Stanisława Cebula
13.	Janina Duda
14.	Jadwiga Myjak
15.	Janina Bandyk
16.	Rozalia Łękawska
17.	Grzegorz Wójciak
18.	Rafał Skut
19.	Janina Zabłocka
20.	Józefa Sądel
21.	Maria Cedzidło

Zmarli Członkowie Rady Nadzorczej z okresu po II wojnie światowej

1.	Rozalia Plechta	Łącko
2.	Stefania Dybiec	Łącko
3.	Tomasz Kucharski	Łącko
4.	Tadeusz Zygałto	Łącko
5.	Jan Szlęk	Kicznia
6.	Rudolf Trzajna	Jazowsko
7.	Bronisław Słowik	Obidza
8.	Jan Tomaszek	Maszkowice
9.	Piotr Faron	Szczereż
10.	Franciszek Cepielik	Zagorzyn
11.	Władysław Piksa	Czerniec
12.	Jan Kurnyta Wola	Piskulina
13.	Ludwik Pacholarz	Jazowsko
14.	Karol Bieryt	Brzyna
15.	Józef Niemiec	Kadcza
16.	Franciszek Najduch	Zagorzyn
17.	Krystyna Frączek	Zabrzeż
18.	Karol Bieryt	Brzyna
19.	Czesława Cycoń	Czarny Potok
20.	Adam Klag	Czerniec
21.	Jan Turek	Zabrzeż
22.	Wanda Stec	Jazowsko
23.	Stanisław Dziedzina	Wola Kosnowa
24.	Stanisław Maciuszek	Szczereż
25.	Bronisław Dziedzina	Wola Kosnowa
26.	Józef Gądek	Czarny Potok
27.	Stanisław Majerski	Brzyna
28.	Stefan Basta	Kadcza
29.	Eugeniusz Wąchała	Kicznia
30.	Fryderyk Łatka	Obidza
31.	Bronisław Turek	Zagorzyn
32.	Wincenty Jarek	Zagorzyn

33.	Tadeusz Gurgul	Czerniec
34.	Stanisław Myjak	Łącko
35.	Fryderyk Bugajski	Jazowsko
36.	Janina Zabłocka	Łącko

Kaplica św. Anny na cmentarzu w Łącku.
Miejsce spoczynku ks. Jana Piaskowego założyciela Banku
FOT. GRZEGORZ CZEPEŁAK

**ŁĄCKI BANK
SPÓŁDZIELCZY**

Jesteśmy z Wami już 125 lat

Galeria zdjęć – nasz portret

Zebranie Przedstawicieli Łąckiego Banku Spółdzielczego 05.2025 r. FOT. ARCH.

Rada i Zarząd 2019 r. – Powołanie Prezesa na stanowisko, od lewej: Andrzej Grygiel, Zbigniew Czepelak, Lidia Bober, Rafał Szopiński, Piotr Podobiński, Krzysztof Kurzeja, Franciszek Młynarczyk, Henryk Czepielik, Stanisław Bober, Henryk Zbozień, Barbara Legutko

Rada i Zarząd 2025 r. – od lewej: Krzysztof Gądek, Piotr Podobiński, Barbara Legutko, Lidia Bober, Rafał Szopiński, Maria Klimczak, Zbigniew Czepelak, Henryk Czepielik, Andrzej Grygiel, Jan Golonka

POK Centrala – od góry od lewej: Bogusława Zabłocka, Wojciech Rusnarczyk, Ewa Gałysa, Paulina Wojciechowska-Pawlik, Daniel Dąbrowski, Ewa Tokarczyk

POK Centrala – od góry od lewej: Maciej Majca, Michał Werszner,
Krzysztof Rysiewicz, Marek Śledziński

POK Centrala – od góry od lewej: Małgorzata Cepielik, Maria Gąsiorowska, Sławomir Trzajna, Małgorzata Pomietło, Małgorzata Ząbek, Lucyna Zbozień, Angelika Kunicka, Dariusz Chlipała, Błażej Ćwikowski, Monika Tomasiak, Danuta Kaim

POK Centrala – od góry od lewej: Beata Konopka-Pierzchała, Ewelina Trzajna, Paweł Łazarz, Anna Rysiewicz, Aneta Turek, Jan Pogwizd, Roman Duda, Piotr Najduch, Danuta Piksa, Małgorzata Bodziony, Joanna Janczura

POK Nowy Sącz, ul. Jagiellońska – od góry od lewej: Jakub Sarota, Katarzyna Mosoń,
Edyta Adamczyk-Maciuszek, Paweł Obrzud, Anna Śledzińska,
Aleksandra Jarząb, Barbara Tokarz, Beata Piwko

POK Nowy Sącz, ul. Jagiellońska – od góry od lewej: Mariusz Zieliń, Mirosław Duda,
Jacek Nieć, Paweł Piszczek

POK Nowy Sącz, ul. Barska – od góry od lewej: Beata Milewska, Mariola Izworska, Anna Stożek, Sabina Podobińska, Beata Popiela, Katarzyna Grzyb

POK Nowy Sącz, ul. Krakowska – od lewej: Jadwiga Stec-Grońska, Agnieszka Pękala

POK Nowy Sącz, ul. Tarnowska – od lewej: Alicja Ziobrowska, Anna Nosal

POK Nowy Sącz, ul. Wiśniowieckiego – od lewej: Lucyna Chryczyk-Baran, Marzena Buchman

POK Nowy Sącz, ul. Nawojowska – od lewej: Aurelia Marcinek,
Magdalena Maurek, Monika Citak

POK Nowy Sącz, ul. Sobieskiego – od lewej: Alina Rams, Monika Gryzłó,
Leszek Dobosz, Marta Świerzyńska

POK Tarnów, ul. Krakowska – od lewej: Angelika Sasak,
Andrzej Pociecha, Aneta Kierońska

POK Tarnów, ul. Jasna – od lewej: Sylwia Olszówka, Ewa Berska, Anna Buchacz,
Wioleta Paciorek, Anita Wadas

POK Ochotnica – od lewej: Elżbieta Brzeźny, Teresa Brzeczek

POK Świniarsko – od lewej: Justyna Bocheńska, Rafał Handzlik

POK Łącko Rynek – od góry od lewej: Katarzyna Biel, Anna Domek-Poparda, Urszula Kramarczyk, Marlena Kałuzińska, Aleksandra Gierczyk, Elżbieta Olszak, Jadwiga Dudek, Monika Cebula

POK Jazowsko – od lewej: Ilona Zagórowska, Jadwiga Żywczak,
Anna Hejmej, Alicja Zagórowska

POK Stary Sącz – od lewej: Anna Urlik, Magdalena Szlęć, Beata Kaczor

POK Rytyro – Barbara Kulig
POK Mała Poręba – Iwona Nieć
POK Ptaszkowa – Alicja Jurczyńska

POK Nowy Sącz, Cegielnia Zawada – od lewej: Marcin Potoniec, Janusz Chmura

od góry od lewej: POK Barbackiego – Ewelina Sadkiewicz, POK Olszana – Małgorzata Dąbrowska,
POK Prażmowskiego – Sylwia Jarząb-Zujew, POK Kraków – Małgorzata Wańczyk

POK Tarnów, ul. Pułaskiego – od lewej: Agnieszka Pilarczyk, Anna Cygan

od góry od lewej: Dorota Kulig-Mendyk, Jolanta Bober, Anna Kawik,
na dole od lewej: Kinga Biel, Barbara Kunaszewska, Anna Bączek

Spis treści

HISTORIA ŁĄCKIEGO BANKU SPÓŁDZIELCZEGO	9
OKRES PEŁNEJ SPÓŁDZIELCZOŚCI 1900 – 1945	13
I.1. Bankowość spółdzielcza w Galicji.....	15
I.2. Okres Galicyjski Spółki Oszczędności i Pożyczek w Łącku, 1900–1918 r.....	17
I.3. Wypisy z Protokołów z lat 1900–1935.....	21
I.4. Działalność Spółki w latach 1918–1945	40
I.5. Kasa Stefczyka w Jazowsku	55
I.6. Kasa Stefczyka w Czarnym Potoku	61
SPÓŁDZIELCZOŚĆ FASADOWA 1945 – 1989.....	70
I.7. Okres gospodarki scentralizowanej, lata 1945 – 1989.....	71
SPÓŁDZIELCZOŚĆ TECHNOKRATYCZNA PO 1989 ROKU	87
I.8. Na fali przemian – Łącki Bank w gospodarce rynkowej.....	88
I.9. Poprzednie Jubileusze	104
I.10. Wyróżnienia dla Banku.....	109
I.11. Ważniejsze wydarzenia i zmiany organizacyjne w historii Banku.....	110
ŁUDZIE ŁĄCKIEGO BANKU SPÓŁDZIELCZEGO	111
II.1. Osobowości 125-lecia Łąckiego Banku Spółdzielczego	112
II.2. Zasłużeni dla Banku	116
II.3. Obecne władze Banku w 2025 r.....	119
II.4. Wykaz obecnych pracowników Łąckiego Banku Spółdzielczego.....	128
II.5. Ci, którzy odeszli	132
GALERIA ZDJĘĆ – NASZ PORTRET	135

Bibliografia

Archiwum Narodowe w Krakowie Oddział w Nowym Sączu (objaśn. skrót w tekście: ANwKoNS) Sygnatura 31/132/0 (Kasa Stefczyka w Jazowsku)

Archiwum Narodowe w Krakowie Oddział w Nowym Sączu Sygnatura 31/134/0/-/3 (Kasa Stefczyka w Łącku)

Archiwum Narodowe w Krakowie Oddział w Nowym Sączu sygnatura: 31/127/0; 2/213/0/7/3008 (Kasa Stefczyka w Czarnym Potoku)

Davies N. *Galicja*; wyd. ZnakHoryzont, Warszawa 2023.

Dybiec J., *Parafia - życie religijne* [w:] Dybiec J (red.) *Łącko i Gmina Łącko*, wyd.: Gmina Łącko; Kraków, 2012,

<https://kzbs.pl/bankowosc-spoldzielcza.html>

<https://saczopedia.dts24.pl/czarny-potok-kronika-szkolna-2/>

<https://www.bslacko.pl/o-banku/informacje/historia/>

Jagiellońska Biblioteka Cyfrowa <https://jbc.bj.uj.edu.pl/dlibra>

Książka protokołów z Walnych zebrań od 1901 do 1935 r.; Archiwum Łąckiego Banku Spółdzielczego.

Książka Protokołów Zespołu Przysposobienia Spółdzielczego w Łącku; założona 27 października 1936 r.; Archiwum Łąckiego Banku Spółdzielczego.

Księga Protokołów Walnego Zebrania SOP Łącko od 1966 r. do 1984 r.; Archiwum Łąckiego Banku Spółdzielczego.

Kujawsko-Pomorska Biblioteka Cyfrowa <https://kpbc.umk.pl/Content/218277/PDF/Publikacja-WiMBP-071477.pdf>

Kurzeja-Świątek M. *Sto lat spółdzielczości łąckiej*, [w:] *Almanach Łącki*. – Nr 24 (wyd. TMZŁ 2016), s. 3-4.

Olszewski G. *Ziemia Sądecka. Monografia historyczna administracji lokalnej*; Powiat Nowosądecki, Nowy Sącz 2014.

Rysiewicz M. *Krótką historia Łąckiego Banku Spółdzielczego* [w:] *Almanach Łącki* nr 12, wyd. TMZŁ 2010 r.

Spółdzielczość Bankowa Tom IV, str. 146-147; wyd. zbiorowe, Wydawnictwo CZARNO-BIAŁA, Bydgoszcz 1999,

Urbaniec A. *Eugeniusz Piksa (1.01.1921-2.06.2009): pro memoria*, [w:] *Almanach Łącki*. – Nr 11 (wyd. TMZŁ 2009), s. 148-149.

**ŁĄCKI BANK
SPÓŁDZIELCZY**
Jesteśmy z Wami już 125 lat

ISBN 978-83-977439-0-8